VLAAMS NATIONAAL WEEKBLAD

WIJ

VRIJDAG 2 OKTOBER '92

37e JAARGANG • NR.40 • 33 fr.

DE BOSSEN VAN VLAANDEREN

WEEK VAN HET BOS VAN 4 TOT 10 OKTOBER

Brugge bezoeken is ook
kennis maken met het
**Vlaams
Ontmoetingscentrum**
De Gulden Spoor
rechtover uitgang parking
't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 's-Gravenvoeren

Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen - Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— Cambrinus —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
089/47.28.97

WIJ

Café
In de Groene Poort
Dorp 31, GOOIK
Tel. 02/532.10.21.
Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland.
Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
Dinsdag gesloten.

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom -Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen
op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Adverteren in WIJ rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA

JOOST GOSSYE
**Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33**

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE
Salons Raymond
— banketzalen tot 300 personen
— specialteiten bruiloften en banketten
**Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40**
**Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.**

Het Palinghuis
**Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46**
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

Brood- en banketbakkerij
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Hostellerie
Petrus
Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room
Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, komfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.
Wij bieden U:
- 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare komfort
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.
Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:
Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

EEN STAP VERDER

TERWIJL wij dit kommentaar schrijven wordt de laatste mijn van Limburg gesloten en vechten arbeiders in het Waasland voor het verder bestaan van de laatste scheepswerf van dit land. Twee van de ,,nationale sektoren'', eens de trots van het *unitaire* België, lopen op hun laatste poten. Op hetzelfde ogenblik ligt een akkoord voor de verdere federalisering van dit land op tafel.

Waarom de Volksunie zich decennia lang voor het Limburgse steenkool heeft ingespannen moet WIJ-lezers niet meer verteld worden, voor de neergang van de scheepsbouw heeft de VU van het Waasland reeds lang gewaarschuwd. Dit keer staat het water wel zeer hoog, het gaat hem niet alleen om het welzijn van de 1.850 gespecialiseerde werknemers van Boel maar ook om de toekomst van zo'n 6.000 Vlaamse families die hun inkomen uit toeleveringsbedrijven putten.

Wij gaan hier niet verder in op de verschillende aspekten van de mijnsluiting, wij stellen enkel vast dat ,,de schaduw van de mijn'' dreigend over het zo geprezen rekonversieplan voor Limburg hangt, dat men er over miljarden spreekt alsof het niks is en dat de bereikte resultaten pover zijn in verhouding tot de financiële inspanningen.

In de zaak van de *Boelwerf* te Temse is de vrees groot dat men dezelfde weg opgaat en dat allen die uit de scheepsbouw winst gepuurd hebben nu hun verantwoordelijkheid ontwijken. Het zou nochtans wraakroepend zijn dat een hoogtechnologisch bedrijf als de Boelwerf verloren zou gaan. De teloorgang van *Nobels-Peelman* b.v. roept in het Waasland nog wrange herinneringen op. Ook de verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering is groot, als de scheepsbouw niet meer kan konkurreren op de internationale markt dan moet naar nieuwe opdrachten worden gezocht, wij denken hier o.m. aan opdrachten in groeiende sektoren als de waterzuivering.

Wij willen hier niet vooruitlopen op de uitspraak die het VU-partijbestuur aangaande het nieuwe kommunautaire akkoord zal doen, wij willen echter de goede en de duistere elementen tegenover mekaar zetten. Dat zullen ook de VU-verkozenen moeten doen wanneer het akkoord hen in konkrete wetteksten zal worden voorgelegd, zij zullen deze op hun waarde moeten beoordelen.

Op het eerste zicht gaat het om een akkoord dat zeer dicht het Vlaams T*ienpuntenprogramma* benadert en waarin een rechtstreeks verkozen Vlaams parlement torenhoog uitsteekt. Het belang van een eigen volksvertegenwoordiging mag niet onderschat worden, het is voor elk volk de eerste voorwaarde van zichzelf besturen. Aan het gewraakte dubbelmandaat komt een einde.

Positief is ook dat verder belangrijke bevoegdheden naar de regio's worden overgeheveld, dat er meer fiskale autonomie komt en dat de provincie Brabant wordt gesplitst. De unitaire staat wordt dus verder uitgekleed en dat kan ons als federalisten alleen maar verheugen. Ook de nieuwe verdeling voor de Euro-zetels is een belangrijke stap.

Er zitten in dit vergelijk ook minder fraaie punten, wat daarbij opvalt is dat het vergelijk sommige zaken toch zo ingewikkeld maakt. Waar is dat allemaal goed voor? Wij denken in het biezonder aan de nieuwe senaat die ergens tussen een nationale senaat en de door ons gevraagde senaat van de gemeenschappen zweeft. Ook de mogelijkheid om rechtsreeks verkozen senatoren ,,die door de raden kunnen uitgenodigd worden om er adviserend te zetelen'' is een bedenkelijke uitvinding. Wat zo'n mensen, en men denke daarbij aan *José Happart*, daar (weliswaar niet stemgerechtigd) zullen kunnen uitspoken blijft ons een raadsel.

Dat dit een regeling is om onruststokers politiek uit het Vlaamse territorium te bannen ligt er wat te dik op. Om de band met Wallonië te simbolizeren, heet het. Deze regeling werpt een smet op het akkoord, het bewijst dat sommige politici zich graag belachelijk maken om één man te plezieren.

Eveneens zeer ingewikkeld lijkt ons de regeling voor Brabant en Brussel, de provincie wordt weliswaar gesplitst maar er ontstaat een kluwen van goeverneurs, vice-goeverneurs en adjunkten. Hoe moet dat allemaal werken? Het splitsen van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, die oude eis van de Vlaamse beweging, gaat niet door.

Het akkoord vertoont ook enkele hiaten wat betekent dat dit niet het definitieve vergelijk is. Zo werd er niets beslist inzake de restbevoegdheden, deze blijven (vooralsnog) nationaal en tenslotte is er ook geen beweging in de richting van de financiële transferten tussen Vlaanderen en Wallonië. Op dat vlak blijft het dus verder uitkijken, en eisen dat in deze *opgedrongen* solidariteit klaarheid komt. En een einde, als bewezen wordt dat deze misbruikt wordt.

Dit land, waarvan de Volksunie de federalizering heeft ingezet, wordt een federaal land; een weg terug is niet meer mogelijk. Het voorliggende akkoord zal echter niet het definitieve zijn. Om zo ver te geraken moeten ten eerste nog tal van zaken uitgeklaard worden. Ten tweede moet men weten dat een federale staatsvorm een bestendige beweging is die voor botsingen en wrijvingen zorgt. Om dat op te vangen is een senaat van de gemeenschappen zo belangrijk, maar zoals deze thans gepland is voldoet hij niet aan z'n opdracht.

Is dit akkoord er om de regering Dehaene een verder bestaan te waarborgen? Het is maar hoe je het bekijkt, want wat is het alternatief? Naar verkiezingen? Naar een konfrontatie tussen de gemeenschappen? Of middels deze stap naar verdere federalizering?

De (on)werkzaamheid van de voorstellen zal vlug blijken en de politici verplichten de strukturen te verfijnen en doorzichtiger te maken. Misschien is het vergelijk pas een begin. Hoe Wallonië zich zal bewijzen is de zaak van de Walen. Hoe Vlaanderen het klaart is onze zaak. Het is de verdienste van het akkoord dat wij verplicht worden om ons zelfbestuur gestalte te geven en in te vullen.

De taak van een volks-nationale partij eindigt niet bij het verwerven van eigen strukturen voor het volk waarvoor zij staat. *Zichzelf* besturen wil niet meteen zeggen *beter* besturen, hebben wij geleerd. Eigenlijk begint het grote werk pas nu!

Maurits Van Liedekerke

WIJ

Vlaams-Nationaal
Weekblad

Uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 2/217.35.10.

Jaarabonnement	**1.200 fr.**
Halfjaarlijks	**700 fr.**
Driemaandelijks	**400 fr.**
Los nummer	**33 fr.**

Verantw. uitgever:
Bert Anciaux,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

INHOUD

7 Op SInt-Michiel stelde Dehaene een akkoord voor ,,tot vervolledigiing van de federale staatsstruktuur''. Het bevat vele positieve dingen, maar ook gevaarlijke adders onder het gras. WIJ polste Bert Anciaux naar z'n eerste indrukken.

8 In een Persspiegel die wat ruimer uitgevallen is dan gewoonlijk geven we een overzicht van de persreakties op het Sint-Michielsakkoord.

10 VVB-voorzitter Peter De Roover schreef een essay waarin hij de Vlaamse verdrukking uit 1831 vergelijkt met de dreiging van het Europa van 1993.

12 Een wijziging in de politieke kultuur is verdomd moeilijk te bewerkstelligen, besluit Guy Tegenbos in een bijdrage over de politieke benoemingen die in Ons Erfdeel verscheen.

15 In de slotaflevering van onze reeks over Luik schetst Denise Van Dam een onthutsend beeld van het machtsimperium van de vermoorde André Cools.

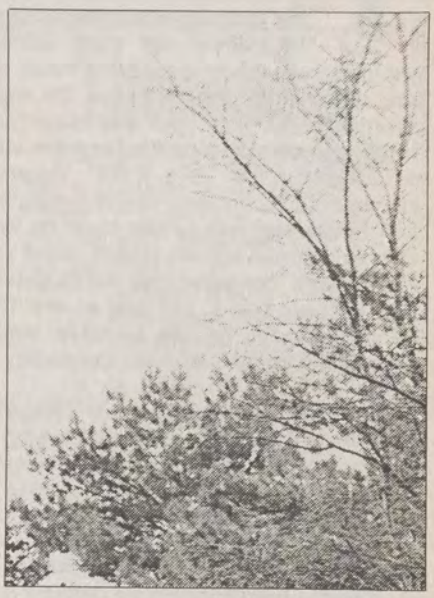

16 Onze bossen verdwijnen, het is niet nieuw. In Vlaanderen tracht men daar wat aan te doen. Voor de veertiende keer nu al wordt er een Week van het Bos georganizeerd. Het tema luidt dit jaar ,,Bosuitbreiding''.

22 In het Duitse Hagen loopt momenteel een unieke en volledige overzichtstentoonstelling van de Vlaamse architekt-kunstenaar-ontwerper Henry Van de Velde.

28 In het internationale voetbal bestaan er geen kleine broertjes meer. Noorwegen verslaat Nederland. En Baltische ploegen veroveren punten tegen voetbalgrootheden als Spanje en Denemarken.

(omslagfoto Waters en Bossen)

WEGENTELEFOON

Weggebruikers die gekonfronteerd worden met knelpunten allerhande, kunnen voortaan terecht bij de wegentelefoon van het Vlaamse gewest. Via deze gratis telefoon kan men de overheid inlichten over putten in de wegen, het slecht of niet werken van verkeerlichten of openbare verlichting, de gebrekkige zichtbaarheid van wegmarkeringen, gevaartoestanden etc. De Wegentelefoon dient niet voor dringende oproepen over files, verkeersongevallen of vragen over de stand van bepaalde dossiers. Wie het nummer 078/11.22.66 draait, krijgt een verantwoordelijke aan de lijn die de melding registreert. Daarna wordt de oproeper zo snel mogelijk per brief ingelicht over het gevolg dat aan zijn oproep werd gegeven. Indien geen gevolg gegeven werd aan de oproep, zal men dit motiveren.

LEGERDIENST

In ons omslagverhaal van verleden week over de nieuwe strategie voor vrede die VU-fraktieleider in de Kamer *Herman Candries* te boek stelde, oefenden we kritiek uit op het feit dat het boek geen melding maakt van de afschaffing van de dienstplicht door de ministerraad van 3 juli jl. Candries schreef wel: *Wanneer de dienstplicht wordt afgeschaft staat nog niet vast, maar de afschaffing is onfwendbaar.* Daarnaast bevat het boek nog enkele zeer lezenswaardige bladzijden over de militaire dienst, waarvan we verleden week meldden dat ze duidelijk geschreven waren toen dit tema volop in de diskussiefaze stond.

Herman Candries vertelde ons deze week dat de niet-schrapping van deze bladzijden over de legerdienst een bewuste keuze was, die hij gemaakt heeft in overleg met uitgever het Davidsfonds. Het is immers Candries' overtuiging dat de afschaffing van de legerdienst wel eens minder definitief zal blijken dan de ministerraad liet uitschijnen.

Volgens de defensiespecialist trachten vooral de Landmacht en de socialisten volop op de rem te gaan staan om het vaarwel van de miliciens in de kazernes niet zo'n vaart te laten lopen. Candries vermoedt dat men zal spelen op de *praktische onuitvoerbaarheid* van de afschaffing van de legerdienst. Hij meent wel dat de afschaffing onomkeerbaar is, maar dat het wel eens wat langer zou kunnen duren dan gepland.

DE MORGEN

Vlaanderens progressieve krant *De Morgen* zit weer eens flink in de zorgen. *De Persgroep*, die de krant drukt, verspreidt en er advertenties voor zoekt, verplicht De Morgen immers om haar *dead-line* drastisch te vervroegen. Het komt er op neer dat de redaktie de meeste dagen om half acht al moet sluiten.

De Persgroep, die ook de liberale krant *Het Laatste Nieuws* uitgeeft, zegt dat de ekstra bijlagen van deze krant, haar oplageverhoging en een toename van de kleurbladzijden haar verplichten om deze stap te zetten. De redaktie van De Morgen sprak van *een eksekutie door wurging,* de direkteur-generaal van De Persgroep, *Christian Van Thillo* had het over een *handikap*.

We kunnen de redaktie van De Morgen gelijk geven: zoiets is geen ,,handikap'' meer, het betekent op termijn het failliet. Want wanneer een krant in deze tijd waarin de lezer prompt en degelijk geïnformeerd wil worden sistematisch al wat na 8 uur 's avonds gebeurt niet in haar editie van de volgende dag kan opnemen (om een populair voorbeeld te geven: de uitslagen van de Uefacup-wedstrijden met Belgische ploegen), gaat deze lezer na een tijdje zijn informatie elders halen. Dan is de krant tot verdwijnen gedoemd. Zo denkt bvb. ook de vakgroep Kommunikatiewetenschap van de Gentse universiteit erover.

Maar De Persgroep lijkt voet bij stuk te houden. Hierop namen hoofdredakteur *Piet Piryns* en plaatsvervangend hoofdredakteur *Roger Kesteloot* ontslag per 1 december. Woensdag verscheen uit protest een ,,aktiekrant''. 36 personeelsleden van De Morgen vonden dat ze het opgelegde sluitingsuur niet mogen aanvaarden, 23 anderen vonden dat het, ondanks die beperking, toch mogelijk en nodig is een progressieve krant uit te brengen.

Ook Het Volk zit in de problemen. Daar werd een herstruktureringsplan van 450 miljoen goedgekeurd. Van de 600 personeelsleden zullen 83 arbeiders en 48 bedienden afvloeien.

De rektor van de Katolieke Universiteit van Leuven stelde in zijn redevoering naar aanleiding van de opening van het akademisch jaar een grondige herschikking van de sociale zekerheid voor. Volgens Roger Dillemans is het SZ-apparaat immers verouderd, ingewikkeld en burokratisch, en zijn de geldstromen ondoorzichtig. De rektor van de katolieke universiteit pleit voor de federalizering van de gezondheidszorg en de invoering van een basisverzekering voor het wegvallen van het beroepsinkomen. Deze basisinkomensverzekering moet gekoppeld zijn aan de arbeidsbereidheid en wordt gefinancierd door een procentuele persoonlijke bijdrage op het persoonlijk inkomen. Daarbovenop zijn beroepsgebonden aanvullende verzekeringen mogelijk.
(foto F. De Maitre)

24 MILJARD

Bijna in de marge van het kommunautair akkoord *tot vervollediging van de federale staatsstruktuur*, raakte de regering het ook eens over een cijfer voor de bijkomende besparingen op de begroting '93. De nieuwe basisstellingen die werden aangenomen maken 21,8 miljard bijkomende besparingen noodzakelijk. Voor 1993 moet daar dan nog eens 2 miljard worden bijgeteld voor de kompensatie van de ekstra middelen die de gemeenschappen in het kader van dat „Sint-Michielsakkoord" toegeschoven krijgen door de koppeling van de dotaties aan de groei van het bruto nationaal produkt.

De nieuwe hipotesen die de regering vooropstelde, brengen mee dat de ontvangsten met 16,6 miljard zouden dalen. De stijging van de werkloosheid wordt op 20.000 geschat, wat meerkosten zou meebrengen van 5,2 miljard. Binnen de regering zou er een akkoord bestaan om deze meerkosten te kompenseren in de sociale zekerheid zelf. De twee vakbonden reageerden reeds furieus.

Overigens moet de regering deze bijkomende besparingen nog helemaal invullen. Men kan zich voorstellen dat binnen de regering deze strijd nog bitter zal zijn. Temeer daar de Vlaamse partijvoorzitters, die hun euforie over het Sint-Michielsakkoord niet onder stoelen of banken staken, beweren dat één van de punten uit het Vlaamse tienpuntenprogramma die niet in het kommunautair akkoord terug te vinden waren, nl. de rechttrekking van de niet objektief verklaarbare transfers in de sociale zekerheid, via deze bijsturing van de begroting verwezenlijkt zal worden.

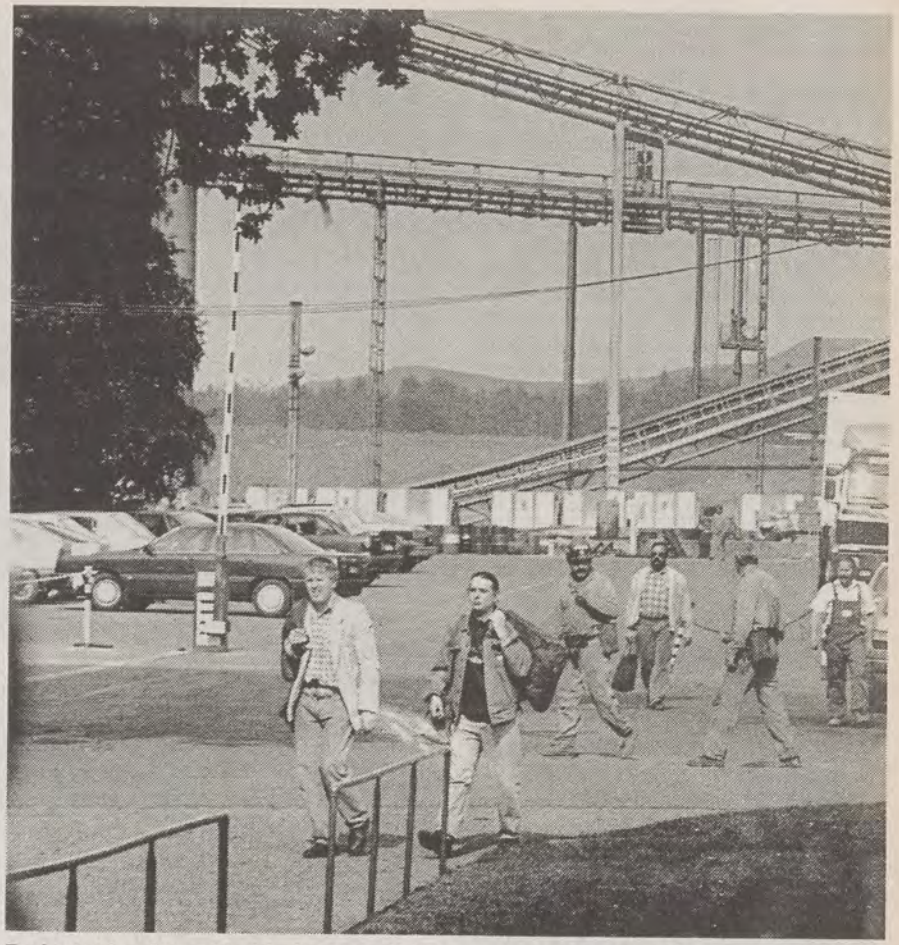

De laatst kool werd in Limburg verleden week bovengehaald. Deze week bleef de put van Zolder tot en met dinsdag alleen nog open voor het publiek. In Zolder werkten nog slechts 2.000 personen. (foto vum)

NEDERLANDSTALIG ONDERWIJS BRUSSEL

Het Nederlandstalig lager en sekundair onderwijs in Brussel telt zo'n 270 leerlingen minder dan vorig schooljaar. In het kleuteronderwijs steeg het leerlingenaantal daarentegen met 145 leerlingen.

Volgens minister *Rufin Grijp*, in de Brusselse eksekutieve verantwoordelijk voor het Nederlandstalig onderwijs, lopen steeds minder kinderen uit de rand rond Brussel school in een Vlaamse instelling in de hoofdstad. Vroeger waren meer dan twee derde van de scholieren afkomstig uit de rand.

Grijp verklaart deze verbrusseling van het Nederlandstalig onderwijs in de hoofdstad door de toegenomen verkeersdrukte richting Brussel, de veiligheid, verloedering en vervuiling in de grootstad, de afnemende dienstenfunktie van Brussel ten overstaan van Brabant en de oprichting van nieuwe sekundaire schoeln in de rand.

PEILING

In de Libre Belgique verscheen maandagochtend een opiniepeiling die vernietigend was voor alle traditionele partijen behalve de PVV. Nog slechts 19% van de bevolking zou vertrouwen hebben in de regering Dehaene I. Bij de Vlaamse kiesintenties maakte men een onderscheid tussen verkiezing zonder, en verkiezingen mét een hertimmerde PVV. Vermits de vraagstelling zo de aandacht toespitste op deze nieuwe partij, is het niet meer dan logisch dat zij in de tweede peiling beter skoorde dan in de eerste.

De VU behaalt in de eerste peiling 6,7%, een stijging met 0,3% tegenover de vorige peiling (juni '92) in de Libre. In de tweede peiling zakt de VU Vlaamse Vrije Demokraten echter weg tot 5,3%. In deze tweede peiling is, zoals we schreven, de nieuwe PVV de sterkste Vlaamse partij met 25,9%. Naast de VU verliezen ook nog andere partijen pluimen aan de nieuwe liberalen: CVP (22,1 i.p.v. 23,6), SP (16,3 i.p.v. 17,4), en Vlaams Blok (11,3 i.p.v. 11,9).

Bij de populariteitsmeters voor de individuele politici springen in Vlaanderen drie uitschieters in het oog: VU-voorzitter Bert Anciaux die van nul naar 15 oprukt (de nieuwe VU-voorzitter doet met een skore van 10 in Brussel ook een opgemerkte entree, waar hij bvb. CVP-voorzitter Van Rompuy over het hoofd springt), gewezen VU-voorzitter Gabriëls (van 10 naar 20) en voorstander van de oude PVV De Croo (van 10 naar 18). We kunnen met de nieuwe liberaal Gabriëls en de oude liberaal De Croo bij de Vlaamse liberalen nog heel wat animo verwachten.

BEVRUCHTING

Het Centrum voor Reproduktieve Geneeskunde van de Vrije Universiteit van Brussel heeft als eerste ter wereld met sukses een nieuwe manier van kunstmatige bevruchting bij de mens toegepast. De techniek bestaat er in één zaadcel in te spuiten in een eicel. Er werden al vier kinderen geboren die op deze manier verwekt werden. 39 andere dergelijke zwangerschappen zijn onderweg.

De nieuwe techniek, een wereldprimeur, moet een uitkomst bieden aan echtparen die ongewild kinderloos blijven omdat de man niet voldoende of te zwakke zaadcellen produceert. Zo'n 10% van de echtparen zou ongewild kinderloos blijven. Bij ongeveer de helft daarvan ligt de onvruchtbaarheid aan de man.

■ In een **referendum** sprak de Zwitserse bevolking zich uit voor de bouw van twee spoorwegtunnels door de Alpen. Zwitserland zet hierdoor een belangrijke stap richting EG. Want in ruil voor de tunnelbouw mag het land van de EG zijn beperkingen op het vrachtvervoer over de weg behouden als het lid wil worden van de Europese gemeenschap.

■ Volgens een enquête wil meer dan 80% van de EG-inwoners dat er een referendum gehouden wordt over **Maastricht.** De meesten zouden overigen voor Maastricht stemmen.

■ U zal het niet geloven, maar toch viel er uit Temse deze week ook goed nieuws te noteren. De Vlaming *Jo De Meyst* uit de Boel-gemeente werd derde op het Europees kampioenschap **schapendrijven.**

■ Agalev-senator ***Cecile Harnie*** stapt na het aflopen van haar huidig mandaat uit de politiek. Ze is misnoegd omdat Agalev opnieuw de ekologische toer opgaat en de maatschappelijke standpunten naar de achtergrond verwijst.

■ De moordenaar van de Vlaamse meisjes Inge Breugelmans en Ines Van Muylder gaat in beroep. Hij werd veroordeeld tot **twintig jaar** gevangenisstraf en een verplichte psichiatrische behandeling in een gesloten instelling. Dat vond hij een te zware straf.

■ Ook de CVP wil zich, in navolging van de PVV, hervormen. Er worden naargelang de vertolker van de boodschap, verschillende mogelijkheden geopperd. *Eyskens* wil bvb. een „katoliek reveil", *Van Hecke* denkt aan een „uitbraak-operatie", *Luc Martens* spreekt van een „forumpartij", *Pinxten* pleit voor „ontstanding". Kortom, het lijkt momenteel nog op een onverzoenlijke kakafonie die men wil stemmen tot een **Vlaamse Volkspartij.**

VRAGEN BIJ HET SINT-MICHIELSAKKOORD

VU-voorzitter Bert Anciaux verwacht van CVP en SP dat ze de Schiltz-Valkeniers-revolutie over het wetenschappelijk onderzoek naar de geldstromen in de sociale zekerheid zullen steunen. (foto J. Van Der Perre)

In de nacht van maandag op dinsdag bereikten de federale regeringspartijen een akkoord over wat ze zelf de vervollediging van de federale staatsstruktuur noemen. Toen dat varkentje gewassen was maakte men ook bekend dat men een overeenkomst had om volgend jaar de budgettaire buikriem 22 miljard frank strakker aan te halen.

Het grote historische akkoord dat premier *Dehaene* samen met de voorzitters van de federale regeringspartijen dinsdag op Sint-Michiel aan de pers voorstelde heeft, zoals deze sedert de grendelgrondwet van 1970 in alle kommunautaire akkoorden ingebakken zitten, voordelen en nadelen. Het rezultaat is een kompromis tussen beide gemeenschappen in dit land, bereikt na slopende onderhandelingen tussen de regeringspartijen. Er is nu echter één verschil met vroeger: de regering beschikt nl. niet over een meerderheid om dat kompromis ook ten uitvoer te brengen. Ze heeft dus stemmen van de oppositiepartijen nodig om dat te doen. Daarvoor klopte Dehaene aan bij de groenen en de VU Vlaamse Vrije Demokraten. Met de teksten erbij kon het VU-partijbestuur zich dinsdagavond een oordeel vormen. Woensdagochtend werd overleg gepleegd met de VU-frakties. We staken ons licht op bij *Bert Anciaux,* die de tekst net gelezen had, en vroegen hem naar z'n eerste indruk.

■ Welke zijn de positieve kanten van het bereikte akkoord?

„Men kan het tienpuntenprogramma van de Vlaamse regering in grote mate in dit akkoord terugvinden. De verkiezing van de Vlaamse Raad, de opheffing van het dubbelmandaat, de overheveling van belangrijke bevoegdheden als leefmilieu, landbouw, buitenlandse handel, wetenschapsbeleid, de verdragsbevoegdheid naar gemeenschappen en gewesten, fiskale autonomie voor de deelgebieden, de splitsing van de provincie Brabant,..."

■ En het territorialiteitsbeginsel?

„Dat wordt in overgrote mate gerespekteerd. De splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde wordt niet vermeld. De rechtstreeks gekozen senatoren worden verkozen door de kieskolleges en volgens het kiesstelsel dat geldt voor de Europese verkiezingen. De raden kunnen mits ze daarvoor over een tweederde meerderheid beschikken, deze rechtstreeks verkozen senatoren „zonder stemrecht bij hun werkzaamheden betrekken", zegt de tekst. Maar voor de senatoren die op deze uitnodiging ingaan bestaat er een wettelijke onverenigbaarheid met een mandaat op een ander politiek nivo."

■ Een regeling voor Happart?

„Daar heeft het veel van weg, ja. Maar indien Happart minister in de Waalse regering wil worden, moet hij verhuizen naar Luik. En indien hij als senator „betrokken wordt bij de werkzaamheden" van de Waalse raad, moet hij ontslag nemen als schepen en gemeenteraadslid van Voeren."

(lees verder blz. 13)

PERSSPIEGEL

PSC'er Gérard Deprez gaf het toe „We moesten naar een meer echt federalisme om het separatisme te vermijden".
Deze Vlaamse stok achter de deur – zoals door Bert Anciaux geformuleerd – heeft de Belgische ezels blijkbaar voortgedreven waar ze normaal niet wilden gaan.
Alle kommentaren draaien deze week over wat officieel noemt „Voorstellen tot vervollediging van de federale staatsstruktuur".

HET BELANG VAN LIMBURG

„Niet onaardig", titelt de meestal nogal erg kritische Marc Platel, met de vraag tussen papierenakkoord en praktische uitvoering kan nog een hele weg liggen.

„Die gunstige indruk geldt evenmin de Vlaamse toegevingen die ook dit keer blijkbaar onvermijdelijk waren. Een zoveelste taalkontroleur voor het taalgebruik in Vlaamse gemeenten met faciliteiten voor Franstaligen, een zoveelste toegeving om onwilligen als Happart toch te verplichten het nieuwe Belgische samenlevingsmodel nu toch maar te aanvaarden. Beginselvast zijn en blijven die toegevingen voor een volwassen en zelfstandige Vlaamse gemeenschap onaanvaardbaar. Politiek-praktisch verdienen de Vlaamse onderhandelaars dit keer geen blaam. De 31 bladzijden van Hertoginnedal, hoe onvoorspelbaar ingewikkeld ook, zijn en blijven immers de moeite waard. Tenminste, als ze alle eenendertig helemaal worden bewaarheid, als wat nu werd opgelijst als een niet onaardige verlanglijst niet wordt uiteengehaald. De Hertoginnedalafspraak kan alleen maar als ze, waar nodig nog gepolijst, van A tot Z wordt uitgevoerd. Tot zolang blijft het wantrouwen groot."

De Standaard

De Vlaamse dreiging met zelfstandigheid heeft de frankofonen doen nadenken meent Dirk Achten. „Onvolmaakt" is echter zijn titel, want over de „geldstromen" is zedig gezwegen.

„Want waarom is de PS nu bereid tot een akkoord dat er in de zomer niet kon komen? Omdat de reaktie in Vlaanderen, het nieuwe Vlaamse bewustzijn, de bespreekbaarheid van de boedelscheiding, de Franstaligen de schrik op het lijf joeg en deed nadenken. Zij vreesden de dupe te worden van de Vlaamse assertiviteit. En daarom was er plots inschikkelijkheid die er enkele maanden geleden niet was. Laat dit een les zijn.

Toch is dit akkoord geen reden om de klokken te luiden. Vlaanderen krijgt op enkele belangrijke punten waar het recht op heeft, vanzelfsprekende dingen waar het jarenlang vergeefs om vroeg, maar er wordt betaald. De Franstaligen worden galant uit hun geldnood geholpen, terwijl het akkoord opvallend zwijgt over de geldstromen naar Wallonië. Wat zal de Franstaligen ertoe brengen om dat bespreekbaar te maken?

Er is nog een lange weg te gaan."

De Financieel Ekonomische TIJD

Onder de Brusselse titel „Sint Michiel" staat dit blad stil bij de meer specifieke situatie van de Brusselse Vlamingen.

„Waar Happart zijn slag wel voor een groot deel heeft thuisgehaald, is op het vlak van de „défusion": de uitholling van de Franse gemeenschap ten voordele van Waals en Brussels gewest. Zolang die uitholling alleen de Franstaligen en Walen betreft, kan dit gezien worden als een interne frankofone aangelegenheid. In Brussel, waar ook Vlamingen thuis zijn en Sint Michiel als patroonheilige ook aktief is, ligt dit wel anders. Het gevaar bestaat dat de lossere band tussen Brussel en Wallonië ook zal leiden tot een lossere band tussen Vlaanderen en Brussel. Overigens niet geheel tegen de zin van Vlaamse Brusselaars in.

De Brusselse instellingen ontwikkelen sinds de staatshervorming van 1989 een eigen dinamiek. Brusselse Vlamingen werden Vlaamse Brusselaars en willen wel een losse band met Vlaanderen behouden, maar voor de rest zelf hun Vlaams-Brusselse boontjes doppen. Volgens het akkoord krijgen zij daar nu ook financiële middelen toe. In ieder geval wordt door het plan een nieuwe stap gezet naar de door Vlaanderen destijds zo bestreden gewestvorming met drie. Of met vier, als de Duitse gemeenschap ook een volwaardig Duits gewest zou worden. De mogelijkheid om gewestbevoegdheden naar de Duitse gemeenschappen over te hevelen, bestaat overigens nu reeds."

HET LAATSTE NIEUWS

„Geen winnaars" noemt Laurent Panneels het in dit blad van de liberale oppositie en legt uiteraard het aksent op wat het kosten zal. Elders titelt de krant dan toch „België wordt federaal land".

„Het is juist dat het territorialiteitsbeginsel principieel werd aanvaard, maar toch wordt nog maar echt een hele konstruktie opgezet om de Voerense ruziestoker Happart uiteindelijk terwille te zijn. Daarenboven varen de Franstaligen wel bij de overdracht van het kijk- en luistergeld naar de gemeenschappen en bij de regeling die voor de maaltijdcheques werd uitgewerkt. Zij krijgen een pak geld toegestoken, meer dan ze zelf wellicht hadden verwacht. Daarenboven zwijgen regering en meerderheid over de manier waarop op de nationale begroting meer dan 20 miljard fr. zal bespaard worden. De CVP heeft de eisen inzake de geldstromen van de sociale zekerheid blijkbaar ingeslikt. Kortom, wellicht hebben de Vlamingen minder reden om viktorie te kraaien dan Van Rompuy en Vandenbroucke voorhouden."

LA LIBRE BELGIQUE

Dit blad dat steeds de geschiedenisgang heeft willen beletten, krijgt het koud om het hart met de (vrij vertaalde) titel „Dit onrustwekkende „ieder bij zich".

„Jean-Luc Dehaene heeft zijn regering gered. Hij heeft ook zijn partij, de CVP, gered, die in geval van politieke krisis een diepe interne krisis tegemoet ging. Het is nog te vroeg om zonder aarzeling te antwoorden met een „ja" op de vraag of hij België gered heeft. Het België dat uit deze belangrijke hervorming zal voortkomen zal nog wat meer federaal zijn, beter gestruktureerd, meer stabiel misschien. Maar zal het akkoord er in lukken de separatistische doorbraak in Vlaanderen te stoppen of af te remmen? Men moet het hopen...

Het is het uur van de onzekerheid. Zeker, het Belgische koppel gaat niet scheiden. Het behoudt het zelfde dak en living maar het wordt meer en meer: elk zijn kamer...

Het dinsdag gesloten akkoord is dus een weddingschap en een etappe. Het kan aan de echtelingen toelaten beter samen te leven of hun scheiding verhaasten. Het „ieder bij zich" zal dan worden „ieder voor zich". En dat is het wat ons bekommert."

GAZET VAN ANTWERPEN

In dit zelfde verband was er enkele dagen voor het regeringsakkoord een diepgaand artikel van Guido Tastenhoye de bezielde Vlaams-Brabant en Brusselkenner. Hij maakt zich ongerust over gebrek aan Vlaamse strategie rond het Brusselprobleem en verdedigde de jonge VU-voorzitter.

„Tegenover deze verontrustende situatie in hun eigen hoofdstad, staan de Vlamingen zonder strategie. Men diskussieert in het ijle over het doembeeld „Brussel derde gewest", maar daar gaat het niet over. Het gaat over stadsvlucht, verloedering, verkrotting, straatkriminaliteit, kansarmoede. Dat zijn de échte problemen. De evolutie naar een stad met een rijke toplaag, en een verpauperd multi-etnisch subproletariaat vormt een potentieel sociaal kruitvat.

Als de sociaal bewogen VU-voorzitter Bert Anciaux, die schepen is in Brussel-stad en de kosmopolis uitstekend kent, voorstelt om Brussel bij Vlaanderen in te lijven, om onder een apart statuut en met Vlaams geld (want Brussel kan de zaak niet aan en Wallonië is virtueel failliet) de situatie weer enigszins recht te trekken, wordt hij honend weggelachen door de „serieuze" politici. Maar wat is hun alternatief? Wat willen ze aanvangen met Brussel? Ze blijven het antwoord schuldig."

LA DERNIERE HEURE

In La Dernière Heure laat Paul Masson weinig heel van de Franstalige onderhandelaars.

„Wie durft stellen dat wat op Hertoginnedal bekokstoofd werd goed begrepen zal worden door de Belgen en aan de wil van een meerderheid onder hen beantwoordt? En welke Franstalige onderhandelaar zal zonder lachen durven uitleggen aan zijn kiezers dat hij gewonnen heeft door tegelijk de splitsing van de provincie Brabant te aanvaarden en het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde te behouden, een operatie die alleen de Vlamingen ten goede komt?"

DE NIEUWE GIDS

Achiel Samoy wijdt in De Nieuwe Gids een bedenking aan de splitsing van de provincie Brabant en aan de Sociale Zekerheid die (nog) niet aan de orde was.

„Velen in Brabant zullen de splitsing van de provincie in drie betreuren: Vlaams, Waals en Brussels Brabant. Andere politici denken dat de provincies in een federale Staat hun betekenis hebben verloren, gezien de geringe omvang van het grondgebied België.

Terwijl enkele Waalse politici het Vlaamse tien punten-akkoord als onbespreekbaar beoordeelden, worden de tien punten in zeer grote mate ingewilligd. Alleen de geldstromen van het Vlaamse gewest naar Wallonië, via de Sociale Zekerheid, moet in het raam van die begroting (circa 800 à 1.000 miljard) worden opgelost. De punten 2 en 8, die betrekking hebben op de niet-inmenging zijn impliciet in het akkoord verwerkt. Het echte federale avontuur dat dezer dagen in Canadat bv. wederom is mislukt, wordt in ons land een feit. Er is blijkbaar geen weg terug."

De Nieuwe Gazet

Luc Vander Kelen beseft dat Dehaene de buit nog niet binnen heeft, en hij kijkt in de glazen bol van VU en groenen.

„Natuurlijk heeft Dehaene de buit nog niet binnen, want voor de staatshervorming heeft de regering een twee derden-meerderheid nodig en dus de steun van bv. de Volksunie en de groenen. Vermoedelijk zal de VU wel voldoende positieve elementen ontdekken in het akkoord. De partij bevindt zich immers in zo'n diepgaande crisis, dat de totale marginalisering bij verkiezingen mag verwacht worden. Of de groenen bereid zullen zijn een regering uit de nood te helpen die verregaande asociale maatregelen heeft getroffen valt te bezien."

Premier Dehaene, geflankeerd door de partijvoorzitters van SP, CVP, PS en PSC, bij de voorstelling van een kompromis dat in de pers gematigd positief onthaald werd. (foto Peustjens)

DE ROOVER EN DE EUROPESE MOLOCH

IN een geruchtmakend interview met het weekblad *Humo* had gewezen VU-voorzitter *Gabriëls* de toekomst van de Vlaamse beweging in twijfel getrokken. Het gros van de Vlaamse eisen is immers gerealizeerd. Alleen in Brussel en de rand, en in enkele konflikthaardjes als Voeren is de Vlaamse strijd nog niet geheel gestreden. De klassieke Vlaamse bewegers hebben echter volgens Gabriëls nog niet goed door hoeveel er al wél verwezenlijkt werd. *„Velen zien niet in dat Leuven ondertussen al Vlaams is"*, vertrouwde Gabriëls Humo toe.

De Roover kan Gabriëls tot op zekere hoogte volgen. Ook de VVB-voorzitter meent dat de kern van de Vlaamse strijd achter de rug ligt. *„Of de radikalen, die meestal een lichte neiging tot zelfkwelling vertonen, het nu graag horen of niet, binnen België hebben we dé strijd inderdaad gewonnen"*, schrijft De Roover. Hij voegt er wel onmiddellijk aan toe dat Vlaanderen als een zware oorlogsinvalide uit deze strijd gekomen is. Er zijn volgens De Roover immers nog de ontzaglijke geldstromen naar Wallonië, er is het onbevredigende statuut van Brussel, er is de dreiging die over Vlaams-Brabant hangt, er zijn *amputaties* met namen als Komen-Moeskroen, de Jekervallei, het gebied Overmaas.

Waar De Roover om voor ons onduidelijke redenen niet over spreekt, is de grendelgrondwet van 1970. Juist deze wet, waardoor de Vlaamse meerderheid in België geneutralizeerd werd, heeft voor gevolg dat het streven naar Vlaams zelfbestuur via een wettelijk kader telkens een Franstalige goedkeuring nodig heeft. Hierdoor moet telkens gezocht worden naar kompromissen, met al naargelang men ze wil noemen, „spatjes", „schoonheidsvlekjes" of „amputaties" voor gevolg.

MAX LAMBERTY

Ondanks deze tekortkomingen zou De Roover echter nog hoera kunnen roepen, *indien hier ons verhaal eindigde*. Maar, zoals de lezer zal begrijpen, dat doet het natuurlijk niet. De bedreiging komt nu niet langer van de Belgische staat, maar van Europa. En om dat goed te begrijpen leidt De Roover ons terug naar het arme Vlaanderen van 1830.

Daarvoor grijpt hij terug naar het werk van de socialist *Max Lamberty* (*Philosophie der Vlaamsche Beweging en der overige sociale stroomingen in België*) uit 1933 en naar *Boeren de Vlamingen achteruit in Brussel?* van *Edgar Van Cauwelaert*, dat in 1990 gepubliceerd werd.

De VVB-voorzitter wijst erop dat het eigenlijk te danken is aan een toeval dat Vlaanderen niet geheel verfranst is. De „Vlaamse" burgerij van 1831 was immers niet-Vlaams, niet omdat haar dat werd verboden, maar omdat ze niet Vlaams wilde zijn. Zo werd Vlaanderen dus zelfs verdrukt door (weliswaar verfranste) Vlamingen.

De Roover verklaart dit in navolging van Lamberty door het waardenpatroon van die tijd, waarin de Franse kultuur hoogdagen beleefde. Vlaams en Frans stonden toen tegenover elkaar als boer en heer, als wanorde en kultuur, als verwildering en verfijning. Wie het als Vlaming wilde maken in het leven, werd door het waardenpatroon van die tijd als het ware verplicht om zijn Vlaamse wortels zo radikaal mogelijk los te rukken uit de Vlaamse klei.

In *De Stomme van Berlaymont* vergelijkt *Peter De Roover* de invloed van het Europa van 1993 met het België van 1830 op Vlaanderen. De Roover is er immers van overtuigd dat beide zaken vergelijkbaar zijn. En het is al langer geweten dat de voorzitter van de Vlaamse Volksbeweging de strijd tegen de slechte gevolgen van de Europese eenmaking ziet als het toekomstkontrakt bij uitstek voor de Vlaamse beweging.

Dat Vlaanderen niet geheel verfranst werd, is juist te danken aan de Vlaamse achterlijkheid en ellende. De Vlamingen waren, karikaturaal gesteld, in meerderheid te dom om verfranst te worden. In 1830 was 80% van de Vlamingen nl. analfabeet, en analfabeten kunnen per definitie vrijwel uitsluitend hun moedertaal (of -dialekt) leren. Vlaanderen werd m.a.w. niet volledig verfranst omdat de meerderheid van de Vlamingen onverfransbaar was. Van de Vlamingen die de sociale ladder wel beklommen, liet de grote meerderheid zich ijverig verfransen.

Het grote geluk van Vlaanderen bestond er in dat de Vlamingen pas sociaal, ekonomisch en intellektueel emancipeerden toen het waardenpatroon ten voordele van de Franse

VVB-voorzitter De Roover: „Of de radikalen, die meestal een lichte neiging tot zelfkwelling vertonen, het nu graag horen of niet, binnen België hebben we dé strijd inderdaad gewonnen". (foto vum)

taal en kultuur aan het kantelen was. Het ideaal van de volkstaal en -kultuur, verwoord door het kultuurnationalisme van de Duitse filosoof *Herder*, kwam samen met de ekonomische en intellektuele opgang van Vlaanderen. In dit klimaat kon de Vlaamse beweging tot bloei komen. Het Franse kosmopolitisme verdween op de achtergrond. Het respekt voor de volkstaal en het kultuureigene werd van verwerpelijk een schoon ideaal. En volgens deze maatstaf gemeten werd de strijd voor de ontvoogding van het Vlaamse volk een sociale en rechtvaardige strijd.

MOPPEN OP FAMILIEFEESTJES

Die sfeer van kosmopolitisme en supranationalisme stak met de toenemende hereniging van Europa opnieuw de kop op. Volgens De Roover heeft het allesoverheersende Engels als verdrukker de plaats ingenomen van het Frans. *De Stomme van Portici* maakte plaats voor *De stomme van Berlaymont*. Zoals er na 1830 een levend Belgisch patriottisme ontstond, ziet De Roover nu een even levend EG-patriottisme groeien.

De auteur zou vandaag, met het Franse referendum vers in het geheugen waarschijnlijk andere taal spreken. De laatste lezing van de tekst van De Roover vond plaats in april jl. De elite snuift gretig van een kultuur waarin voor het Nederlands nog slechts plaats is *„om moppen te tappen op familiefeestjes"*. De eigen taal, zo verliest De Roover nu helemaal de pedalen, *„is evenwel zinloos en zelfs hinderend in beroep, kultuur, sport, amusement, onderwijs, media, wetenschap..., althans wanneer men op die terreinen op een bepaald nivo nog wil meedoen. Wie opwaarts gericht is, wat toch voor iedereen het geval is, kent de prijs van de sociale promotie: de eigen taal, die genante erfenis uit een lang afgeworpen verleden, zoveel mogelijk laten varen."*

De Roover stipt vervolgens verschillen aan tussen 1831 en 1993. Er zijn verschillen die hoopvol stemmen, zoals bvb. de les uit het verleden en de traditie van de Vlaamse beweging, of het algemeen stemrecht, zodat het niet volstaat een klein kringetje gaar te stoven voor dekulturalizatie.

Er zijn echter ook verschillen die de auteur pessimistisch stemmen, zoals de verhoogde sociale mobiliteit en de verzwakte positie van de Nederlandstaligen in Europa (6%) in vergelijking met de positie van de Vlamingen in België (60%). Een uitermate groot verschil met negatief gevolg noemt De Roover de tweede wereldoorlog, *„waar iemand de grootste dienst heeft bewezen aan het vervlakkende kosmopolitisme door een misdadig regime op te bouwen en dat (ogenschijnlijk) te verantwoorden met oppervlakkige kultuur-nationalistische argumenten."* Verder ontbreekt er vandaag ook een bindmiddel voor een etnie zoals de godsdienst anno 1830 er een was.

In het laatste deel van zijn essay vraagt De Roover zich af of deze nieuwe strijd gewonnen kan worden. Hij stelt dat het Nederlands de enige officiële taal in Vlaanderen moet blijven. Elke andere taal moet een vreemde taal blijven, die enkel geduld mag worden in het loutere privé-verkeer. De auteur ziet verder over de Moerdijk hoopvolle tekenen in intellektuele kringen. Denkend Nederland begint zich te interesseren voor het tema kultuur en taal in het Europa van morgen.

In eigen land kijkt De Roover kritisch om zich heen om te zien waar er steun in de grote strijd tegen het verdrukkende Europa gevonden kan worden. Zijn rondreis bij de maatschappelijke bewegingen levert echter weinig op. De vakbeweging staat volgens de VVB-voorzitter zwakker dan ooit als waardenbeweging. In de ziekenfondsen ziet vrijwel niemand nog iets meer dan een serviceklub. De derde wereldbeweging kent een inhoudelijke werking en vorming die een zaak blijft van kleine groepjes woestijnpredikers, die met een permanent personeelstekort kampen. Ook bij de vredesbeweging is van een voortdurende en breed uitgezaaide werking in dorpen en gemeenten zelden sprake.

MILIEUBEWEGING

Gelukkig is er nog de Vlaamse beweging. *„Het aantal verenigingen is vrijwel ontelbaar en op Vlaamse hoogdagen blijft het relatief hoge aantal jongeren steeds opvallen. Slechts één maatschappelijke beweging ligt duidelijk beter in de markt en verdreef de Vlaamse beweging van de eerste plaats, nl. de milieubeweging.* Hier blijft De Roover even langer stilstaan. Want beide bewegingen schuiven andere waarden naar voor dan louter materialistische. Beiden *„leven in onvrede met het pure ekonomisme dat het leefmilieu dreigt te vernietigen; zowel het fysieke als het kulturele."*

De VVB-voorzitter vindt nochtans dat de milieubeweging *een trapje lager staat dan de Vlaamse*. Want, zo schrijft De Roover, de eerste heeft het over het leven als zodanig, terwijl de tweede de kwaliteit van het leven beoordeelt. Alle Vlaamse bewegers worden dan over de bol geaaid: *„Mensen die door de Vlaamse beweging worden aangetrokken, moeten een hoger nivo van bewustzijn bezitten en mogen zich niet alleen „geraakt" voelen door de louter fysieke bedreiging. Ook een dier verzet zich tegen fysieke bedreiging. Milieubewustzijn vraagt niet veel meer dan puur dierlijke neiging tot fysiek zelfbehoud."* De Roover voorspelt de groenen dat ze slechts sukses zullen hebben, in de mate zij bij het brede publiek *onmiddellijk persoonlijk en liefst fysiek nadeel kunnen doen vermoeden.*

In de slotpagina's van De Roovers boekje wordt gesuggereerd dat alle zonden van de wereld op de schouders te laden zijn van het kosmopolitisme, het gigantisme, het overdreven supernationalisme. *„Zit daar niet de kern van problemen als drugs, kriminaliteit, vandalisme, eenzaamheid, stedelijke kaalslag, vierde wereld, milieuverloedering, amoraliteit, hardheid?"* De Roover heeft de remedie echter klaar: *„Een gezonde scheut volksnationalistische kleinschaligheid zou hier heel wat soelaas kunnen bieden. Het volksnationalisme zou het tegengif kunnen zijn in de wereld waar geen thuis meer is."*

Al lijkt het er soms op, De Roover wil Europa niet naar de vaantjes. Hij pleit wel voor evenwicht. Hij wil geen betonnen muren rond ons kultuurgebied. De Roover wil het evenwicht herstellen dat door een te grote en eenzijdige gerichtheid op het gigantische, het dure, het megalomane volkomen verbroken dreigt te worden.

(pdj)

— De stomme van Berlaymont. Peter De Roover. Uitg. Aksent, Bornem, 1992, 122 blz, 445 fr.

Volgens De Roover heeft de Vlaamse beweging nog steeds (steeds meer!) zin. De verdediging van de Nederlandse taal en kultuur in het eengemaakte Europa zal nog heel wat inzet en kracht vergen. (foto Dann)

BENOEMEN MET PROPERE HANDEN

In het jongste nummer van het kultureel tijdschrift *Ons Erfdeel* wijdt Guy Tegenbos, joernalist bij *De Standaard/Het Nieuwsblad*, een beschouwing aan het fenomeen van de politieke benoemingen in België en Vlaanderen. Wat blijkt? Een wijziging in politieke kultuur is verdomd moeilijk te bewerkstelligen.

Tegenbos definieert politieke benoemingen als benoemingen waarbij overwegingen van politieke kleur of steun vanuit de politieke wereld van doorslaggevend belang zijn. Het zou daarbij vooral om *bevorderingen* gaan. De intrede van een personeelslid in openbare dienst is zo goed als gedepolitiseerd via het eksamensisteem van het Vast Wervingssekretariaat. Een stelling die te relativeren valt door de vloedgolf van *kontraktuelen* die, via politieke arm, als tijdelijken de administratie binnensluipen. En wanneer ze dan naderhand slagen in de eksamens, krijgen ze voorrang op de andere geslaagden voor een vaste benoeming.

KOMMISSIE-MANGELEER

Politieke benoemingen zijn volgens Tegenbos geen onveranderlijk gegeven. Hij ziet zowel positieve als negatieve ontwikkelingen tijdens de jongste jaren. Positief is het feit dat de scherpste kantjes en de grofste misbruiken, althans in de centrale administratie, verdwenen zijn. Het kan niet meer dat een minister zijn ongeschoolde chauffeur tot direkteur-generaal benoemt. De politieke wereld doet wat aan zelfkontrole en daarbovenop zijn voor de meeste benoemingen regels uitgevaardigd. Zo moeten benoemingsvoorwaarden in het *Staatsblad* verschijnen en bij de Raad van State kunnen klachten ingediend worden.

Dit *geciviliseerd politiek* benoemen werd vooral bewerkstelligd in de zogenaamde kommissie-Mangeleer. Deze kommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de regeringspartijen, bepaalt volgens strikte verdeelsleutels de benoemingen van niveau 1 in alle nationale ministeries. Voor de topbenoemingen zijn nog steeds de topministers verantwoordelijk.

De kommissie nam zichzelf voor een fatsoensregel in acht te nemen: unamieme adviezen van een direktieraad -de hoogste ambtenaren van het betrokken ministerie- zouden zonder diskussie worden opgevolgd. Een stelregel die ook in de Vlaamse administratie ingang vindt. Gevolg is dat de direktieraden hun kans schoon zien en inderdaad vaak unanieme adviezen uitbrengen. De politieke benoemingen van niveau 1 zijn daardoor in de nationale ministeries verminderd met bijna 20%.

Tegenbos signaleert nog hoopgevende signalen. Zo vermelden de *Algemene Beginselen* van het ambtenarenstatuut die werden uitgewerkt door voormalig minister van Ambtenarenzaken *Langendries* (PSC) dat benoemingen of bevorderingen alleen nog toegekend kunnen worden aan ambtenaren die vanwege hun oversten de beoordeling ,,zeer goed'' kregen, en dat het aantal ,,zeer goed''-beoordelingen beperkt mag zijn. Voor topfunkties komen enkel figuren in aanmerking die slaagden in een managementopleiding.

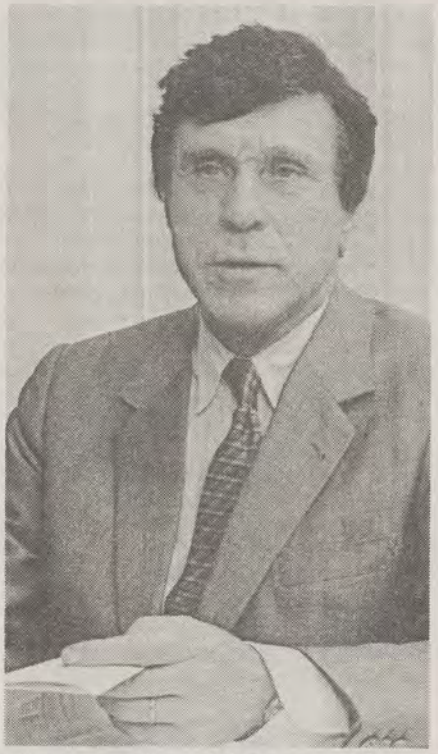

Als voormalig minister van Wetenschapsbeleid legde Schiltz de benoeming van kontraktueel personeel in de eigen diensten voor aan eksterne onafhankelijke beoordelaars. Een voorbeeld dat navolging verdient.

(foto WIJ)

TE VERMIJDEN?

Ook voormalig VU-minister van Wetenschapsbeleid *Hugo Schiltz* krijgt een pluim. Samen met zijn staatssekretaris *Derycke* (SP) slaagde hij erin om de toewijzing van onderzoeksprojekten en de aanstelling van kontraktueel personeel in de eigen diensten voor te leggen aan eksterne onafhankelijke wetenschappelijke beoordelaars. Politici die macht afgeven zijn dun gezaaid!

Dit alles kan echter niet verhelen dat politieke benoemingen een inherent deel zijn van onze politieke kultuur en nog steeds welig tieren. Zo merkt Tegenbos op dat de keerzijde van de medaille van de kommissie-Mangeleer de veralgemening en de sistematisering van de politieke benoemingen zijn. Bovendien is van een geciviliseerd sisteem van politiek benoemen maar weinig te merken in andere overheidsdiensten: parastatalen, instellingen van openbaar nut, interkommunales, OCMW- en gemeentediensten, provinciebesturen. Zo is het vandaag ondermeer uitkijken naar de nieuwe bezettingen op de talrijke ASLK-direktiezetels.

En wat we zelf doen, doen we blijkbaar... onbeschaamder. De Vlaamse regering richtte de afgelopen jaren talrijke nieuwe instanties op — VIZO, VITO, VLOR, BLOSO... — die uiteraard met nieuw volk moesten worden bemand. Politieke akkoorden waren hier schering en inslag.

Zijn politieke benoemingen te vermijden?, zo vraagt Tegenbos zich tenslotte af. Een retorische vraag wellicht. Een louter bureaukratisch sisteem waar enkel anciënniteit geldt, ervaart hij als minstens even slecht. Eksamens of eksterne beoordelaars zijn reeds beter, maar lang niet overal praktisch toepasbaar of even akkuraat. Tegenbos ziet nog het meeste heil in een met geduld opgebouwde nieuwe politieke kultuur. Essentieel is eveneens ,,dat alle benoemingen in alle openbare diensten onder het oog van publieke opinie en Raad van State gebracht worden.''

VLAMINGENBEELD

Het septembernummer van *Ons Erfdeel* bevat, traditiegetrouw, nog andere zeer lezenswaardige bijdragen. *Reinier Salverda* biedt een strategie aan voor de Nederlandse kultuur in Europa en *Jan Craeybeckx* heeft het over de geschiedenisopvatting van wijlen *Jan Dhondt*.

Spits door zijn eenvoud is eveneens het artikel van *Guy Janssens* over het *Vlamingenbeeld van de Walen*. Volgens Janssens zijn de in Wallonië gangbare stereotiepen als boers, dom en (ekstreem-) rechts, vervangen door een zekere bewondering voor de ekonomische prestaties van hun Noorderburen. Maar toch ervaart men de Vlaming veelal als een protserige rijkerd. Of wat te denken van het volgende aangehaalde citaat: ,,Bij het afhandelen van een erfenis stellen de Vlamingen het vooral op prijs dat men ze feliciteert met het nieuw verworven bezit, de Walen dat men ze condoleert met het overlijden van hun familielid.''

Stof tot zelfbeschouwing!

Filip Delos

— Ons Erfdeel, 35e jaargang, 1992, nr. 4. Jaarabonn. 1.600 fr. ± 640 blz. per uitgave. Verschijnt 5 maal per jaar. Murissonstraat 260 te 8931 Rekkem, tel. 056/41 12 01.

(vervolg van blz. 7)

■ Welke zijn de slechte kanten van het akkoord?

,,Algemeen gesteld kan men de regering verwijten weer een ontzettend ingewikkeld kluwen te hebben opgesteld. Wie bvb. de regeling voor Happart leest, beseft dat hij een serieuze stap achteruit moet zetten. Hij wordt gedwongen om te kiezen tussen onruststokertje blijven spelen in Voeren, of een ,,grote karrière'' in Luik. Maar het is toch godgeklaagd dat de regering speciaal voor één persoon zo'n ingewikkelde regeling moet uitdokteren.

Biezonder ingewikkeld is de regeling ook voor Brabant en Brussel. De splitsing van Brabant is een goede zaak, maar nu krijgen we een goeverneur voor Vlaams-Brabant en een adjunkt van de goeverneur voor deze nieuwe provincie, we krijgen een goeverneur en een vice-goeverneur voor Brussel, en dan nog eens een goeverneur voor Waals-Brabant. De ondoorzichtigheid is ook troef voor de senaat, waar men een beetje het midden gezocht heeft tussen een ,,nationale'' senaat en een senaat van de gemeenschappen.

Bovendien ontbreken er enkele dingen in het akkoord: men zwijgt over de residuaire bevoegdheden, over de transfers in de sociale zekerheid, over de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.''

■ De voorzitters van CVP en SP zeggen dat de transfers rechtgetrokken zullen worden door de regering.

,,Ja, dat moeten we natuurlijk eerst nog zien. Om hun goede intenties te bewijzen kunnen CVP en SP alvast de rezolutie van Schiltz en Valkeniers steunen die vraagt dat de Hoge Raad voor Financiën een wetenschappelijk onderzoek zou verrichten naar de transfers in de sociale zekerheid.''

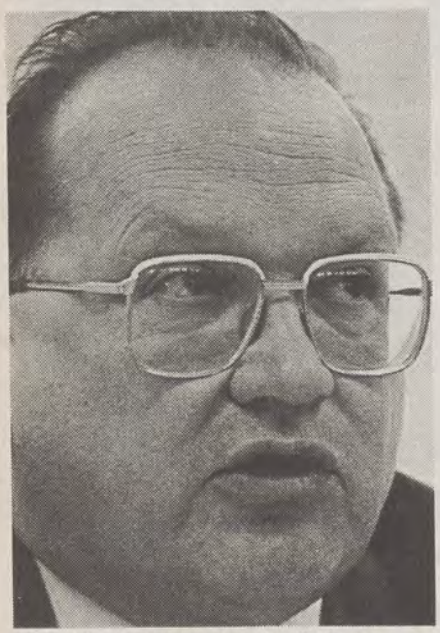

Het akkoord dat premier Dehaene op St.-Michiel aan de pers voorstelde, heeft positieve en negatieve kanten.
(foto vum)

VU
VLAAMSE VRIJE DEMOKRATEN

MET DE KRACHT VAN EEN OVERTUIGING

uitnodiging

Provinciale Kaderdagen

Zondag 11 oktober 1992
Limburg, Neerpelt
Kultureel Centrum Dommelhof

Zaterdag 17 oktober 1992
Antwerpen, Berchem
Alpheusdal

Zondag 18 oktober 1992
Brabant, Meise-Wolvertem
Gemeentelijke Fusieschool

Zaterdag 24 oktober 1992
Oost-Vlaanderen, Wachtebeke
Domein Puyenbroeck

Zondag 25 oktober 1992
West-Vlaanderen, Ieper
Domein Bellewaerde

„OOGMERKEN VOOR MORGEN"

Zo heette het dubbelnummer 82-83 van de spijtig genoeg ter ziele gegane Vlaamse Pockets-reeks (Heideland-Hasselt). Het werd in 1962 geschreven als een 2e deeltje over de Vlaamse beweging door ere-senator dr. *Maurits Van Haegendoren* en maakte veel ophef voor het steengoeie onweerlegbare cijfermateriaal, *ook inzake de Sociale verzekering*! Precies 30 jaar later opende rektor *Roger Dillemans* op 28 september j.l. het nieuwe akademiejaar van de Leuvense Universiteit met een indrukwekkende oogmerk-toespraak-voor-morgen. *„De Sociale Zekerheid van de toekomst: met beperkte middelen beter beschermen tegen de ware risiko's".*

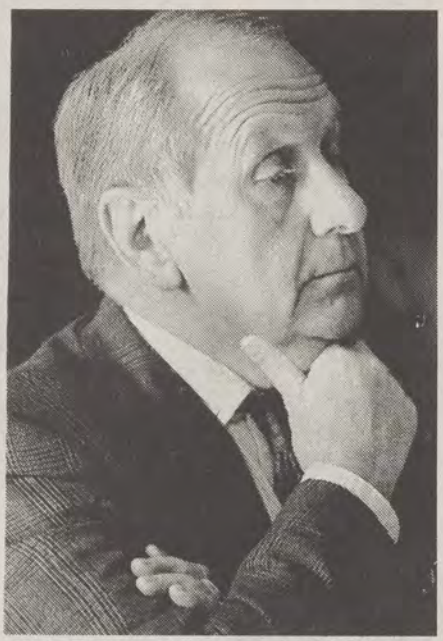

KUL-Rektor Dillemans hield bij aanvang van het akademisch jaar een indrukwekkende, toekomstgerichte toespraak. (foto vum)

HET BEVERIDGE-VERSLAG

De in Bengalen geboren Engelse staathuishoudkundige en politikus, *William Beveridge*, ontwierp in 1942 — een halve eeuw geleden, midden de 2e WO — een idealistisch-gedacht plan om de inkomens sociaalgericht te herverdelen. Voor de 1e WO was hij het hoofd van een werkverschaffingsdienst en had de bittere armoe bij het Britse proletariaat meegemaakt. Hij was ook de man die na de 2e WO de herbouw van het verwoeste Duitsland bepleitte. Twee enorme, profetische plannen die tegen de stroom in gingen. Hij werd ervoor tot „lord" verheven!

De financiering van Beveridge's plan zou voor de helft uit werkgevers- en werknemers-solidariteitsbijdragen bestaan en voor de rest uit opbrengsten van de directe belastingen. Vele Europese landen voerden dit praktisch-rechtvaardig stelsel in. Ook wij. De huidige 1.500 miljard sociale zekerheidsbesteding vormt ieder jaar de grootste begrotingspost. Maar in ons land leven toch nog 6% „armen" en ± 20% bestaansonzekeren. De armoe-uitbanning klopt dus niet. Maar ook elders niet. In de VSA liet de *Reagonomie* 38 miljoen armen achter. In de vroegere Sovjetunie met haar satellieten leek armoe verboden te zijn. Nu weten we beter.

HET APPARAAT VEROUDERDE...

De zuilen zogen volop hun leven uit Beveridge's plan. Er groeide veel oneigenlijk gebruik. De geldstromen verlopen in ons land bovendien zeer traag en veroorzaken miljoenen slecht geld aan bijkomende intresten. Alleen al t.a.v. de Leuvense universitaire ziekenhuizen staat de ziekteverzekering met bijna 3 miljard in 't krijt. Door te lenen wordt de put nog groter... Maar ook de leeftijdsopbouw baart zorgen. Het aantal jongeren beneden 25 jaar zal in 2025 nog slechts 27% bedragen (33% in 1988!). In 2030 zullen we in ons land dubbel zoveel ouderen als jongeren tellen...

Over de onverantwoorde meeruitgaven van de RSZ in Wallonië heeft rektor Dillemans het al meermaals gehad in zijn openingstoespraken. Nu bepleitte hij op zijn beurt — zij het met 'n verhullend zinsgebruik — de VU-stelling voor federalisering! Hij, eens de grote raadgever van Caritas, van het machtige Verbond van Verzorgingsinstellingen, kent de cijfers én de verdwijnputten... Voor 15 jaar trok hij bij het Davidsfonds het encyclopedische *Wegwijs*, 850 bladzijden sociale rechtsleer, als een Vlaams-sociale dienst op gang.

Met vijf uitgaven en méér dan 200.000 verkochte eksemplaren volgde hij Maurits Van Haegendorens spoor om een ingewikkelde verzekeringsstof duidelijk te maken. Moge zijn stem nu ook beslissend doorklinken in de laatste unitaire machtstempels die dit grote pak volkse geld beheren...

Willy Kuijpers,
Senator

Volgende week:

EEN VLAMING OVER HAITI

Deze week was het een jaar geleden dat een militaire staatsgreep de Haïtiaanse president Aristide aan de dijk heeft gezet. Bijna een jaar eerder was deze salesiaanse priester er met 67% van de stemmen tot president verkozen.

Volgende week brengt ons weekblad een vraaggesprek over het reilen en zeilen op dit Antilliaanse eiland en wel met de Vlaamse salesiaan *Guido Vandecandelaere*, de provinciaal verantwoordelijke van zijn priesterorde op Haïti.

LUIK VAN VURIG NAAR VERDOEMD /slot

HET MACHTSIMPERIUM VAN ANDRE COOLS

André Cools dacht in het verlengde van André Renard dat de overheid een belangrijke rol te spelen had in de ekonomie. Hij vergat echter dat demokratie en politieke openheid wezenlijke onderdelen van het socialistisch maatschappijmodel zijn en dat de ekonomie ten dienste van de burger moet staan.

KLUWEN

„Face aux gangsters privés, je veux être le gangster public", was een van zijn leuzen. Cools wilde van Luik dé ekonomische pool van Wallonië maken, dé ekonomische hoofdstad van het Waalse Gewest. Daar waar de privé-sektor tekort schoot, zou de overheid via de interkommunales en de *Investen* voor de nodige injekties zorgen. Rezultaat: een ingewikkeld kluwen van privé- en publieke instanties waar Cools telkens sleutelposities innam. De dood van Cools stelde niet enkel een politiek maar ook een ekonomisch probleem; hij was immers een van de weinigen die een volledig overzicht in dat ingewikkelde spinneweb had.

De *Interkommunale maatschappijen* waren volgens Cools een van de peilers van de staatstussenkomsten in de ekonomie. Luik is de streek van België waar deze het talrijkst, het puurst (enkel overheidsparticipatie) en het rijkst zijn.

Sommigen beweren dat de werkelijke macht van de Luikse socialisten zich in deze Interkommunales bevindt. Met een totaal van 17 en een jaarlijks omzetcijfer van 54 miljard staat het geheel van de Luikse Interkommunales op de 22ste plaats van de *Top 25.000* van het weekblad *Trends*. 54 miljard is net evenveel als de helft van het budget van het Waalse gewest!

De Luikse interkommunales bestrijken uiterst diverse sektoren (waterdistributie, hospitalen, energie, huisvuilophaal, de Spa-Francorchamps-omloop, een slachthuis, een begrafenisonderneming, informatika, ekonomische ekspansie, ...) waarbij het elektriciteitsbedrijf ALE (*Association Liègeoise d'électricité*) veruit het belangrijkste is.

GIEREN

Cools had niet al te veel vertrouwen in de Waalse openbare holding SRIW (*Société Régionale d'Investissement de Wallonie*) die hij te „Henegouws" vond. De Luikenaars hebben de weigering van de SRIW om te investeren in de vlieghaven van Bierset nog altijd niet verteerd. De lokale Invest-maatschappij *Meusinvest*, gekreëerd in het kader van de herstrukturering van de staalnijverheid, is niet kapitaalkrachtig genoeg. En Cools had geen vertrouwen in de Franse *Compagnie Générale des Eaux*, die als een gier op de te privatiseren overheidsdiensten te Luik aast. Cools was sinds '90 voorzitter van de SMAP (Omob, *de verzekeringsmaatschappij van de Openbare Diensten*) geworden.

Cools brouwde eens te meer een ingenieus plan uit: de fondsen van de rijke Interkommunales en van de Smap zouden dienen om een financieringsmaatschappij op te richten, *Neos* (sinds de dood van Cools neemt Philippe Moureaux het voorzitterschap hiervan waar). Neos zou op haar beurt investeren in *Meusinvest*. Meusinvest zou op die manier vers regionaal overheidsgeld aantrekken. Rond Neos en Smap heeft zich een ontzettend ingewikkeld kluwen ontwikkeld dat volgens kenners noch politiek, noch ekonomisch verantwoord is.

Op politiek vlak werd dit alles met de grootste geheimzinnigheid omweven. Op ekonomisch vlak zou Neos zich nog kapitalistischer gedragen dan de ergste privé-geldschieter. Het gaat hierbij eerder om een financieel-kapitalistische operatie dan om een ekonomisch plan voor de heropleving van Luik. De financiële „retours" van Meusinvest naar Neos zouden ontzettend hoog liggen. Cools deed zich voor als een vurig verdediger van de openbare diensten terwijl hij achter de schermen een ekonomisch imperium opbouwde waarbij openbare gelden naar de privé-sektor werden versast...

Is André Cools het slachtoffer geworden van dit politiek-financiële kluwen dat hij zelf mee had opgezet? Is hij, die zich „de publieke gangster" noemde, uit de weg geruimd door privé-gangsters?

Het gerecht zoekt verder...

Denise Van Dam

André Cools tijdens een FGTB-ABVV-betoging. Op de kraag de slogan: Votre maître-atout, uw troefkaart... (foto WIJ)

ZIEN WIJ DE BOMEN NOG DOOR HET BOS?

Het bos is veel meer dan een groen rekreatieoord, het vervult tal van funkties die te weinig gekend zijn. Zo kan het bos bv. kooldioxide uit de lucht halen, waardoor het broeikaseffekt kan verminderd worden. Bosuitbreiding is dus ook een zoeken naar een beter evenwicht in het ekosisteem.

(foto Zafar)

VOLGENS specialisten gaan al onze bossen naar de verdoemenis als we er niet gauw iets aan doen. Naar het schijnt zou het tropisch regenwoud elke minuut 6 voetbalvelden kleiner worden door allerhande soorten ontbossing, en het wordt met de dag nog erger! Ook in Vlaanderen gaat nog steeds heel wat bos naar de haaien ten koste van rekreatieterreinen, landbouw, woningbouw, vervoersinfrastruktuur en industrie.

Men tracht nu een beweging voor bosherstel op gang te brengen. *Bosuitbreiding* is het sleutelwoord. Op gronden waar nu geen bos meer is moet terug worden aangeplant. De idee leeft reeds lang, in sommige Europese landen maakt men er ernstig werk van.

BOMEN SNEUVELEN BIJ BOSJES

Vlaanderen is slechts voor 8,5% bedekt met bos. In de Europese Gemeenschap hinken alleen nog Ierland (6%) en Nederland (8%) achterop. In Vlaanderen kan de provincie Limburg zich verheugen op het meeste bos, zo'n 14% is nog bedekt met bronsgroen eikenhout en andere gewassen, terwijl het in West-Vlaanderen maar povertjes gesteld is met slechts 2,3%.

Op wereldvlak zijn de bomen erg ongelijk verdeeld. Opvallend is dat landen die destijds bosrijk waren zoals Ivoorkust, Haïti en Nigeria, nu amper nog kunnen genieten van de schaduw van een boompje. In bepaalde streken van Zuidoost-Azië vergaat het de wouden al niet veel beter. De mate van bosaantasting heeft uiteraard veel te maken met de bevolkingsdichtheid van een land en met de levensstandaard van haar bevolking. Arme drommels die door omstandigheden worden gedwongen roofbouw te plegen op het bos, kunnen weliswaar op enig begrip rekenen, doch ze aanmoedigen is ook niet de juiste houding. De ware schuldigen zijn gewetenloze bouwpromotoren, projektontwikkelaars, oliezoekers, drugbaronnen en ander tuig. Ze mogen dan al hongerige arbeiders te werk stellen (tegen een hongerloontje), feit is dat ze de eeuwenoude wouden om zeep helpen. Het ontbreekt de regeringen van de desbetreffende landen aan politieke moed om bosvreters met de vinger te wijzen en in te grijpen, en alternatieven uit de dokteren om hun land uit het ekonomisch slop te halen.

Dat het aandeel van het bos in de open ruimte in Vlaanderen beneden een aanvaardbare drempel ligt wordt vanuit alle hoeken en kanten aangeklaagd. Het bos wordt in z'n voortbestaan bedreigd. Dit is echter geen louter Vlaams, maar een universeel probleem.

In Vlaanderen wordt de aktie ten gunste van het bos gevoerd door de Dienst Waters en Bossen van de Vlaamse Gemeenschap i.s.m. de Vlaamse Bosbouwvereniging en het Edukatief Bosbouwcentrum in Groenendaal. Jaarlijks organiseren zij de *Week van het Bos* waarvoor telkens een tema wordt gekozen dat nauw bij de aktualiteit aansluit. Voor de 14de uitgave, die van 4 tot 11 oktober doorgaat, koos men „Bosuitbreiding", een tema dat beantwoordt aan de doelstellingen van het Vlaamse Bosdekreet dat sinds 1990 van kracht is.

DE BOSSEN VAN VLAANDEREN

Het is duidelijk dat de grootste inspanningen voor bosuitbreiding moeten geleverd worden, daar waar er nog weinig bos overblijft of waar het bos sterk achteruit gaat. Vlaanderen is zo'n regio. Een groot deel van onze inheemse flora en fauna kan in bossen leven of is er zelf volledig aan gebonden. Dus hoe groter het bos, hoe groter de overlevingskansen voor plant en dier.

Bosuitbreiding wordt daarom best gerealiseerd vanuit een bestaand bos. Ook als verbinding tussen kleine bosrestanten zijn nieuw beboste oppervlakten noodzakelijk. Zo worden migratie en uitwisseling van planten- en diersoorten opnieuw mogelijk. Ook andere natuurlijke ekosistemen kunnen op een voordelige wijze afgeschermd worden van nadelige invloeden door het aanplanten van een bufferende bosgordel.

Vlaanderen bezit gemiddeld slechts 191 vierkante meter bos per inwoner. In grote delen van ons land komt men echter bijlange niet aan dat gemiddelde. Slechts een minderheid van deze bossen is steeds vrij voor het publiek toegankelijk. Bosuitbreiding specifiek gericht op bosrekreatie ligt dan ook voor de hand. Toch kan deze bosfunktie alleen maar aanvaard worden wanneer zij het bos niet in haar voortbestaan bedreigdt. Een mentaliteitswijziging bij sommige bosbezoekers is dan ook dringend noodzakelijk.

De Vlaamse bossen volstaan verre van om het lokale houtverbruik op te vangen. Van de miljoenen kubieke meters hout die elk jaar in Vlaanderen verwerkt worden komt er minder dan een kwart uit onze eigen bossen. Het probleem is dat er dan hout moet worden ingevoerd dat wel eens afkomstig kan zijn uit minder goed beheerde wouden, om het anders uit te drukken, hout dat afkomstig is van roofbouw of onverantwoorde ontbossing. In zekere mate zou hieraan verholpen kunnen worden door een hogere Vlaamse houtproduktie...weerom gerealiseerd door bosuitbreiding.

MEER DAN EEN HOOP BOMEN

Het bos is meer dan een hoop bomen bijeen. Een gezond groeiend bos kan enorme hoeveelheden water lange tijd vasthouden om dan geleidelijk af te staan door middel van bronnen, verdamping of als drinkwater. Doorgaans is de waterkwaliteit van onder het bos goed, terwijl elders de drinkbaarheid van ons grondwater angstwekkend vermindert. Door middel van minder versnipperde, grotere schermbossen als bescherming van ons drinkbaar grondwater kan men via bosuitbreiding hieraan iets doen. ▷

ZET EEN BOOMPJE OP OVER HET BOS

De Week van het Bos kan als een grote sensibiliseringskampanje (zoals dat tegewoordig zo mooi heet) naar het brede publiek toe worden gezien. Tal van aktiviteiten hebben plaats in de week van 4 tot 11 oktober. Het zou ons te ver leiden ze hier allemaal om te sommen, daarom geven we enkele nuttige adressen waar u meer over deze bosaktiviteiten te weten kan komen, alsook enkele nuttige tips over publikaties die werden uitgegeven ter gelegenheid van de Week van het Bos.

De Dienst Waters en Bossen organiseert allerlei aktiviteiten in haar provinciale buitendiensten, op initiatief van de plaatselijke houtvesterij-overste en boswachters. Zo zijn er geleide boswandelingen in de openbare bossen, bezoeken aan bosmusea en edukatieve centra, tentoonstellingen over het bos, bosleerpaden met vaste panelen, enz....De Provinciale diensten van Waters en Bossen zijn gevestigd in *Antwerpen* in de Copernicuslaan 1, bus 7, 2018 Antwerpen, 03/224.62.47; in *Limburg* op het Helbeekplein 9, 3500 Hasselt, 011/22.93.83; in *Oost-Vlaanderen* in de Gebroeders Van Eyckstraat 4/6, 9000 Gent, 091/25.13.83; in *West-Vlaanderen* in de Werkhuisstraat 8, 8000 Brugge, 050/33.36.71 en in *Brabant* in de Waaistraat 1, 3000 Leuven, 016/22.29.95.

Zolang de voorraad strekt kan u bij de Dienst Waters en Bossen een info-pakket aanvragen met affiche, infofolder, postkaart, bestelformulier voor promotie- en edukatief materiaal, een folder met het overzicht van de plaatselijke aktiviteiten tijdens de Week van het Bos en andere nuttige informatie...

De Dienst Waters en Bossen gaf i.s.m. het *Libelle* ook een speciaal *Vier seizoenen Bosboek* uit. Het boekje verscheen onder vorm van een uitneembaar bewaarkatern als bijlage bij het weekblad nummer 39 van 18 september j.l., maar kan nog altijd, tot uitputting van de voorraad, afzonderlijk, gratis, worden bekomen bij de Dienst Waters en Bossen.

In de kranten van *De Standaardgroep* van 29 september zat eveneens een gratis bos-bijvoegsel, een samenwerking met de Stichting Leefmilieu. Wie deze *Boskrant* wil hebben telefoneert naar de Stip-Boskrant op het nummer 02/466.30.59.

Voor alle informatie over bos en bosbeheer: Dienst Waters en Bossen (AMINAL), Belliardstraat 14/18, 1040 Brussel, 02/507.30.51. en Vlaamse Bosbouwvereniging, Geraardsbergse Steenweg 267, 9090 Gontrode, 091/52.21.13.

(foto WIJ)

De boomwortels zorgen tevens voor een stevige verankering van de bodem, zodat erosie in bossen bij ons zo goed als onbestaande is. Zelfs bij zware stortregens kan een groot deel van het water in de bodem dringen zonder modderstromen en erosiegeulen te veroorzaken. Bosuitbreiding ten koste van beton en al te kale grond kan een veilige dam opwerpen tegen wateroverlast.

Het verdwijnen van het bos kan gevolgen hebben voor het klimaat, omwille van z'n invloed op wind en regenval. Daarentegen kunnen nieuw aangelegde bossen helpen het boeikaseffekt te bestrijden. De grote temperatuurstijging van de jongste jaren zou misschien wel voor de helft te wijten zijn aan de stijging van de hoeveelheid kooldioxide in de atmosfeer. 1 hektare groeiend bos kan echter jaarlijks 10 ton koolstof uit de lucht halen, en dat gedurende tientallen jaren. Uiteraard moet om enig resultaat te boeken de herbebossing wereldwijd gebeuren.

DOORBOMEN

Bosuitbreiding moet zich voordoen als een duurzaam ontwikkelingsproces dat niet ten koste mag gaan van andere waarden in het landschap. Ook niet-bosvegetaties kunnen een zeer hoge natuurwaarde hebben, die verloren zou kunnen gaan bij bebossing. Ook tal van menselijke aktiviteiten zijn gebonden aan grote niet-beboste oppervlakken. Er moet dus omzichtig overlegd worden waar, hoe en hoeveel bosuitbreiding er in Vlaanderen moet komen.

Zeggen dat alles snor zit met onze bossen is al te voorbarig. Het zal nog wel een tijdje duren voordat de Boze Wolf, Roodkapje en Hans en Grietje opnieuw doorheen het lover dartelen, maar er is hoop. Er is sinds 1990 het Bosdekreet, er zijn de goed uitgebouwde diensten en administratie van het departement Leefmilieu van de Vlaamse Gemeenschap die ondermeer de Week van het Bos, de grote bewustmakingskampanje op poten zet, er is een nieuw Edukatief Bosbouwcentrum (zie kadertje), er zijn tal van stichtingen, organisaties en verenigingen die zich om het bos bekommeren, en er is de minister van Leefmilieu die, zoals elke minister klaagt dat z'n departement te krap begroot wordt om grootste werken te doen, maar die zich sterk maakt dat hij ervoor zal zorgen dat er in de toekomst meer centen op tafel komen om een deugdelijk bosbeleid te voeren... Hopen dus maar!

(ts)

VOOR DE WARE BOSMENS

(foto Belga)

Onder bescherming van de Vlaamse Gemeenschap, hebben de belangrijkste geledingen van de bosbouwmiddens in Vlaanderen een samenwerking opgezet, waaruit het Edukatief Bosbouwcentrum Groenedaal tot stand kwam. Via de inbreng van de vzw Vlaamse Bosbouwvereniging enerzijds en de vzw Centrum voor Privé-Bosbouw anderzijds, wordt een zeer breed en verscheiden werkingsveld bestreken. Het EBG startte haar werking op 1 maart 1992.

De bosbetrokken tema's betreffen zowel de biologische aspekten en de ekologische impakt, als de maatschappelijke betekenis, de administratieve en wettelijke reglementeringen, de technische bosbouwaspekten, de ganse ekonomische samenhang „bos en hout", het wetenschappelijk belang, enz...

De Vlaamse Gemeenschap ondersteunt het EBG langs haar Administratie voor Milieu, Natuur en Landinrichting (AMINAL), via de Dienst Waters en Bossen.

Het EBG heeft als taak vorming en bijscholing te geven aan bosbouwpersoneel, voorlichting, vorming en begeleiding van de privé-boseigenaren, algemene bosbouwkundige informatie en edukatie voor het breder publiek en het ondersteunen van overleg tussen privé-bosbouw, het boomkwekerijwezen, de houtverwerkende nijverheden en de overheid.

Het Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal, Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart, 02/657.93.64 en 02/657.59.54.

SCHOENEN
VERDIEVEL
Willy VERDIEVEL- Hilde DEMAREY
Albert I-laan 171, 8620 NIEUWPOORT-BAD
Tel. (058) 23 51 96 - Fax (058) 23 51 96

DOCKSIDES AIGLE TRETORN ROMIKA Scholl Ronny TEKO AMBIORIX
BAMA Kickers adidas GUMA Gabor BAMA
JED JED diadora MEPHISTO TROPS SEBAGO
WEEK-END **altijd** open
Woensdag gesloten

Docksides
SEBAGO 26 kleuren
TROPS 20 kleuren
AMBIORIX 6 kleuren
Dit jaar terug het **MEEST** aantal kleuren van gans de **KUST**
ADVERTENTIE

BERTEN PIL — MARIE VAN GASTEL /4

OP ZOEK NAAR EENHEID

De amnestiegedachte bereikte met de Borms-kultus in 1928 een hoogtepunt. In 1920 ter dood veroordeeld had *August Borms* in 1921 een vrijlatingsvoorstel van regeringswege afgewimpeld: de voorwaarde zich van alle aktiviteiten op Vlaams gebied te onthouden, kon hij immers niet aanvaarden. Op 8 februari 1928 begon hij zijn tiende jaar in de gevangenis. En op die datum werd aan de Kamer een internationaal verzoekschrift overgemaakt, strekkende tot volledige amnestie voor veroordeelde aktivistien, ondertekend door juristen, akademische en geestelijke hoogwaardigheidsbeklеders, joernalisten en intellektuelen uit een vijftiental landen (Duitsland om begrijpelijke redenen uitgezonderd).

Een aantal bekende Engelse, Franse, Nederlandse en Ierse schrijvers had hun naam verbonden aan dit z.g. *Movement for Full Amnesty*: John Galsworthy, H.G. Wells, Leonard Woolf, Léon Balzagette, Georges Duhamel, Romain Rolland, P.C. Bloem, P.C. Boutens, Frederik van Eeden, P.N. van Eyck, Is. Querido, P.H. Ritter jr., Herman Robbers, N. van Suchtelen, A. Verwey, A. Vogel, George Russel (AE), W.B. Yeats — zonder de schilder Jan Toorop en architekt H.P. Berlage te vergeten, noch Victor Basch, voorzitter van de Franse *Ligue des Droits de l'Homme*. Het korte verzoekschrift met de indrukwekkende lijst namen werd aan de Kamer aangeboden met een begeleidende brief ondertekend door Lode Baekelmans, Prof. Daels, Stan Leurs, Gustaaf Schamelhout, Oscar de Gruyter en Felix Timmermans.

Na heel wat politiek getouwtrek werd op 6 december 1928 de z.g. *uitdovingswet* in de Kamer, en op 19 januari 1929 in de Senaat goedgekeurd. Het ging om een kompromisvoorstel dat, *„in feite met amnestie weinig uitstaans had"*, aldus prof. Theo Luyckx: *„Hierin werden de uitgesproken straffen onherroepelijk maar tevens voor vervallen verklaard, zodat de gevangenen, waaronder August Borms, konden vrijkomen en de aktivistische bannelingen naar België konden terugkeren. Voor al degenen, die tot minder dan 10 jaar gevangenis waren veroordeeld, zou geen automatische amnestie woden verleend, doch zij konden zich wenden tot een speciale kommissie, die hun gevallen individueel zou onderzoeken met het oog op een eventuele rehabilitatie en de terugschenking van hun burgerlijke en politieke rechten."*

Ondertussen had zich een belangrijk feit voorgedaan, dat vaak beschouwd wordt als een keerpunt in de Vlaamse beweging, terwijl het in feite vooral een mijlpaal werd in de Belgische politiek: de Bormsverkiezing.

Jeroom Leuridan, speelde net zoals Staf De Clercq een belangrijke rol in het op één lijn brengen van alle Vlaamse nationalisten. Begin 1932 vroeg de KVV hen een „algemene Vlaams-nationale politieke partij" op te richten en een einde te maken aan het „enge arrondissmentele nationalisme". Eind 1933 werd dan het *Vlaams Nationaal Verbond* (VNV) opgericht. De Clercq werd leider.

(foto WIJ-archief)

EENHEID VAN LEIDING?

Gaston Durnez heeft er op gewezen hoe tiperend het voor de evolutie van Vlaanderen zou kunnen genoemd worden, dat het echtpaar Marie van Gastel-Berten Pil, dat tijdens de Eerste Wereldoorlog, elk op zijn manier, zich vrijwillig en onvoorwaardelijk in de strijd tegen de Duitsers had ingezet, in 1929 de feestelijke ontvangst van de na 3.630 dagen eindelijk vrijgelaten Borms leidden. „Het diner ter ere van de activistische voorman had bij hen thuis plaats, uit vrees dat er in een restaurant moeilijkheden zouden rijzen", aldus Durnez.

Op de feestzitting van 3 februari 1929 in het Rubenspaleis te Antwerpen sprak namens de Vlaamse vrouwen en meisjes Marie van Gastel een huldegroet tot de „ongekroonde koning van Vlaanderen: *„De amnestie beweging heeft niet vermocht de officiële wereld te winnen. Zielegrootheid en menslievendheid schijnen niet thuis te horen in de Belgische politiek. Maar hebben we geen amnestie verkregen, maar bekwamen wij geen rechtsherstel, noch voor Dr. Borms, noch voor zijn strijdgenoten, toch zijn de gevangenispoorten onvoorwaardelijk opengegaan en toch zijn de harten van onze Vlaamse mensen mild en meelijdend geworden. (...) Willen onze regeerders het niet begrijpen, ons volk begrijpt des te beter dat* ▷

DEZE WEEK IN

Knack

Tobback

Binnenlandminister Louis Tobback hield de kaken de voorbije maanden opvallend stevig op elkaar. Waarom zweeg Tobback? En wat heeft hij vandaag te vertellen. Een gesprek, deze week in Knack.

Werf op sterven

De Boelwerf in Temse is weer het toneel van een verbeten sociale strijd. Met de vakbonden, de overheid en de privé-ondernemer als partijen in het geschil. Hoeveel heeft Vlaanderen over voor Temse? Een reportage deze week in Knack.

Twee jaar Duitsland

Op 3 oktober wordt de tweede verjaardag van de Duitse hereniging gevierd. Al lijkt er niet zo veel reden tot vieren, want Oost- en Westduitsers maken elk meer dan voorbehoud bij hun nieuwe staat. Een interview met de invloedrijke Wolf Jobst Siedler, deze week in Knack.

Het mannennummer

Uniek, alles over mode voor mannen: de trends, de bis-lijnen van grote ontwerpers, de lijn in de pakken, sportieve casuals en hoe mannen graag hun hemden en broeken willen hebben. Deze week in Weekend Knack.

En verder...

• Buitenland: de Poolse vakbond vandaag • Reportage: aan het front in Bosnië • Justitie: Patrick Dewael en de waarde van justitie • Gezondheid: afwezigheid op het werk • Ekonomie: bedrijfsveiligheid • Boeken: Beklag na het leven • Sport: Standard op snelheid

**3 MAGAZINES IN 1:
KNACK + WEEKEND KNACK
+ TELE KNACK (64 pag.)
ELKE WOENSDAG
TE KOOP**

De landdag van het Vlaamse Front op de Heide te Kester in 1922. Langzaam brokkelde de formatie af om in provinciale partijen uiteen te vallen. Toen de ,,unie'' er dan in 1933 uiteindelijk kwam werden de landdagen VNV-bijeenkomsten.
(foto WIJ-archief)

BORMS OP SOLOTOER

Deze vaak uitgesproken verzuchting naar samenbundeling der krachten en eenheid van leiding, belette niet dat, zowel landelijk als plaatselijk, het Vlaams-nationalistische kamp hopeloos verdeeld was, zowel als gevolg van ideologische tegenstellingen en verschillen in programmatische inzichten als door personenkwesties. Het Vlaams-nationale landschap was een ware mozaïek van luid de eenheidsgedachte verkondigde maar in feite elkaar het licht van de zon niet gunnende groepen en groepjes.

De periode 1929-1933 werd dan ook door A.W. Willemsen terecht omschreven als ,,de jaren van verwarring''. Maar diezelfde jaren zagen de doorbraak van het minimumprogramma.

Daarbij moet opgemerkt worden dat Borms, die onmiddellijk na zijn vrijlating een triomfantelijke ronde van Vlaanderen ondernam, politiek of organisatorisch geen konkrete rol meer zou spelen. In feite ging hij de solotoer op. Zijn derde Raad van Vlaanderen was niets meer dan een gezelligheidsklubje dat geen enkele invloed had, maar waar hij zich wel mee gelukkig voelde. Hij was een simbool geworden, ,,een rol die hij overigens in dank zal aanvaarden en verder cultiveren'', aldus Luc Vandeweyer. Waar het voor de leidende figuren van het Vlaams-nationalisme in de eerste plaats op aankwam, was dat Borms op de politieke zijlijn werd gehouden. Dat diende echter met de nodige om- en voorzichtigheid te gebeuren en met inachtneming van alle rituele plichtplegingen, want bij de militanten bleef zijn propagandistische waarde bijzonder groot.

Bij de parlementsverkiezingen van 26 mei 1929 sprongen de Vlaams-nationalisten van 80.407 stemmen naar 140.616, en haalden ze aldus 11 zetels (+5) in de Kamers.

er onrecht werd gepleegd, dat de grote liefdedaad werd miskend, dat de haat tegen Vlaanderen de drijfveer was van de Belgische handelingen, dat laffe kruiperij schuld was van het voortgezette lijden. Reeds sedert lang heeft uw volk U vrijgesproken, omdat het heeft ingezien dat er geen schuld was, maar zuivere, grote en heldhaftige liefde.''

Marie van Gastel had echter een politieke boodschap: *,,Vlaanderen heeft lang op U gewacht, maar nu zijt gij er eindelijk, en na uw triomftocht door al onze steden en dorpen zal uw heldere geest met de volle werkelijkheid van onze strijd nieuw kontakt hebben genomen. U zult voelen de leemten die er bestaan, en weet dan dat gij alleen bij machte zijt alle Vlaams-Nationale krachten te concentreren op het ene grote doel: onze volledige zelfstandigheid! En gij, Vlamingen, die hier zijt of overal in den geest deze feestzitting volgt, zorgt ervoor dat de vrijstelling van Dr. Borms nieuwe moed en durfkracht verwekke! Het weze een hoog moment uit onze oude strijd: geen zwakheid meer, geen laffe gelatenheid meer, geen onzinnige verdeeldheid! De naam die we heden vieren, weze een symbool van onversaagde kracht. Dr. Borms blijve onze leider!''*

NATIONALISTISCHE KVV

Te Antwerpen had de *Kristelijke* (of Kristene) *Vlaamse Volkspartij* (waarin Berten Pil, zij het op de achtergrond, een rol speelde) opnieuw een kartel gesloten met het Vlaamse Front. Na de afwijzing van het Federaal Statuut door de ,,koppensnellers van Groot-Nederland'' (dixit Elias) ondernam de KVV begin januari 1932 een poging tot oprichting van een ,,algemene Vlaams-nationale politieke partij''. Door de inzet van Jeroom Leuridan (die net als *Ward Hermans* op Groot-Nederlandse en anti-Belgische gronden zijn handteken onder het Statuut verloochend had) hoopte ze te komen tot een eenheidsfront op Dietse grondslag van alle Vlaamse nationalisten die ook de parlementaire strijd wilden voeren. Op 2 juli klinkt het echter al héél anders. *René Lagrou*, die tekent als ,,de leider'', stuurt een motie van de KVV naar Leuridan, waarin gesteld wordt dat er meer dan ooit nood is *,,aan een organisatie die algemeen is, Diets, steunend op de sociaal-economische begrippen van de Pauselijke wereldbrieven, — waarin alle andere uitingen van strijdbaar Vlaams-nationaal leven plaats kunnen vinden, en die derhalve — a-parlementair moet zijn''.* Staf de Clercq en Jeroom Leuridan moeten mededelen of zij een ,,dergelijke Unie'' ja dan neen kunnen verwezenlijken. De KVV ,,zal in elk geval, en ten koste van wat dan ook, gedaan maken met het eng geleuter van een arrondissements-nationalisme.''

Bij dit alles lijkt het dat Berten Pil op de achtergrond bleef. Belangrijker dan doktrinaire diskussies over federalisme en integraal-Dietse standpunten leken hem ongetwijfeld enkele principiële punten met praktische inhoud: amnestie, zoveel mogelijk autonomie verwerven, ongeacht het teoretische karakter of doktrinaire einddoel, de verspreiding van de wetenschap en de sociale opgang. Hij had daarenboven ongetwijfeld begrip voor de (klein)menselijke faktoren in de politiek, maar het voortdurende gekibbel moet hem hoog gezeten hebben. Hij was fundamenteel tolerant en beleed zijn politieke principes, net als zijn godsdienst, zonder veel omhaal maar diep en standvastig, kortom: als de normaalste zaak ter wereld. Omdat hij een man van de daad was, leende hij zijn naam aan talrijke initiatieven die hij ook materieel steunde, waarbij de linkerhand niet wist wat de rechter deed. En omdat als de ene hand de andere wast, ze beide schoon worden. Ongeacht persoonlijke inzichten was eenheid voor hem geen ijdel woord.

Henri-Floris Jespers

Volgende week:

Walschap schreef beginselverklaring Vredesaktie

HET WACHTWOORD WAS ,,BORMS''

Op 9 december 1928 moest te Antwerpen, wegens het overlijden van de liberale volksvertegenwoordiger *Robert Kreglinger* (die geen plaatsvervanger had), een tussentijdse verkiezing plaats hebben.

Tegen de liberaal *Paul Baelde* werd door de Frontpartij de kandidatuur van *August Borms* gesteld (wat de Frontpartij in 1925 geweigerd had). Dat was een meesterlijke zet van *Herman Vos*. Borms was immers onverkiesbaar, zo ook zijn plaatsvervanger, *Adelfons Henderickx*. Het ging dus uitsluitend om amnestie (een eis die in brede kringen, ongeacht de partijverschillen, een hevig respons vond), losgekoppeld van elk oordeel over het aktivisme.

Katolieken en socialisten onthielden zich en riepen op om blanco te stemmen. Officieel erkenden ze aldus dat de onverwachts beschikbaar geworden zetel aan de liberalen toekwam. Van Cauwelaert en Huysmans wilden echter de anti-Vlaamsgezinden, vooral dan de Brusselse liberalen, een les geven. In hun respektieve partijkringen lieten ze het wachtwoord ,,Borms'' cirkuleren.

De kommunisten hadden *Jef van Extergem* als amnestiekandidaat vooruitgeschoven. In juni 1920 tot 20 jaar opsluiting veroordeeld, werd hij in 1921 in voorlopige vrijheid gesteld alvorens in 1926 opnieuw ingerekend en vastgehouden te worden tot juni 1928. De trotzkistische lijst werd aangevoerd door *Adhémar Hennaut*. Het merkwaardige feit deed zich nu voor dat Van Extergem, die geen lid van de KP was, om allerlei redenen opriep om zijn kandidatuur als onbestaande te beschouwen en voor Borms te stemmen. En hij voerde een stevige kampanje, o.m. aan de dokken waar hij populair was. Drie vierden van de stemmen die men logischerwijze voor de kommunisten had mogen verwachten, gingen overeenkomstig Van Extergems ordewoord naar Borms — zo stond het na de verkiezing in het radikaal-nationalistisch blad *De Noorderklok* te lezen.

Het rezultaat van dit alles was een donderslag: 83.058 stemmen voor Borms (Front), 44.410 voor Baelde (liberalen), 2.615 voor Van Extergem (KP) en 3.083 voor Hennaut (KP-oppositielijst) en 58.052 blanco of ongeldige stemmen (waar bij deze laatste ruim 9.000 duidelijk voor Borms).

De Kamer verklaarde de verkiezing van Borms ongeldig en Baelde werd volksvertegenwoordiger. *,,Maar de morele betekenis van een dergelijke volksuitspraak was enorm''*, aldus prof. Luyckx. En ook Elias plaatste de Borms-verkiezing in een ruimer perspektief: *,,De Antwerpse volksmassa had voor amnestie gestemd en de naam Borms was hierbij geen hinderpaal gebleken maar een hefboom voor de openbare mening. De verkiezing van Borms was beslist geen uiting van Vlaams-nationaal bewustzijn en zeker en vast ook geen betuiging van solidariteit met de gedachte van Borms, maar zij was wel, in de meest Vlaams gebleven stad van het Vlaamse land, de uiting van een diepe ontevredenheid die zich sedert jaren had opgestapeld tegen de anti-Vlaamse politiek van de Brusselse machthebbers. De realisten onder deze laatsten hebben het ook als dusdanig opgevat en er hun konkluzies uit getrokken.(...) De weerslag van de Bormsverkiezing liet zich aldus niet voelen op het vlak van de amnestie maar wel (...) op het vlak van de algemene landspolitiek.''*

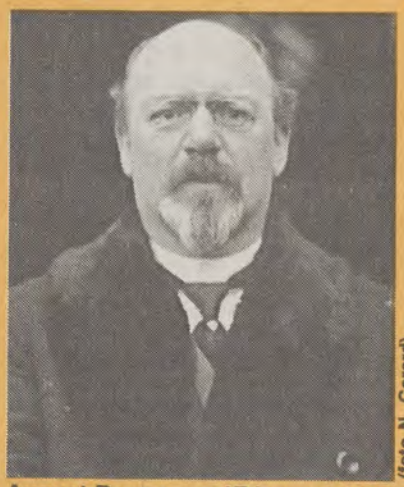

(foto N. Gerard)

August Borms, op 17 januari 1929 werd hij na 3.630 dagen hechtenis vrijgelaten. Het betekende een keerpunt in de Belgische politiek, in de Vlaamse beweging was zijn rol stilaan uitgespeeld...

Na de aanneming van de uitdovingswet in de Senaat maar voor haar publikaties in het Staatsblad werd Borms op donderdag 17 januari 1929 om half vijf 's morgens in vrijheid gesteld. De administratie had wel een laatste poging ondernomen om hem te bewegen dadelijk het land te verlaten en naar Nederland uit te wijken.

HENRY VAN DE VELDE

EEN VLAMING VAN WERELDFORMAAT

In het zo pas volledig hernieuwde en prachtig gerestaureerde *Karl Ernst Osthaus-Museum* te Hagen (Nordrhein-Westfalen), het oorspronkelijke *Folkwang-Museum* met autentieke binneninrichting door onze Vlaamse architekt-kunstenaar-ontwerper *Henry Van de Velde* uit de Art Nouveau-periode, wordt momenteel een unieke en volledige overzichtstentoonstelling van deze alzijdige artiest aangeboden. Alhoewel het hier een rondreizende tentoonstelling betreft, die ook Vlaanderen zal aandoen, willen wij toch vooral aandacht vragen voor de start ervan te Hagen. Uit de volgende tekst zal blijken, wat de meerwaarde van Hagen inhoudt, hoe men er de sfeer van Van de Velde *in situ* kan aanvoelen en opsnuiven. In ieder geval: een niet te missen aanrader!

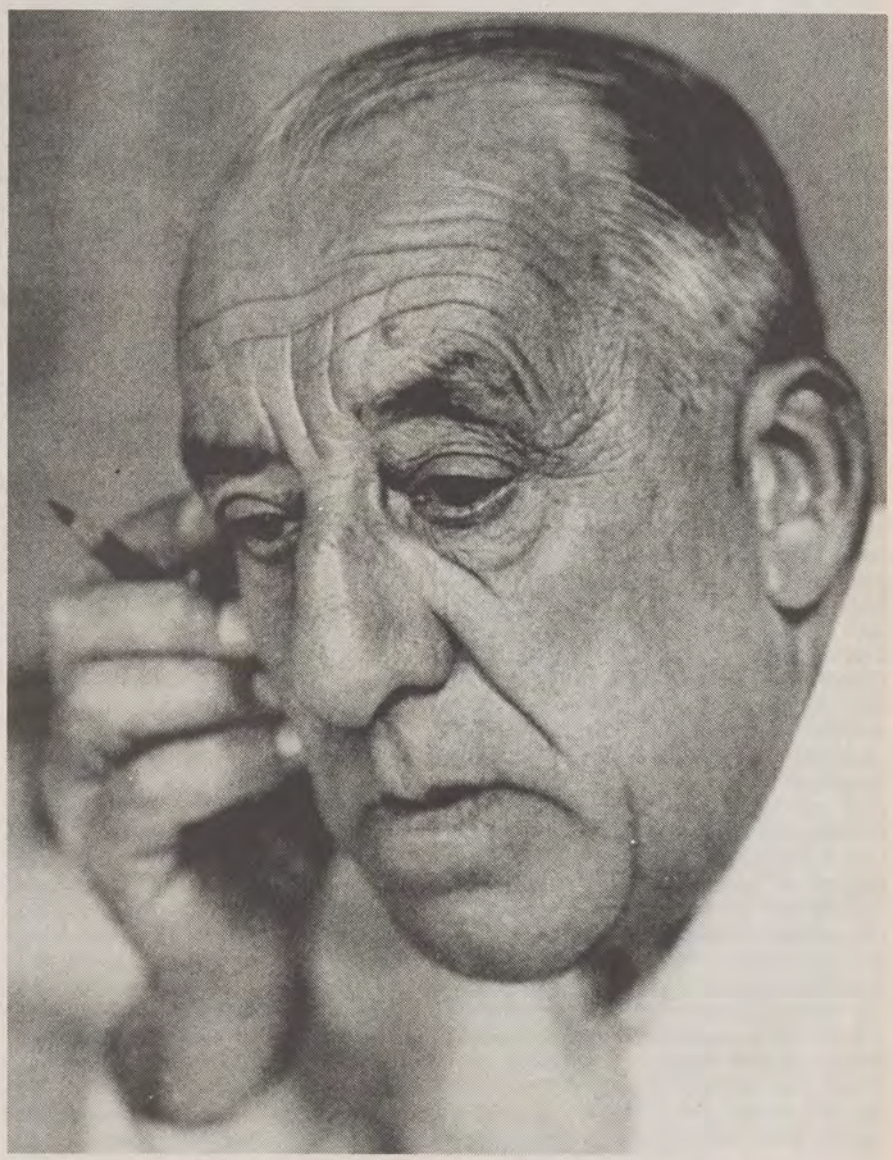

HENRICUS CLEMENTINUS VAN DE VELDE werd op 3 april 1863, als zoon van Jeanne de Paepe (1826-1888) en apoteker-chemikus Guillaume Charles van de Velde (1825-1900) te Antwerpen geboren.

Tijdens zijn studiejaren (1868-1880) voelt Van de Velde zich sterk tot de muziek aangetrokken. Hij wil aanvankelijk muzikant en dirigent worden. Zijn vader verzet zich hiertegen.

Geboeid door een tentoonstelling van impressionistische schilders, besluit Van de Velde zich na zijn eindeksamen middelbaar onderwijs (1880) stiekem te laten inschrijven aan de Antwerpse Akademie voor Schone Kunsten. Vanaf 1883 zet hij zijn schildersopleiding verder in het privé-atelier van akademie-direkteur en befaamd dierenschilder, *Charles Verlat*.

BARBIZON

Tijdens zijn verblijf te Parijs (1884-85) studeert Van de Velde bij de portrettist *E.A.C. Duran*, die hem bekend maakt met de impressionisten. Via zijn persoonlijke bewondering voor *J.-F. Millet* gaat hij te Barbizon kennismaken met de daar gevestigde kunstenaarskolonie. Vervolgens keert hij naar Antwerpen terug.

In 1886 trekt Van de Velde zich terug in Wechelderzande, in de Kempen. Hij maakt er vele tekeningen. Hij onderhoudt nochtans

kontakten met de Antwerpse kunstvrienden en is lid van de konventionele kunstkring *Als ik kan*. Samen met anderen gaat hij in 1887 over tot de stichting van de *Association pour l'Art Indépendant*. In het eerste Salon van deze nieuwe, progressistische kunstvereniging stelt hij zeven schilderijen ten toon.

Na de dood van zijn moeder in 1888 wordt Hendri erg depressief en woont hij een tijdje bij zijn broer te Blankenberge. Hier ontstaan zijn eerste neo-impressionistische schilderijen. In november wordt hij lid van de Brusselse kunstkring *Les Vingt*.

In Blankenberge ontmoet Henri van de Velde onder andere *Max Hallet* en *Emile Vandervelde*, leidende figuren in de Belgische Arbeiderspartij. Hij begint anarchistische en socialistische lektuur te verslinden en waagt zich zelfs aan geëngageerde kranteartikels.

Vanaf 1890 woont Van de Velde zes jaar bij familie te Knokke. Hij start er zijn artikelenreeks *Notes sur l'Art*. In 1892 maakt hij kennis met de belangrijke kunsthistorische geschriften van *John Ruskin* en *William Morris*. Hij wordt ook verantwoordelijk voor de lay-out en tipografische verzorging van het eerste avant-garde-kultuurtijdschrift in Vlaanderen, *Van Nu en Straks*. Hij wordt bevriend met schilder *Theo van Rysselberghe*, onze grote neo-impressionistishe pointillist.

In 1893 ontmoet Van de Velde, in het Zeelandse Cadzand, *Maria Sèthe* (1867-1942), een leerlinge van Van Rysselberghe, die zijn belangstelling voor de herbezieling van het kunstambacht deelt. Zij zal trouwens konkrete voorbeelden van de Engelse *Arts and Crafts*-beweging verzamelen, die Van de Velde als didaktisch materieel voor zijn kursussen Toegepaste Kunst aan de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten te Antwerpen zal gebruiken. Zijn lezingen terzake worden gepubliceerd in de vooruitstrevende kulturele tijdschriften van die tijd.

In 1894 wordt *La Libre Esthétique* de opvolger van Les Vingt, met blijvende medewerking van Van de Velde. Op 30 april van dat jaar huwt hij Maria Sèthe. In de loop van de volgende tien jaar zal het paar vier dochters en een zoon krijgen.

NIEUWE WENDINGEN

Henri van de Velde besluit niet meer te schilderen en zich volledig toe te leggen op de kunstambachten en de architektuur.

In 1895 tekent hij de plannen voor zijn eerste eigen huis, *Bloemenwerf* in de Brusselse voorstad Ukkel. Hij ontwerpt ook de hele binneninrichting met meubels, behang en tekstiel. Dit alles kadert in de nieuwe stijl, de *Art Nouveau* (Jugendstil), die zowel in ons land als in Frankrijk en duitsland volle opgang maakte. Vanaf 1896 wordt dit huis

De Boekentoren, hét uithangbord van de RUG (1938).

Bloemenwerf een artistieke ontmoetingsplaats voor nationale en internationale kunstbroeders en vrienden. Daaronder figureert de Duitse geleerde-mecenas *Karl Ernst Osthaus*. Die vriendschap zal het startsein geven voor vele opdrachten voor Van de Velde in heel Duitsland.

Daarbij komen allerlei ontwerpen voor firma's en industrieën (o.a. *Tropon-Werke* in Keulen, tekstielindustrieën in Krefeld, het kunsthuis *Keller & Reiner* in Berlijn, enz.).

In 1899 is Van de Velde op de *Secessions*-tentoonstelling te München met meer dan zestig werken vertegenwoordigd, o.a. zijn karakteristiek boonvormig bureaumeubel.

In 1900 verzoekt Osthaus Van de Velde om de binnenruimte van het pas gebouwde Folkwang-museum te Hagen volledig te ontwerpen. Het werd een prachtige realisatie, die zo pas volledig hernieuwd werd en in al haar oude glorie gerestaureerd. *Dit alleen is reeds de verplaatsing meer dan waard!*

Uit het volgende jaar dateert het opzienbarende *Koninklijke Kapsalon Haby* te Berlijn. Door toedoen van de zuster van de filosoof *Nietzsche*, wordt Van de Velde op 24 december 1901 aangesteld tot kunstadviseur voor Industrie en Kunsthandwerk in het groothertogdom Sachsen-Weimar.

Van de Velde vrhuist op 1 april 1902 met zijn gezin naar Weimar. Op 9 juli van dit jaar opent het Folkwang-museum te Hagen (cf. Folkwang = de zaal van Freya in het Walhalla uit de Edda; het is dus de „ontmoetingsplaats van het volk").

In 1903 wordt Henri van de Velde tot professor benoemd. Op 15 oktober wordt het door Van de Velde ontworpen Nietzsche-archief geopend. Intussen werkt hij aan de plannen van een school voor toegepaste kunst en architektuur te Weimar, die in 1907 zal geopend worden.

Rond deze tijd tekent hij ook nog de plannen voor de *Hohenhof*, het woonhuis van Osthaus te Hagen (nu een afdeling van het heropende oorspronkelijke Folkwang-museum en te bezoeken).

Op 25 maart 1908 verhuist de familie Van ▷

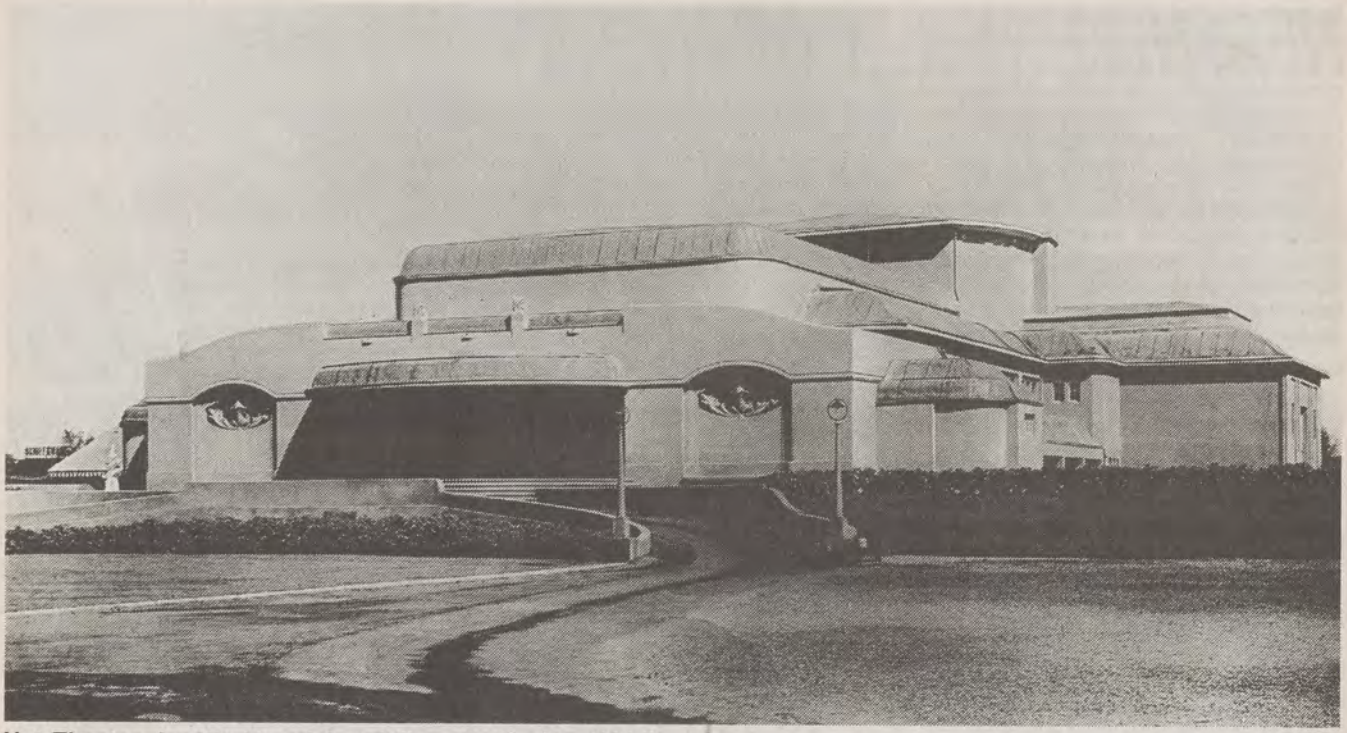

Het Theater der Werkbund-Ausstellung te Keulen (1914).

de Velde naar het nieuw gebouwde huis *Hohe Pappeln* in Ehringsdorf bij Weimar.

In opdracht van Osthaus maakt de Duitse beeldhouwer *Georg Kolbe* een schitterende portretkop van Van de Velde, naar aanleiding van diens vijftigste verjaardag op 3 april 1913.

Met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog wordt de positie van Van de Velde in Duitsland erg moeilijk; om diverse redenen neemt hij trouwens ontslag als direkteur van de kunstschool te Weimar.

NIEUWE OPDRACHTEN

Eind 1919 neemt het paar *Kröller-Müller* kontakt op met Henri van de Velde. Dit wordt de start voor zijn bedrijvigheid in Nederland, meer bepaald met de bouwplannen voor het privé-museum in het park *De Hoge Veluwe*, met aansluitend woonhuis voor de familie Kröller-Müller. Begin 1921 verhuist Van de Velde met zijn gezin naar het huis *De Tent* in Wassenaar.

Op 27 maart 1921 sterft de 74-jarige Osthaus. Begin 1922 wordt de kollektie van zijn museum aan de stad Essen verkocht!

Op 7 oktober 1925 wordt Van de Velde benoemd tot profesor voor architektuur aan de universiteit van Gent. Het volgende jaar tekent hij groots opgevatte plannen voor de bebouwing van de linker-Schelde-oever te Antwerpen. Van de Velde moet nu zware perskritiek doorstaan, wordt erg depressief en moet zelfs rust nemen in een sanatorium.

Vanaf 30 november van hetzelfde jaar wordt hij als direkteur aangesteld van het *Institut Supérieure des Arts Décoratifs* (ISAD) of *La Cambre* te Brussel. In Tervuren bouwt Van de Velde andermaal een nieuw woonhuis.

In 1933 krijgt hij van regeringswege de opdracht voor de bouw van de Gentse Universiteitsbiblioteek. Het werd de alom gekende *Boekentoren*. Intussen houdt hij zich ook bezig met de binneninrichting van treinrijtuigen en het logo voor de Belgische Spoorwegen. Een gelijkaardige opdracht voert hij uit voor het lukseschip van de CMB, de *Prince Baudouin*.

In de loop van de volgende jaren ontwerpt Van de Velde het paviljoen van België voor de Wereldtentoonstelling van 1937 te Parijs en van 1939 in New York.

In 1938 is hij medestichter van de *Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Literatuur en Schone Kunsten van België.*

Zijn vrouw sterft in 1943. In de repressieperiode wordt ook Henri van de Velde van kollaboratie met de vijand beschuldigd. Zijn financiële situatie is erg belabberd.

Ontgoocheld wijkt hij in 1947 naar Zwitserland uit, waar hij zich wijdt aan zijn *Mémoires*, die pas in 1962 in Duitsland zullen verschijnen.

Henri van de Velde sterft op 15 oktober 1957 te Zurich. Zijn lichaam werd verast en bijgezet naast zijn vrouw in Tervuren.

FIERHEID

Deze uitgebreide tentoonstelling vormt alleszins een waardige start voor de hernieuwde kulturele uitstraling van het Hagense Osthaus-museum. Het gaat hier werkelijk om een unieke erkenning van onze beroemde land- en volksgenoot. Men staat er sprakeloos in bewondering voor de ontplooide aktiviteiten in slechts één leven. De pure estetische schoonheid straalt af van ieder uitgevoerd ontwerp, van behangpapier over serviezen en bestekken of fijn gestileerde meubelen, zonder de grote architektuurrealisaties te willen vergeten.

In de funktionele nieuwe aanbouwvleugel van het Osthaus-museum wordt dit alles met uiterste museale zorg tot in de perfektie geëksposeerd. De toeschouwer wandelt als het ware rustig doorheen al dit moois en valt van de ene verrassing in de andere. Door het wegvallen van de binnenduitse grenzen is de medewerking van belangrijke musea en kunstkollekties uit de oostelijke Länder optimaal en is ontzettend veel waardevols van Henri van de Velde aan het licht gekomen.

Dit moet men gezien hebben, gewoon reeds om als Vlaming fier te zijn over de belangrijke internationale bijdrage, die wij in de Art Nouveau-beweging geleverd hebben.

Dirk Stappaerts

— Henry Van de Velde. Een Europees kunstenaar in zijn tijd. Retrospektieve tentoonstelling in het Karl Ernst Osthaus-Museum, Hochstrasse 73 te 5800Hagen 1 (Land Nordrhein-Westfalen). Tot 8 november 1992. Dagelijks (buiten de maandag) van 11 tot 18u. Donderdag van 11 tot 20 uur. Toegangsprijs: 5 DM (100 fr.); vermindering: 3 DM. Schitterend katalogusboek (meer dan 400 bladzijen, 380 illustraties, meestal in kleur): 50 DM.

Deze tentoonstelling wordt ook aangeboden in het *Museum voor Sierkunsten*, Jan Breydelstraat 5 te *Gent, van 3 mei 1993 tot 4 juni 1993.* Dagelijks (buiten maandag) van 9u.30 tot 17u.

WEGWIJS IN HET CD-WOUD

Wie op zoek is naar een blijvend en niet al te duur kado voor verjaardag, vriendenbezoek of feesten die dra voor de deur staan, kan best even neuzen in de CD's van de maand. Ze worden door grote platenmaatschappijen aangeboden tegen sterk verlaagde prijs (ong. 500 fr. i.p.v. 800). Elke maand zijn er drie op de markt.

Wat bood september? Eerst, onder de titel *Poème*, een bloemlezing uit de vioolliteratuur, bijeengespeeld door één van de rijzende sterren, Joshua Bell. Wie van duivelstrillers, zoetigheid maar ook van autentieke vioolkunst houdt, vindt hier zijn gading. De term ,,poème'' is wat misleidend en dekt alleen het werk van Chausson die het schreef in een periode dat hij kennis maakte met de simbolisten (voorkeur voor droom en visioen), een periode ook van neerslachtigheid. Vandaar dat het werk een diep doorvoelde uiting van Weltschmerz is. Daarnaast zijn er virtuoze bladzijden van Pablo de Sarasate, Eugène Ysaÿe en Camille Saint-Saëns die door hun technische hoostandjes, gedurfde trillers en dubbelgrepen vaak te horen zijn op onze koningin Elisabeth-wedstrijden. Wie van bonbons en zoetigheid houdt komt terecht bij de sentimentele méditation uit de opera *Thaïs* van Massenet. Maar er is ook Ravels *Tzigane*, oorspronkelijk geschreven voor viool en zigeunercimbalon, later bewerkt voor orkest. De violist speelt een aantal maten solo in de trant van een vedelende zigeuner die het hele palet van de viooltechniek beheerst. Joshua Bell is jonger dan zijn broeder-speelman Gidon Kremer, het enfant terrible van deze tijd, maar hij zou er even goed in slagen uit een volksdeuntje een sonate te toveren of een glimlach op het zure gezicht van Batavius Droogstoppel.

BARON DOET HET

Plaat 2. Barok is in, Haendel schudt de tema's uit zijn mouw en *the English Concert* blaast het stof van eeuwen weg en speelt met zwier, dinamisch en doorzichtig. Haendels triosonates voor fluit, vioolen continuo lijken niemendalletjes omdat ze zo spontaan en ongekunsteld klinken. Je herkent hier en daar een tema uit zijn oratorium *Messiah*, een orgelkoncert of een opera. De meester plagieert immers graag zichzelf of een ander (wat als een eerbewijs gold), maar hij doet dat telkens verrassend origineel, met mooie krullen en versieringen. Wie op zoek is naar intimiteit en huiselijkheid zit hier goed.

De derde CD is getekend Claude Debussy. Zijn idioom in de muziek is de taal van Monet in de schilderkunst. De vlekken en toetsen, aangebracht door de schilder, zijn in de muziek ragfijne, zinnelijke klanken die wazig en vluchtig verglijden. Het Concergebouworkest van Amsterdam heeft wereldfaam en Bernard Haitink is een gewetensvol dirigent die niet zichzelf maar de muziek dient. Bruckner, Mahler en Mozarts opera's krijgen van hem een weergave die ze zelf graag zouden horen. Maar ook in het sensuele koloriet van de impressionisten voelt Haitink zich thuis. *La mer* is geen beschrijvende muziek, maar een subtiele schets van licht, golven, wind, regen en onweer, waarin de strijkers en de harp de vage contouren tekenen. *Ibéria* (Images n° 2) is zo Spaans als de muziek van de Falla of Ravels *Rhapsodie espagnole*. Die sfeer proeft men van bij de inzet. Het gewriemel op straten en wegen, de geur van de nacht (is Baudelaire in de buurt?) en de ochtend van een feestdag krijgen hun ritme van trommen en castagnetten. Hier smaakt het oor wat het oog ervaart in het Parijse musée d'Orsay. *Prélude à l'après-midi d'un faune* tenslotte suggereert de loomheid en het zwoel gedroom van de sater die zonnebadend in een pastoraal kader door zijn spel de nimfen vermeit (en verleidt). Harp en fluit bepalen de stemming en de vage vorm.

W. De Bruyne

— Poème: Saint-Saëns, Introduction et rondo capriccioso op. 28; Massenet, Méditation de Thaïs; Chausson, Poème op. 25; Ravel, Tzigane; Sarasate, Zigeneurweisen; Ysaÿe, Caprice d'après l'étude en forme de valse de Saint-Saëns (Joshua Bell (viool) — Royal Philharmonic Orchestra o.l.v. Andrew Litton) (Decca CD DDD 1991 091)
— Haendel: Trio sonates voor fluit, viool en continuo (op. 1 n° 3 — op. 2 nrs. 1 + 3 — op. 5 nrs. 2 + 34 — n° 8 (HMW 393) (members of the English Concert — Trevor Pinnock) (Archif CD DDD 1992 092)
— Debussy: La Mer; Images n° 2: Ibéria; Prélude à l'après-midi d'un faune (Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam o.l.v. Bernard Haitink) (Philips CD DDD 1992 093).

EEN SNUIFJE DE WILDE EN EEN STREEPJE BACH

Jan De Wilde is eigenlijk nooit weg geweest, maar hij staat vandaag als nooit tevoren op de planken en in de belangstelling met een erg kreatief teaterkoncert.

Door de samenwerking met het strijkersensemble Prima La Musica, onder leiding van Dirk Vermeulen, kon Jan zijn inspiratie volledig uitleven.

Het resultaat is verbluffend: een ongewone maar uiterst boeiende konfrontatie tussen de liedjesschrijver en autodidakt Jan De Wilde en de grootmeester van de barok, J.S. Bach. Het programma van dit teater-koncert is subtiel opgebouwd rond de liedjes van Jan De Wilde, drie songs van Lieven Tavernier, één nummer van Randy Newman en een zestal Contrapunten uit *Die Kunst der Fuge* van J.S.Bach. De medewerking van Dirk Vermeulen (dirigent), Anita Evenepoel (dekortontwerpster), Roger Pottier & Jan Darden (lichtuitvoering) en Erik Wouters (regie) staan borg voor een gegarandeerde en optimale kwaliteit.

Dit koncert is een unieke ervaring voor liefhebbers van het klassieke genre, een uitgelezen programma voor wie houdt van het Nederlandstalige chanson.

Het Algemeen Nederlands Zangverbond brengt dit uniek teaterkoncert op 8 en 17 oktober 1992 om 20u.15 in de Arenbergschouwburg te Antwerpen. Kaarten aan 500, 450, 350 en 250 fr. kunnen gereserveerd worden op telefoonnummer 03/232.11.14 en 03/232.86.20 tijdens de kantooruren en op zaterdagvoormiddag. Plus-3-passers genieten rangverhoging.

AMATEURTONEEL IN VLAANDEREN: BLOEIEND EN BOEIEND

Vlaanderen is rijk aan teatergezelschappen en teaters. Vlaanderen is evenwel schatrijk wat teatergezelschap*jes* en teater*tjes* betreft. Niet dat we laatdunkend doen wanneer we verkleinwoorden gebruiken. We doelen er enkel mee op de honderden, misschien wel duizenden verenigingen en vzw's die seizoen na seizoen, toneelproducties neerpoten op de planken ener groezelige parochiezaal, in een afgedankte loods of garage, of op een of ander obscuur zoldertje. Deze gezelschappen van allerhande pluimage moeten het meestal rooien zonder enige overheidssteun of subsidie. Hoe divers deze toneelverenigingen dan ook zijn, één ding hebben al hun medewerkers gemeen, een hoogoplaaiende passie voor teater. Totale, onbaatzuchtige inzet wordt hier als vanzelfsprekend beschouwd.

Wat publieke belangstelling betreft kunnen vele landelijke toneelkringen op een verregaande traditie rekenen. Toneel is in vele dorpen reeds lang een onderdeel van het gemeenschapsleven, vaak telt een gemeente meer dan één bloeiende toneelvereniging. Zonder te willen beweren dat zulke teatervoorstelling louter uit gewoonte, of sociale plicht worden bijgewoond, kunnen we stellen dat zij dikwijls een volks karakter bezitten. „Volks" is in deze betekenis zeker geen waardemeter. Tal van plaatselijke teatergezelschappen tellen heel wat talent onder hun akteurs. De stukken vallen veelal binnen het populairdere genre, één of andere kleurrijke dorpsfiguur steelt meermaals de show bij zulke voorstellingen. Ondanks gebrek aan subsidies gaat het deze verenigingen meestal goed, ze hebben hun trouw publiek, een publiek dat graag komt en haar toneelkring zelden in de steek laat.

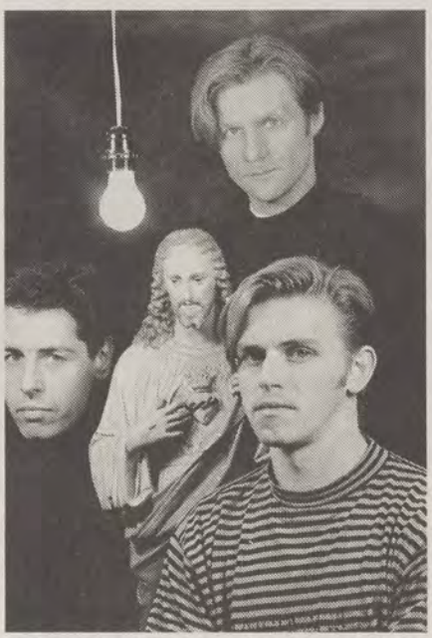

Drie niet-professionele akteurs Rony Mathijs, Erwin Thijsen en Hendrik Van Eycken wagen zich aan een improvisatie op een bestaand stuk. Ze herschapen „Sleuth" van Anthony Shaffer. **(foto Kurt Schraepen)**

BROEKZAKTEATER

Enigszins anders vergaat het de kleine teatergroepjes die zich in, wat we nogal vaag het „alternatieve circuit" bewegen. Het zijn meestal jongere gezelschappen die zeker niet de gemakkelijkste weg kiezen. Met elke nieuwe produktie moeten ze zich opnieuw bewijzen. Op brede lagen van de „toneelliefhebbende bevolking" moeten ze niet rekenen. Hun konkurrenten zijn niet zozeer de plaatselijke toneelkringen, maar wel de professionele gezelschappen die dezelfde stukken programeren. Terloops merken we op dat de prestaties van de „amateurs" vaak een zeer hoog peil halen, soms zelfs hoger dan wat sommige gevestigde waarden in het beroepstoneel ervan terechtbrengen. De „alternatieve" groepjes krijgen bovendien te maken met een veel „kritischer" publiek. Men spreekt dan wel wat vergoelijkend, of zelfs een tikkeltje meewarig over de prestaties van de volkse toneelkring, het „andere" teater staat bloot aan een medogenloze kritiek: *„wie meer meent te kunnen dan een ander moet ook meer kritiek kunnen inkasseren".* Deze eigenzinnige klubjes (ook dit is geen waardemeter) spelen ook vaak voor de spreekwoordelijke „vijf man en een paardekop", daarom echter niet met minder overtuiging.

Eén van die kleine gezelschappen is het kamerteater *Colloquium* uit Vilvoorde. De leden knutselden hun teaterzaal zelf in elkaar, de oude Chirolokalen werden omgetoverd tot een heus schouwburgje op broekzakformaat. Naast eigen produkties, muziek- en kabaretvoorstelling nodigt Colloquium af en toe „geestesgenoten" uit. Morgen 2 en zaterdag 3 oktober (telkens om 20.30u) komt *vzw 395* uit Sint-Pieters-Woluwe er op uitnodiging van Colloquium *Sleuth* van Anthony Shaffer opvoeren. vzw 395 doet op haar beurt beroep op drie niet-professionele akteurs van het *TeWeKa* uit Melsbroek. Vertrekkend van de originele tekst van Sleuth, een triller van de Engelsman Anthony Shaffer, nam het drietal de uitdaging aan om het trillergenre een eigentijfdse dimensie te geven. Het projekt van Rony Mathijs, Erwin Thijsen en Hendrik Van Eycken is ontstaan door het inspelen op de gebeurtenissen die zich tijdens de repetities voordeden. Via improvisatie bouwden de makers-akteurs het stuk om tot een geheel nieuwe produktie. *„Ten allen tijde waren er meerdere interpretaties mogelijk zodat de tekst en akteurs een konstant groeiproces beleefden. Voor ons is teater maken een zoektocht door je eigen verbeelding en niet het uitwerken van het idee van een bepaald persoon."* aldus de (her)makers-akteurs van Sleuth.

(ts)

Kamerteater Colloquium, Gevaertstraat 20, 1800 Vilvoorde. Tel. 02/251.02.84.

vzw 395, J.B. Verheydenstraat 2, 1150 Sint-Pieters-Woluwe. Tel 02/772.97.05.

Advertentie

HOF DE DRAECK

Groen, rust en gastronomie in VOEREN

'n Kasteelhotel dat zijn service volledig afstemt op een gastvrij en culinair verblijf.

Pas heringerichte luxekamers.

Midweekarrangement: drie overnachtingen met ontbijt en 3 viergangendiners: 4.950 B.F. per persoon.

Hoofstraat 6
3793 Teuven
Tel. (041) 81.10.17

KASKRAKERS IN ZAKFORMAAT

Al geruime tijd geeft de Nederlandse Uitgeverij Maarten Muntinga de reeks *Rainbow Pocketboeken* uit. Het gaat hier om een indrukwekkende serie goedkope herdrukken, veelal bestsellers, in zakformaat. Dit initiatief zal de uitgeverij wellicht geen windeieren leggen, er is duidelijk een markt voor deze goedkope ,,boekjes''.

VAN ALLES EN NOG WAT

Want toegegeven, wie wil er voor de vaste prijs van 220 frank geen boek dat in de oorspronkelijke uitgave vaak het dubbele of het driedubbele kost? Een euvel vormt soms wel het te kleine korps van de lettertjes —je moet al het zetwerk van een knoeper als **Picasso** van Arianna Stassinpoulos in een pocket van 10,5 X 17,5 proberen te krijgen— maar om dit te kompenseren is elke Rainbow in een aantrekkelijk en kleurige omslag gestoken.

Met grote regelmaat komen nieuwe Rainbow Pockets in de boekhandel. Zeer uiteenlopende maar bijna allemaal even boeiende werken, zowel fiktie als non-fiktie, vormt het nu al ontzaglijke aanbod. Zo verschijnen er tal van biografieën in de reeks. We hadden het al over het ophefmakende Picassoboek van Stassinopoulos die ook een biografie over de legendarische operadiva **Maria Callas** schreef, maar er is bv. ook **Alma Mahler** van Françoise Giroud of **Andy Warhol** van Victor Bockris. Ook het aanbod van Nederlandstalige literatuur (Jeroen Brouwers, Kristien Hemmerechts, Cees Noteboom, Gerad Reve...) is niet gering, naast literaruur uit het buitenland van Simone Signoret, Jean-Paul Sartre, Virginia Woolf, Marguerite Yourcenar, John Fowles, Erica Jong, Alice Walker, Maryse Condé en vele anderen. Ook interessant is het aanbod van kultuur-historisch en sociaal-politiek werk. Zo verschenen o.m. **Rovers, Christenhonden, Vrouwenschenners**, van Amin Maalouf, waarin de kruistochten worden gerekonstrueerd aan de hand van Arabische kronieken, **1933** van Metcalfe over het aanzwellend Nationaalsocialisme in Berlijn, **Japan** van K.G. van Wolferen en **De fatale kust** de kanjer (in twee delen) van de kontroversiële kunstkritikus Robert Hughes die in dit boek op onverbloemde wijze de geschiedenis z'n vaderland Australië uiteenrafelt. Boeken over ,,de vrouw'' komen eveneens ruimschoots aan bod in de Rainbow-reeks. We doen slechts een grabbel in de reeds verschenen titels: **De mythe van de moederliefde** van Elisabeth Badinter, **Lijfelijkheid** van Elisabeth Barillé, **De Slavin** van Emecheta Buchi, **Vrouwen en minnaars** van Shere Hite **Vrouwen op ontdekkingsreis** van Wolf Keith, **Vrouwen aan het werk** van Janice Larouche, de bestseller **Rosalie Niemand** van Marain Elisabeth, **Wat willen vrouwen eigenlijk** van Susie en Orbach, **Over de gekte van een vrouw** van Roemer Astrid, **De gesluierde Eva** van Nawal el Saadawi en **Vrouwendecamerone** van Julia Voznenskaja.

Het werk van Gerard Reve krijgt ruime aandacht in de Rainbow Pocket-reeks.
(foto Belga)

ZES NIEUWE

Ook de zes recent verschenen titels, die allen in de loop van september in de handel werden gebracht, zijn ondanks hun zeer uiteenlopende inhoud, stuk voor stuk boeiend.

Wilt van de Engelse lolbroek Tom Sharpe is een satirische roman waarin modieuze verschijnselen genadeloos door de mangel worden gedraaid. Zoals in alle boeken van sharpe mondt dit uit in hilarische situaties (288 blz.). In **Wolf** beschrijft Gerard Reve op sprookjesachtige wijze de avonturen van de rondtrekkende Wolf. Alle tema's van Reve komen hier op een geheel onverwachte wijze aan bod (224 blz.). Hanif Kureishi, de auteur van de film My Beautiful Laundrette beschrijft in **De boeddha van de buitenwijk** de jonge Karim Amir, die voortdurend op zoek is naar een leven vol avontuur. Een sprankelend debuut (400blz.). De Nederlandse tekenaar-illustrator Peter van Straten waagt zich de jongste jaren ook op het literaire vlak. En met sukses. **Agnes. Scènes uit een slordig leven** is het eerste deel van de geschiedenis die in afleveringen in *Vrij Nederland* verscheen (en verschijnt) over een ,,zelfstandige-maar-afhankelijke-vrouw-van-nu'' (272 blz.). **Het strafbare lichaam** van Karin Spaink is een spraakmakend boek waarin publiciste Karin Spaink ten strijde trekt regen wat zij noemt het ,,kwakdenken'' en de ''orenmaffia'': de idee dat ziek of gezond zijn vooraal ,,tussen de oren'' bepaald zou worden (192 blz.). Tenslotte is er **Vrouwen in mannekleren. De geschiedenis van de vrouwelijke travestie** van Rudolf Dekker en Lotte van de Pol. In de 17de en 18de eeuw waren er veel vrouwen die zich, om uiteenlopende redenen, verkleedden en leefden als mannen. De auteurs beschrijvcen 120 avontuurlijke levens en geven een boeiende ontleding van de vrouwelijke travestie-traditie.

Dat verscheidene van deze Rainbow Pockets al een tweede, derde, vierde, ja zelfs negende druk kennen bewijst het sukses van deze reeks.

(ts)

ER ZIJN GEEN KINDEREN MEER

NEDERLAND verwerkte de onverwachte nederlaag klassiek. Met zelfspot en hoon. Schouderophalend en niet begrijpend. Arrogantie en angsthazenmentaliteit waren verweven in verwarde spelpatronen waaraan ruim vijf kwartier lang geen enkele PSV'er mocht deelnemen. De klub uit Eindhoven was niet de enige die zich omtrent de nationale ploeg en haar politiek vragen stelde. Voor het eerst sinds 1954, voor het eerst in achtendertig jaar dus, bracht Spanje een ploeg in het veld zonder één speler van Real Madrid.

BOTERHAMMETJES

De ,,eeuwige'' uit de Spaanse hoofdstad maakt inderdaad moeilijke tijden door. Er werd te lang gewacht met de verjonging van de ploeg en nu moet er in één keer te veel worden veranderd. De supporters van de legendarische withemden maakten het nooit eerder mee. De aflossing van de legendarische ploeg van de tweede helft van de jaren vijftig (Di Stefano, Puskas, Kopa) veroorzaakte ook problemen maar vergeleken met de sportieve ellende van vandaag was dat slechts kinderspel... Het verhaal van eb en vloed andermaal naverteld en niet voor de laatste keer.

Blijft de onmiskenbare vaststelling dat de Baltische staten op de groene rechthoek hard van zich afbijten. Er ligt grote gedrevenheid in hun spel. Ze voetballen met inzet en bezieling. Ze verdedigen met man en macht. Ze lopen zich te pletter. Ze willen sportief de wereld van hun bestaan overtuigen. In afwachting maken de gekroonde hoofden van het Europees voetbal moeilijke momenten door. Maar ook dat is weer niet ongewoon in de eerste fase van de kwalifikatie-tornooien.

We maken van de gelegenheid gebruik om een ,,Belgische'' toestand aan te klagen. Een voetbalsupporter vertelde ons voor een paar dagen dat hij de voetbalbond telefoneerde voor kaartjes voor België-Roemenië. *,,Die zijn nagenoeg allemaal toegewezen aan de sponsors meneer... Er worden hooguit enkele honderden kaarten verkocht in ons bondsgebouw. U zult vroeg moeten komen en boterhammetjes meebrengen. Anders grijpt U er naast...''* Het horen vertellen alleen al maakt ons opstandig. Maar we wisten natuurlijk al eerder dat de echte, de gewone supporter in het topvoetbal van vandaag ballast is geworden. Men is de man liever kwijt dan rijk. Wat ,,een feest''.

DE BOOM MOET NOG KOMEN

Eenvoudige voetballiefhebbers willen zich nog wel eens ergeren aan de groeiende kommercialisering van hun geliefkoosde sport. Wij rekenen onszelf daar ook onder. We troosten ons gewoonlijk met een dode mus: het kan onmogelijk blijven voortduren.

Dat denken we of moeten we na een recent onderzoek over het Nederlandse professionele voetbal schrijven dat dachten we...

Het *Rapport Betaald Voetbal in Perspectief 1992-1997* glundert van zelfvertrouwen en optimisme. Het topvoetbal verandert van buurtwinkel in supermarkt. We hebben het nog niet allemaal gezien. Wat moeten of mogen we onthouden?

Noorwegen verslaat Nederland. Letland schroeft Spanje vast op skoorloos gelijk spel en in Litouwen verliest Europees kampioen Denemarken andermaal één kwalifikatiepunt tegen een Baltische landenploeg. Er zijn geen kinderen meer en dat werd eigenlijk al een tijdje vermoed.

Dat het aandeel van de betalende toeschouwer in het stadion in het totaalbudget zal worden teruggedrongen van veertig percent tot goed vijfentwintig percent... Hij wordt net niet volkomen bijkomstig maar toch...

We aksentueren: ,,de betalende toeschouwer in het stadion''. Er komen in de toekomst alsmaar meer betalende toeschouwers thuis. Voor de betaaltelevisie. Regionale, nationale en internationale ,,rechtstreekse'' betaaltelevisie. Het voetbal zal op termijn uit de drie ruiven (proberen) eten. In en rond Brugge zal men naar Cercle-Waregem kunnen kijken, nationaal wordt ons Standard-Anderlecht geserveerd en internationaal kan er best ook nog AC Milan-Inter Milan bij. De groeimarkt kent voorlopig geen grenzen.

Merchandising, sponsoring en televisierechten. Dat is het credo. In geen van de drie inkomenssegmenten is volgens het onderzoek de grens bereikt. Verre van zelfs. In de momenteel heersende chaos op de kommunikatiemarkt biedt de voetbalsport een anker waarmee de gewone man, waar het ondanks alles toch nog altijd om gaat, zich nog kan identificeren. Die gewone man zal binnen de stadions meer moeten worden verwend. De modernisering van de voetbalkuipen moet aan verhoogd tempo worden doorgedreven. Er moeten volgens het onderzoek in Nederland vijf grote en vijf kleine multifunktionele stadions komen. Het topvoetbal zal nog meer en vooral nog betere professionele strukturen moeten opbouwen. De boom-kultuur vereist dit...

Transfereert men al deze gegevens, vermoedens en verwachtingen naar eigen land dan staan ons mooie tijden te wachten. BRTN en VTM moeten er van uit gaan dat zij voorlopig nog maar peanuts betalen voor de rechten van ons vaderlands voetbal. Zij zul-

Klub Brugge-sponsor VTM en de openbare omroep moeten ervan uitgaan dat ze momenteel nog peanuts betalen voor de voetbalrechten.

(foto vum)

len ook hevige konkurrentie mogen verwachten van de grensoverschrijdende en opkomende (???) regionale televisiestations...

Er zal in het land geld moeten worden gevonden — bij wie? — voor de multifunktionele stadions in Brugge, Antwerpen (?), Luik en Limburg (?). Anderlecht ligt hier enkele stappen voor.

Het moet onze voetbalvaderen als muziek in de oren kllinken. Hun sport wordt ,,het'' sociale gebeuren van de komende decennia. We willen toch nog even aanzien of het allemaal wel zo'n vaart zal en vooral kan nemen.

EEN RAMMELING DIE KAN TELLEN

In haar blijkbaar onverwoestbare onzekerheid schuilt ongetwijfeld de grootste aantrekkingskracht van de voetbalsport. Waregem wint met 2-5 op Anderlecht en geen mens die de winst onverdiend of de cijfers overdreven wenste te noemen. Het keurkorps van voorzitter Vanden Stock en manager Verschueren werd met de grond gelijk gemaakt.

In Anderlecht begint men zich vragen te stellen. Men kan met geld veel maar niet noodzakelijk alles kopen. De eenheid in de ploeg, de strukturen in het spel, de inzet en de mentaliteit, de koncentratie en het zelfvertrouwen: ze zijn niet te koop op de transfermarkt. Ze moeten worden verdiend. Ze moeten leven in de geesten en zelfs in de harten van spelers en trainers. We wensen Luca Peruzovic niet af te schieten maar niet elke Kroaat is een Ivic en een sukkelend Charleroi herstellen is niet hetzelfde als een onzeker Anderlecht gericht naar dat ene doel, de kampioenstitel, sturen.

Ongelukken kunnen iedereen overkomen maar Waregem was geen okkasionele misstap. De defensieve kracht van Anderlecht is in de voorbije jaren gestaag afgenomen. Ouder wordende achterspelers en jongeren met beperkt talent bieden onvoldoende waarborgen. Bovendien is de greep en de druk die Aad de Mos op de groep legde weggevallen. Zonder echt positieve gevolgen al werd dit een tijdlang door de meevallende resultaten in uitmatchen verdoezeld. Waregem heeft de vinger evenwel in de wonde gelegd. De Westvlamingen voetbalden met zeldzame toewijding en hun strakke passes en individueel overwicht in de duels ontregelde ,,de ongenaakbaren'' volkomen. Zelden werden in negentig minuten zoveel individuele en kollektieve tekortkomingen in het spel van een tegenstander bloot gelegd. We kunnen ons moeilijk voorstellen dat een en ander lang zonder gevolgen zal blijven.

Inmiddels blijft een voetbaldogma loodrecht overeind staan. Dat in negentig minuten altijd alles kan. Anderlecht, met een budget dat tienmaal groter is dan dat van zijn tegenstander, werd voor eigen volk vernederd met historische 2-5 cijfers. Zoiets is inderdaad enkel mogelijk in de voetbalsport.

Flandrien

VAN MAGER NAAR GRAATMAGER

De zomer zit er op. Het atletiekseizoen ook. Over een paar weken eisen de veldlopers opnieuw de aandacht op. Kunnen we ons weer proberen opwinden over Vincent Rousseau, de Waalse hardloper die geen frank laat liggen en maling heeft aan logische seizoenopbouw en verantwoorde kompetitiespreiding? Pakken wat kan en daarmee uit. Een kinderhand is inderdaad gauw gevuld. Niet enkel in de winter, ook in de zomer.

Ondanks 1992 een Olimpisch jaar was kan niemand er nog om heen: dit land telt geen topatleten meer. Voor het eerst in de geschiedenis eindigde geen landgenoot binnen de eerste acht op de Spelen. Gaston Reif zal zich in zijn graf hebben omgedraaid. Maar het was niet anders. Overigens bleef William Van Dijck voor ons 's lands beste. Al kan niet worden ontkend dat hij de grote beloften van destijds nooit heeft ingelost.

LIJDEN EN AFZIEN

Sterke prestaties werden ook neergezet door Patrick Stevens op de 200 meter. Eerst een rekordervaring daarna een rekordverbetering. Hij is de grote kandidaat voor de *Gouden Spike* van dit jaar. Hubert Grossard vestigde een nieuw rekort op de 110 meter horden en nooit zou (er bestonden inderdad nogal wat twijfels) iemand de speer verder hebben gegooid (80,10 meter) dan Jerome Putzeys. Bij de dames zorgden Veronique Collard (10.000 meter) en Ann Maenhout (400 m. horden) voor nieuwe rekords. Indrukwekkend is het allemaal niet. Een toestand — of is er toch sprake van ,,ontwikkeling''? — die al enkele jaren aanhoudt en die de populariteit van en interesse voor de atletieksport in ons land zeker niet bevordert. De vraag stellen naar het waarom is zinloos.

Er kunnen strukturele, organisatorische, individuele en natuurlijk ook financiële redenen voor worden naar voor geschoven. Topsport is een beroep geworden. Er wordt niets voor niets gedaan of verkregen en de grootste kampioenen worden voortgestuwd door innerlijke gedrevenheid. *Lijden en afzien* zijn de gezellen van de allergrootsten. Kan onze maatschappij dat soort mensen nog wel voortbrengen en is dat bovendien absoluut noodzakelijk?

Patrik Stevens, William Van Dijck en Hub Grossard (foto), die het rekord op de 110 meter horden scherper stelde, zijn de favorieten voor de Gouden Spike. (foto vum)

TEGEN POLANSKI ZEGT MEN U

Als men bij de heren en dames van de Oscarnominaties slim is, zet men volgend jaar het scenario van **Bitter Moon** — naar de roman *Lunes de fiel* van Pascal Bruckner (uitgave du Seuil) — zeker op de lijst. Niet zo'n recente roman, want Alain Sarde (van het produktiehuis Les Films Alain Sarde) had al meer dan tien jaar de rechten voor verfilming, vooraleer hij hem voorstelde aan zijn vriend Roman Polanski, die tot zijn verbazing merkte dat hij het boek reeds in zijn bezit had, maar het nooit had gelezen.

Aktrice Emmanuelle Seigner (die in 1988 haar eerste hoofdrol kreeg van Polanski in **Frantic**) had het hem getipt, als bevattende een goede rol voor haar. Polanski las en was verloren. Alleen besloot hij toen reeds de ontknoping te veranderen evenals gegevens, namen en nationaliteit van de personages, zonder echter de roman te ,,verraden''.

PROBLEMEN

De geraffineerde obsceniteit, de vulgaire taal, de flash backs, het zich afspelen in een besloten ruimte, waren allemaal hindernissen die moesten overwonnen worden. Maar scenarist Gérard Brach en Polanski schreven een eerste scenario in het Frans, John Brownjohn vertaalde naar het Engels en weer kwam Polanski een helpende hand toesteken, zodat het filmische — zoals hij het zag — gerespekteerd werd.

Het eksotisme van de roman die een ,,oosterse'' achtergrond heeft, werd verplaatst naar Parijs, waar de Amerikaan Oscar (een magistrale Peter Coyote) verliefd wordt op haast iedere Parisienne. Oscar leeft van een erfenis en schrijft, zonder echter uitgegeven te worden. Na zijn ontmoeting met Mimi (Seigner, die tot aan de limiet van haar beperkte mogelijkheiden gaat), een beeldschone vrouw, stopt hij met schrijven. De roman die ze samen beleven is sterker dan de fantasie. De toeschouwer weet reeds vanaf het begin dat deze relatie nooit stand zal houden, vanaf het ogenblik dat het paar zich gaat afzonderen van de wereld. De emoties moeten steeds sterker worden geprikkeld, omdat Mimi de seksuele prikkels van Oscar niet meer op gang kan brengen, zo belanden ze in het sado-masochisme, dat uitmondt in openlijke beledigingen wanneer het paar dan uiteindelijk toch besluit terug naar de buitenwereld te treden, waar Oscar het ene avontuurtje na het andere heeft. (Die mij iets te gemakkelijk lijken, iets te seksistisch, want iedere vrouw gaat plat voor onze held.)

Wanneer hij haar dan op een vliegtuig in de steek laat zal Mimi niet meer terugkeren vooraleer twee jaar zijn verstreken en Oscar een auto-ongeval heeft gehad. Hier begint de tijd van de wraak, een wraak waarvan wij getuige zijn en die je ongewild gaat toejuichen.

Emmanuelle Seigner, zoete wraak...

UITGEKEKEN

Dit verhaal wordt verteld door de in een rolstoel zittende Oscar aan Nigel (Hugh Grant, zo sterk als in *Maurice* en *White mischief*), die samen met zijn vrouw Fiona (Kristin Scott-Thomas) een cruise naar het Oosten maakt. Nigel wordt niet door Oscar uitgekozen, maar biedt zichzelf aan, omdat hij als een dwaas — met bijna uit de mond hangende tong — achter Mimi aanzit. Fiona kijkt met lede ogen aan hoe Nigel langzaam in het net van het perverse paar Oscar-Mimi lijkt verstrikt te raken. Dan besluit ze het net te scheuren en dat kan enkel door deel te nemen. Dat leidt tot een gruwelijke moord en zelfmoord, anders dan in de roman waar Oscar Mimi verminkt en doet uitschijnen dat dit de schuld is van Nigel die in een Turkse gevangenis belandt.

Hier is weer de echte Polanski aan het woord, liefhebbers daarheen!

DIT IS MIJN LAND

,,Dit is mijn land, bij lotsbestemming'', zegt Tom Cruise aan het eind van **Far and Away** van regisseur Ron Howard. Dan hebben we 2 uur en 20 minuten naar een erg goedgemaakte Amerikaans TV-feuilletonachtige geschiedenis van een Ierse uitwijkeling (Cruise) zitten kijken. Tom, een arme stumper, wordt na de dood van zijn vader uit zijn huis gezet en bij een poging die landheer te doden ontmoet hij diens dochter Nicole Kidman, die graag thuis zou weglopen naar Amerika. Ze bundelen hun krachten en aangekomen in Boston worden ze broer en zus, terwijl ze proberen te overleven.

Dit is Amerikaanse geschiedenis zoals we ze al dikwijls zagen en scenarist Howard heeft leentje buur gespeeld bij heel wat andere Amerikaanse auteurs, waaronder John Jakes met The Kent-familie niet de minste is. De gedenkwaardige scene van de grote huifkar-, paarden-, ruiters-, voetgangersrace naar land doet denken aan de grootse dagen van de Amerikaanse film, waarbij *Cimarron* (met Glen Ford) je weer voor ogen komt.

De muziek van John Williams en Enya maken alles nog veel romantischer. Jammer dat op enkele stille momenten het gekibbel van het kinemapersoneel boven de muziek uitkwam. En dat is niet de eerste keer...

Willem Sneer

HERSENBREKER

OPGAVE 150

HORIZONTAAL

5. De gedachte is zijn dochter (4)
7. Plotselinge agressieve taal gaat gepaard met verlies van haren (6)
8. Grote menigte (5)
9. Dit deel van de week lijkt bestemd voor verliefde paartjes (6)
13. Marsbevel (2)
14. Je ergens totaal niets van aantrekken (3, 2, 5, 6)
15. Deze gekortwiekte heilige moet zwijgen (2)
17. Kunstbeentje (9)
18. Afgelopen (6)
22. Al lopend nauwelijks de voeten optillen (8)
25. Dit onderdeel van 't geraamte lijkt voortdurend te breken (9)
26. Zulke schrijfsels worden door de redaktie in de scheurmand gedeponeerd (8, 7)
28. Hooggelegen plaats in Limburg (6)
30. De uitverkorene van je hart (8)
31. Weg (4)
32. Strikt handelen naar 't voorbeeld van een ander (6)
34. 't Lijkt of je met dit woord je afkeer uitdrukt van een bekende Nederlandse voetbalklub (7)
35. Bloem die tevens een hemellichaam van eerste kategorie is (5)

VERTIKAAL

1. Begrijpen van op een afstand (8)
2. Bij hem te biechten gaan is een rotstreek (6)
3. Moet je dit stuk huisraad als een viool behandelen? (10)
4. Die kun je beter niet thuislaten als je op reis gaat (6)
6. Kijkt met behulp van een dierlijk lichaamsdeel (6)
8. Grotendeels (5)
10. Totaal dier (4)
11. Een glazen gebouw, meteen gevolgd door wat men daarbinnen aan het doen is, zo kom je bij burchten uit (8)
12. Speuren met je neus (9)
16. Uit Engeland overgewaaide mode (5)
19. Tentoonstellen (8)
20. Kozijn, maar niet rond een deur of een raam (4)
21. Dubbele persoon (6)
23. Plaats bij Brussel met aan 't begin een wild zwijn (5)
24. Zoveel ongevallen gebeuren er als je 'n dozijn jobs hebt gehad (7)
26. Niet eens te zien, maar wereldbedreigend bij zeker gebruik (6)
27. Iets dat niets is (6)
29. Kleine kringen in een herberg (7)
33. Die jongen speelt een hoofdrol in de filmwereld zonder in een film op te treden (5)

OPLOSSING OPGAVE 148

Horizontaal: 4. rood; 5. gemaal; 8. bovenburen; 10. tij; 11. afluisteren; 13. te goed houden; 14. weer; 15. kwartier; 18. afzenden; 19. andersom.

Vertikaal: 1. arrogantie; 2. kogellager; 3. Main; 6. eerst; 7. litanie; 9. buiten kijf; 12. rouwtijd; 16. agenda; 17. Eenoog; 20. rij.

Martje Nagels uit de Plaslaar 39 in 2500 Lier wint een prijsje. Haar gele briefkaart met de juiste oplossing van opgave 148 werd uit de korrekte oplossingen geloot.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de juiste oplossing van opgave 150 ten laatste dinsdag 13 oktober op de redaktie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel

Ter gelegenheid van de 150ste Hersenbreker maken we 3 winnaars bekend!

ZATERDAG 3 OKTOBER

TV 1

10.00 **Het slimme kanaal;** 12.00 **Babel,** voormigranten; 12.30 **Affiche,** kunstaanbod; 14.45 **Bedazzled,** film; 16.30 **Première Film & Video,** filmnieuws; 17.00 **The Henderson Kids,** gezinsserie; 17.50 **Musti,** tekenfilmserie; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Sleutel,** aktualiteiten voor de jeugd; 18.40 **Vlaanderen vakantieland,** toeristische infoserie; 19.20 **Joker- en lottotrekking;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Koko Flanel,** serie
20.30 **Jackaroo,** 1ste deel TV-film
22.10 **Vandaag**
22.30 **Sport op zaterdag**
23.00 **Jackaroo,** 2de deel TV-film

TV 2

20.30 **Il barbiere di Siviglia**, opera van Rossini

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.15 **Tron,** Disney-film; 14.50 **Tekenfilm;** 15.00 **The real ghostbusters,** tekenfilmsmerie; 15.35 **Peaceable kingdom,** gezinsserie; 16.20 **Clip Club;** 16.30 **Superforce,** aktieserie; 17.00 **Super 50;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Zorro,** avonturenserie; 18.30 **Dierenplezier,** kwis; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Hartedief,** spelprogr.
21.10 **Old Gringo,** film
23.00 **Nieuws**
23.20 **VTM-sport**
23.30 **Law of the lawless,** film

Ned. 1

07.30 **Alles Kits,** kinderprogr.; 15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Grand Prix de Paris,** autorally; 16.35 **Natuurlijk Nederlands,** Thailand; 16.59 **Heb ik iets gemist?,** terugblik; 17.15 **Forza TV,** jongerenmag.; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** sport/voetbal; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Kinderen van Waterland,** jeugdserie; 19.00 **No time to waste,** Greenpeace-kwis; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Rain Man,** film
22.38 **Karel,** praatshow
23.25 **Plantage Allee,** serie
00.42 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws;** 16.10 **Samson,** kindermag.; 16.50 **B.0.0.S.,** jeugdmag.; 17.20 **Top 40;** 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Outfit,** modemag.; 18.50 **Blinde hartstocht,** serie; 19.20 **Casino Royale,** spelshow; 19.50 **Masters of the game,** Berlusconi-/AC Milan.
20.20 **Wiseguy,** aktieserie
21.15 **10 Keer Tien,** teatershow
22.40 **Michael Jackson Dangerous Tour,** koncertregistratie
00.20 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 17.32 **Dommel,** tekenfilmserie; 18.00 **Nieuws;** 18.21 **Kassa!,** konsumentenmag.; 18.54 **Lingo,** woordspel; 19.21 **12 Steden, 13 ongelukken,** gedramatiseerde verhalen; 19.50 **Flying doctors,** doktersserie
20.40 **Zeg 'ns AAA,** komische serie
21.06 **Sonja op Zaterdag,** praatshow
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio Sport**
22.45 **Nova,** aktualiteiten
23.19 **De schreeuw van de Leeuw,** showprogr.
23.59 **Museumschatten**
00.09 **Nieuws**

ZONDAG 4 OKTOBER

TV 1

09.00 **Samson;** 10.00 **Eucharistieviering;** 11.00 **De zevende dag,** praatkaffee; 12.45 **Sportmiddag;** 13.15 **Pippi Langkous zet de boel op stelten,** jeugdfilm; 14.40 **De grote Amerikaanse jongleur Bobby May,** korte biografie; 15.00 **Mijn hart is vol muziek,** serie; 16.00 **1 voor iedereen,** familieprogr. 17.00 **Om de tuin,** tuinmag.; 17.30 **Merlina,** jeugdserie; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Samsonclips;** 18.20 **Kinderen voor kinderen '92,** zangwedstrijd; 19.00 **De Cosby show,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
19.45 **Sportweekend**
20.30 **Iris,** veeartsenserie
21.20 **Stress,** serie
22.00 **I.Q.,** kwis
22.30 **Nieuws**
22.50 **Ziggurat,** kunstprogr.

VTM

08.30 **Kinderklub;** 08.50 **Like father, like son,** Disney-kompilatiefilm; 09.45 **Schuif af,** kinderprogr.; 10.40 **Scattergories,** telefoonspel; 10.45 **Zondag-Josdag,** live-mag.; 13.00 **Nieuws;** 13.20 **Star,** filmmag. 14.05 **Carson's law,** advokatenserie; 14.55 **Clip Club;** 15.00 **Caravan of courage,** TV-film; 16.40 **The famous Teddy Z,** serie; 17.00 **Star Trek, the next generation,** SF-serie; 17.50 **VTM-sport;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Mimi,** praatshow; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **De gouden jaren,** serie
20.40 **Raar maar waar,** konsumentenmag.
21.25 **Luc,** praatprogr.
22.45 **Nieuws**
23.00 **Tussen de lijnen,** sport
23.40 **Wild, wild world of animals,** dok. serie

Ned. 1

11.00 **Eucharistieviering;** 12.00 **IOS Magazine;** 13.48 **Broeder zon, zuster maan,** film; 15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Het gezongen woord,** koor- en samenzang; 16.30 **Waar blijf je anders?,** diskussieprogr.; 17.00 **Nota Bene,** kerkelijke agenda; 17.05 **Terug naar St.Petersburg,** dok.; 17.41 **Prinsengrachtkoncert '92,** klassieke muziek; 18.15 **Sesamstraat,** huisdieren; 18.30 **Nijntje,** animatieserie; 18.35 **Yoy,** jongerenmag.; 19.04 **Abdijen,** Benediktijnen in Nederland; 19.30 **Dansende juwelen,** natuurdok.; 20.00 **Nieuws.**
20.16 **Waku Waku,** spelshow
20.51 **Ook dat nog,** satirisch konsumentenprogr.
21.41 **Brandpunt,** aktualiteiten
22.21 **Ha, die pa!,** serie
22.51 **In Christus' naam,** diskussie
23.28 **Nieuws**

Ned. 2

08.53 **Nieuws;** 11.23 **Nieuws;** 11.30 **Tros/Veronica Sport;** 13.00 **Fryslan Boppe,** praatprogr.; 13.30 **Oom Hedidouane,** kleuterprogr.; 13.35 **Najib,** praatpogr.; 14.15 **Aktuël,** voor Turken; 14.45 **Allochtoon video cirkuit,** de wijkpolitie; 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Databasemanagement,** teleac; 16.40 **Grieks voor beginners,** teleac; 17.15 **The new WKRP in Cincinatti,** serie; 17.40 **Knoop in je zakdoek,** infoprogr.; 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Muziekkonkoers Scheveningen,** registratie; 18.48 **Wegwijzer,** veilig verkeer; 18.50 **Blinde hartstocht,** serie; 19.21 **De Specialist,** dermatoloog.
19.55 **Danny Kaye International Children's Awards,** kindermuziekfestival
21.25 **The E.L.I.T.E.,** dramaserie
22.20 **De Kelten,** kursus
23.15 **Nieuws**

MAANDAG 5 OKTOBER

TV 1

14.30 **Verkeersopvoeding,** schooltelevisie; 15.00 **Biologie,** schooltelevisie; 15.30 **Met kinderogen,** film; 17.25 **Duupje,** kinderserie; 17.30 **Sprookjesverteller,** serie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top Score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Zeg 'ns aaa,** komische serie
20.20 **Herenstraat 10,** dramaserie
21.25 **Tien voor taal,** taalkwis
22.05 **Op de koop toe,** konsumentenmag.
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Kampioenen van het veilig verkeer,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** humor.
20.00 **Uitzending door derden**
21.00 **Doe het zelf,** een tuinzetel maken
21.30 **Nieuws**
22.05 **Raw nerve,** film

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **Tussen de lijnen,** sport; 13.50 **Cheers,** serie; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 17.00 **Tekenfilm;** 17.10 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Videodinges,** grappige opnamen
21.00 **Beverly Hills 90210,** serie
21.55 **Telefacts,** aktualiteiten
22.45 **Nieuws**
23.05 **The odd couple,** serie

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Avro's Service Salon,** infomag.; 17.02 **Heb ik iets gemist?,** hoogtepunten; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** oren; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis;** 18.57 **Hints,** mimespel; 19.29 **Ja, natuurlijk,** dok.; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Ted's familiespelshow,** spelprogr.
21.31 **Hier en nu,** aktualiteiten
22.04 **Zonder ernst,** komische reeks
22.35 **Het Faberikaat,** belevenissen
23.04 **Het andere Afrika**, dok.
23.39 **Miniatuur**
23.44 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.07 **Bekijk het maar,** kinderprogr.; 17.12 **De Teenage Hero Turtles in Europa,** tekenfilmserie; 17.36 **Kreatief met karton,** kursus; 18.00 **Nieuws;** 18.21 **Samen uit, samen thuis,** spelprogr.; 18.44 **Blinde hartstocht,** serie; 19.10 **Kieskeurig,** konsumentenmag.; 19.44 **Jeans,** zang- en dansshow.
20.18 **Iris,** veeartsenserie
21.12 **Platen 10-daagse TV show,** amusementsprogr.
22.03 **Tros Aktua,** aktualiteiten
22.32 **Top cops**, politieserie
23.05 **Het elfde uur,** praatprogr.
23.55 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 10.00 **Schooltelevisie;** 18.00 **Nieuws;** 18.19 **40 Minutes,** gigolo-dok.; 19.02 **The wonder years,** serie; 19.31 **Open deur TV,** achterwerk in de kast-voor volw.; 19.51 **VPRO's TV nomaden,** jongerenmag.

DINSDAG 6 OKTOBER

TV 1

14.30 **Engels,** schooltelevisie; 15.00 **Verkeersopvoeding,** schooltelevisie; 15.30 **Calamity Jane,** film; 17.25 **Duupje,** kinderserie; 17.30 **Vuurtoren,** kindermag.; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloog,** serie; 18.35 **Top score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **De drie wijzen,** kwisprogr.
20.35 **Zeker weten,** praatprogr.
21.45 **NV De Wereld,** reportagemag.
22.35 **Vandaag**
23.00 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **Engels,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** humor.
20.00 **Om de tuin,** tuinmag.
20.30 **Kijk uit!,** verkeerstips
20.35 **National Geographic,** dok. natuurserie
21.30 **Nieuws**
22.00 **Agatha Christie: Murder with mirrors,** TV-film

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 17.00 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Drie mannen onder één dak,** komische serie
21.00 **The flying dochtors,** serie
21.50 **Rescue 911,** echt gebeurde verhalen
22.40 **Nieuws**
23.00 **Silent reach,** dramaserie

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Avro Service Salon,** middagmag.; 17.17 **Land in zicht,** toeristische zoektocht; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** geboorte/dood; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis;** 19.00 **De hoogste versnelling,** automag.; 19.30 **Growing pains,** serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Plantage allee,** dramaserie
21.21 **Avro televizier,** aktualiteiten
22.01 **Birds of a feather,** serie
22.35 **Rondom tien,** praatprogr.
23.18 **Cheers,** komische reeks
23.46 **Hoe groeit geld?,** kursus
00.11 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Samson,** kindermag.; 16.50 **Zorro,** avonturenserie; 17.15 **Countdown,** popprogr.; 17.45 **Rinkeldekinkel,** uit de showbizzwereld; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Nederland dierenland,** dierenrubriek; 18.50 **Blinde hartstocht,** serie; 19.20 **Veronica's reisgids,** informatief progr.
19.50 **De staatsloterijshow,** spelshow
21.30 **In de Vlaamsche Pot,** komische serie
22.00 **Nieuwslijn,** aktualiteiten
22.35 **Berg,** praatshow
23.20 **Exotisch koken,** teleac
23.25 **Frans voor bedrijf en beroep,** teleac

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 10.00 **Schooltelevisie;** 17.30 **Eindstation Paulskerk,** dok.; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Binnenland;** 18.55 **Lingo,** woordspel; 19.25 **Van gewest tot gewest,** regionaal nieuws; 20.00 **De Connaisseur,** kwis.

WOENSDAG 7 OKTOBER

TV 1

16.30 **Samson,** kinderprogr.; 17.30 **Postbus X,** jeugdserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top score,** woordspel; 19.00 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Married with children,** komische serie
20.25 **Een zaak voor twee,** politieserie
21.25 **'Allo, 'Allo,** komische serie
22.00 **Alle 5,** wetenschappelijk progr.
22.30 **Vandaag**
22.55 **Columbus,** dok. serie

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Vakwerk,** infoserie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Sportavond**
21.30 **Nieuws**
22.00 **Fight of the night,** boksmag.
22.30 **Internationaal Filmgebeuren Gent,** openingsgala

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **Super 50,** VTM top 50; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 17.00 **Tekenfilm;** 17.10 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Baywatch,** serie
21.35 **Blind date,** triller
23.10 **Nieuws**
23.30 **Hill Street blues,** politieserie

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Avro's Service Salon,** middagmag.; 17.02 **Natuurlijk genezen,** wetenswaardigheden; 17.26 **Paperclips,** jongerenmag.; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** wegen; 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 19.00 **Uit de schaduw,** dok.; 19.29 **Land in zicht,** zoektocht; 19.50 **Politieke partijen;** 20.00 **Nieuws.**
20.25 **De ver van mijn bed-show,** de Latino's
21.20 **Father Dowling,** misdaadserie
22.12 **De non en de landman,** uit „De Stoel"
22.58 **De vijand van de vijand,** serie
23.43 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.08 **Het kleine huis op de prairie,** serie; 16.58 **Kinderkrant;** 17.24 **Peter,** sketch; 17.30 **Tijdsein I,** aktualiteiten; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Ik weet het beter,** spelprogr.; 18.50 **50 kamers,** jongerenprogr.; 19.15 **Testpiloot,** dok.; 19.45 **Peter,** sketch.
19.52 **De stelling,** diskussieprogr.
20.25 **Socutera,** dierenbescherming
20.35 **Studio sport**
22.00 **Tijdsein II,** aktualiteiten
22.30 **Antenne: Terug naar Viëtnam,** dok.
23.00 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 09.00 **Schooltelevisie;** 17.30 **Italiaans koken;** 18.00 **Nieuws;** 18.17 **Daar komen de schutters,** serie; 18.48 **Lingo,** woordspel; 19.18 **Brand Meester!,** dramaserie.
20.14 **Tien voor taal,** taalspel
21.00 **The Pandora Trail,** dok.
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **Nova,** aktualiteiten
23.00 **Den Haag Vandaag**
23.34 **Law and order,** misdaadserie

DONDERDAG 8 OKTOBER

TV 1

14.30 **Verkeersopvoeding,** schooltelevisie; 15.00 **Biologie,** schooltelevlsie; 15.30 **De grijze vos,** film; 17.20 **Duupje,** kinderserie; 17.25 **Saartje en Sander,** tekenfilmserie; 17.40 **Prikballon,** kindermag.; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Schwarzwaldklinik,** serie
20.45 **Matlock,** advokatenserie
21.30 **Panorama,** aktualiteiten
22.30 **Vandaag**
23.00 **Uitzendidng door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Kampioenen van het veilig verkeer,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Kronieken,** Aan de voet van de kerk.
20.00 **American chronicles,** dok. serie
20.30 **Tekens: S.L. Hartz,** dok.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Première film & video,** filmnieuws
22.30 **Verzonnen verhaal,** film

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 17.00 **Tekenfilm;** 17.10 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Tien om te zien,** show
21.30 **Jambers,** dwergen
22.20 **Hunter,** aktieserie
23.10 **Nieuws**

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Avro's service salon,** middagmag.; 17.02 **Rondom tien,** praatprogr.; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** slapen/logeren; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis;** 19.28 **Dinges,** spelprogr.; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Matlock,** advokatenserie
21.19 **Kenmerk,** aktualiteiten
21.54 **Leidsekade live,** popmuziek
22.20 **Vesuvius,** diskussieprogr.
23.10 **Inspiratie: het verraad van de techniek,** portret J. Ellul

Ned. 2

10.00 **Vrouw zijn,** vrouwenprogr.; 10.50 **Een wereld van verschil,** bijbelstudie; 13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.08 **De familie Robinson,** serie; 16.37 **Ik ben Benjamin Ben,** serie; 17.05 **Skippy,** jeugdserie; 17.30 **Tijdsein I,** aktualiteiten; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **Ik weet niet beter,** spelprogr.; 18.50 **Hobby-TV,** informatief progr.; 19.15 **Black Beauty,** jeugdserie; 19.45 **Nederland zingt,** kooren samenzang.
20.20 **Leven onder de zon,** dok.
21.15 **Het ziekenhuis,** dok. serie
21.50 **Wereld van verschil,** bijbelstudie
22.15 **Grip op de zaak,** dok.
22.48 **882882,** praatprogr.
23.25 **Ontdek de psichologie,** teleac
23.55 **Kwaliteitsmanagemant,** teleac
00.00 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 09.30 **Schooltelevisie;** 18.00 **Nieuws**; 18.18 **George and Mildred,** serie; 18.47 **Lingo,** woordspel; 19.15 **Kinderen voor kinderen Festival '92,** kinderkorenfestival.

VRIJDAG 9 OKTOBER

TV 1

14.30 **Engels,** schooltelevisie; 15.00 **Verkeersopvoeding,** schooltelevisie; 15.30 **Droommachine,** film; 17.20 **Duupje,** kinderserie; 17.30 **Er was eens Amerika,** tekenfilmserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **TV1-Top 30;** 19.00 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Hollywood stuntmakers,** dok. serie
20.25 **Baraka,** spelshow
21.40 **Hardball,** serie
22.30 **Nieuws**
23.00 **De mafia,** serie

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Het menselijk lichaam,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Vlaanderen vakantieland,** info
20.40 **Transatlantiek: The Queen Elisabeth II,** dok.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Affiche,** kunstaanbod
22.20 **Vuurvogel: Jazz triptychon,** klassiek
23.00 **Boulevard: De Verenigde Staten,** dok. serie

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.00 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 17.00 **Tekenfilm;** 17.10 **Family Ties,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **De vraag van 1.000.000,** spelprogr.
21.15 **Cobra,** film
22.50 **Nieuws**
23.10 **Star,** filmmag.
23.50 **The commish,** politieserie

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Heb ik iets gemist?,** hoogtepunten; 16.56 **Young Riders,** jeugdserie; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** heelal; 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 19.00 **Vrijdagavond vroeg... Van Willigenburg,** praatprogr.; 19.28 **The Piglet files,** serie; 20.00 **Nieuws**
20.25 **De uitdaging,** spelprogr.
21.25 **Reporter,** uit de joernalistiek
22.00 **Inspecteur Morse,** misdaadserie
22.58 **Denk je dat ik gek ben?,** dok.
23.34 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.10 **Te land, ter zee en in de lucht,** spektakelprogr.; 17.02 **Aktie,** Jeugd Rode Kruis; 17.31 **Power play,** computerspelletjes; 18.00 **Nieuws;** 18.21 **Candid Camera;** 18.46 **Blinde hartstocht;** 19.13 **Karaoke,** amusementsprogr.
19.40 **Een vakantie om nooit te vergeten,** TV-film
21.09 **Troskompas TV Ster Gala**
21.21 **Platen 10-daagse TV show,** muziekprogr.
22.06 **Dat willen we even kwijt,** column
22.16 **In the heat of the night,** politieserie
23.06 **Havinck,** film
00.41 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 09.00 **Schooltelevisie;** 18.00 **Nieuws;** 18.18 **Een boot van hout,** dok.; 18.48 **Politieke partijen;** 18.55 **Lingo,** woordspel; 19.25 **Tom & Herrie,** muziekprogr.

Jane Fonda is een onschuldige lerares in de romantische avonturenfilm *Old Gringo*. Zaterdag 3 oktober op VTM, om 21u.10.

ZATERDAG 3 OKTOBER
OLD GRINGO

Amerik. avonturenfilm (1989) met Jane Fonda, Gregory Peck en Jimmy Smits. De jonge Amerikaanse lerares Harriet aanvaardt een job in Mexiko,waar ze les zal geven aan de kinderen van de rijke familie Miranda. Maar in Mexiko woedt de revolutie... **(VTM, om 21u.10)**

ZONDAG 4 OKTOBER
BROEDER ZON, ZUSTER MAAN

Heel Assisi viert feest wanneer Francesco, de zoon van een rijke tekstielhandelaar, naar de oorlog trekt. Maar hij keert sneller terug dan verwacht, want hij besluit in armoede te gaan leven. Italiaanse film van Franco Zeffirelli uit 1973. **(Ned. 1, om 13u.53)**

MAANDAG 5 OKTOBER
THE SILVER FLEET

De eigenaar van een scheepswerf in Nederland lijkt samen te werken met de Duitse bezetters, maar in feite is hij de leider van een verzetsgroep. Een erg dominate rol van Ralph Richardson in deze Britse propagandafilm van Vernon Sewell uit 1943. **(BBC 2, om 16u.)**

DINSDAG 6 OKTOBER
CALAMITY JANE

De beruchte Calamity Jane schiet en rijdt als de beste. Haar heldendaden hebben van haar een levende legende gemaakt. Wanneer de artiesten van het saloon het laten afweten springt zij in de bres. Amerik. muzikale western met o.a. Doris Day. **(TV 1, om 15u.30)**

WOENSDAG 7 OKTOBER
BLIND DATE

Amerik. triller van Nico Mastorakis uit 1982 over een blinde zakenman die kan „zien" met behulp van een ingeplant, computergestuurd oog. En daarmee ziet hij dan hoe een gekke chirurg vrouwen in reepjes snijdt. **(VTM, om 21u.25)**

DONDERDAG 8 OKTOBER
LE MARI DE LA COIFFEUSE

Op 12-jarige leeftijd was Antoine al verliefd op kapsters en uiteindelijk is hij er ook met een getrouwd. Wanneer zij sterft belooft zij hem dat ze terug zal komen. Een subtiel verhaal over liefde en dood met Jean Rochefort en Anna Galiena, in 1990 gedraaid door Patrice Leconte. **(RTBf 1, om 20u.40)**

VRIJDAG 9 OKTOBER
COBRA

Amerik. film (1986) met Sylvester Stallone, Brigitte Nielsen en Reni Santoni. Officeel heet hij Marion Cobretti, maar iedereen noemt hem Cobra, een nietsontziende politieman die wordt ingehuurd om vuile klussen op te knappen. **(VTM, om 21u.15)**

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

Het partijbestuur van de VU Vlaamse Vrije Demokraten wijdde haar vergadering van maandag 28 september 1992 aan de problematiek van de scheepsbouw in Vlaanderen, en meer bepaald aan de grote moeilijkheden in de Boelwerf.

Het dringendste probleem vandaag is de onmiddellijke toekomst van de meer dan 6.000 Waaslandse families die direkt of indirekt afhankelijk zijn van het voortbestaan van de Boelwerf. Welke uitkomst de huidige privé- en overheidsaandeelhouders of eventuele andere gegadigden ook mogen bedenken, een soliede sociale begeleiding voor de werknemers is essentieel. Zoals ook in het verleden de werknemers van sektoren in moeilijkheden naar best vermogen werden begeleid.

Verder is het ook van het grootste belang voor Vlaanderen dat de technologische know how, zoals dat ondermeer door de Boelwerf in de afgelopen decennia is opgebouwd, bewaard wordt. Dit is de verantwoordelijkheid van alle aandeelhouders, zowel de privé- als de overheidsaandeelhouders. Dit kan het best volgens het principe van één frank overheidsgeld voor één frank privégeld.

Dit betekent voor de VU Vlaamse Vrije Demokraten dat de aandacht voornamelijk moet gericht zijn op de nieuwe technologische uitdagingen. Vlaanderen moet alert inspelen op de differentiëring en de technische vernieuwingen die zich ook in de scheepsvaart doorzetten. Dit maakt het mogelijk dat zowel de know how wordt bewaard als dat de dreigende tewerkstellingsramp voor het Waasland kan worden gemilderd.

Tenslotte wil de VU Vlaamse Vrije Demokraten de hypokrisie aanklagen van enkele federale ministers, die zich mengen in een problematiek waarvoor zij niet bevoegd en uit louter elektorale overwegingen bij de Waaslandse bevolking illusies scheppen en beloftes doen die ze hoedanook niet kunnen waarmaken.

VU
VLAAMSE VRIJE DEMOKRATEN

PROPER ...
is anders

VU
VLAAMSE VRIJE DEMOKRATEN

ANTWERPEN
PROPER BESTUREN

ANTWERPEN: PROPER BESTUREN!

Onder dit motto nam de Volksunie-afdeling Antwerpen-Stad de start naar 1993. Zien en gezien worden, zo kan je het noemen. Maar ook de aandacht vestigen op allerlei wrevels en toestanden die voor veel ongenoegen zorgen in de grootstad. Zaken waar je elke dag op kijkt zijn even pijnlijk als steentjes in de schoen, dat is geweten.

Het eerste aandachtspunt was het geplak van affiches voor pop- en klassieke koncerten, voor allerlei manifestaties (dikwijls van stedelijke instellingen!) onder bruggen en tegen gevels van verlaten huizen. Kol en papier vormen een smerige brij op de grond waar de buurtbewoners door moeten lopen. De afdeling bracht kleine affiches aan en buste telkens in de omgeving een 50-tal pamfletten. Tegelijkertijd werd de distriktsverantwoordelijke op de hoogte gebracht. Na enige tijd zal nu nagekeken worden of er verbetering is... en indien niet dan spelen onze distrikts- en gemeenteraadsleden hierop in.

Dit was de eerste aktie, andere volgen. Rond te krappe oversteektijden aan rode lichten voor de zwakke weggebruiker, rond onveilige verkeerstoestanden, rond vuile en verwaarloosde hoeken in het straatbeeld; noem maar op. Er is „werk" op de plank en de afdeling vraagt leden en simpatisanten haar nog meer werk te geven! Signaleer alles aan het sekretariaat (03/238.82.08), aan de voorzitter (03/216.14.70) of aan koördinatieman Hugo Hermans (03/238.14.88 en 03/237.34.97 op kantoor). Wij vliegen er dan weer in, dat is beloofd.

VU
VLAAMSE VRIJE DEMOKRATEN

Biezonder VU-kongres

Gent
Internationaal Kongrescentrum
zondag 4 oktober 1992, 10 uur

Agenda:
Operationaliteit en regeringsdeelname

Alle stemgerechtigden ontvingen een persoonlijke uitnodiging. De stemkaart kan voor aanvang van de vergadering afgehaald.

BRABANT

OKTOBER

2 VOSSEM: Ledenfeest in zaal Edelweis, vanaf 19u.30 apertief. Daarna eetfestijn en gezellig samenzijn met Bert Anciaux en Willy Kuijpers. Org.: VU-Vossem.

3 KAMPENHOUT: 4de Witloof-festijn in de zaal Pax, Brouwerijstraat te Kampenhout-Centrum. van 18 tot 21u. Ook op 4 oktober van 11 tot 17u. Org.: VU-Groot Kampenhout.

3 DWORP: Volksunie-Eetfestijn in zaal Ons Huis. Vanaf 17u.30. Ook op 3/10 van 11u.30 tot 19u. Keuze uit mosselen, tomaat-garnaal en biefstuk.

3 WEMMEL: 16de Haantjesfeest in zaal De Nachtegaal, naast St.Servaeskerk. Vanaf 18u. Ook op 4/10 van 12 tot 16u. Org.: VU-Wemmel.

3 MERCHTEM: Praatcafé VU-Merchtem. M.m.v. Hugo Coveliers, Geert Lambert, Etienne Van Vaerenbergh, Annemie Van de Casteele, Jef Valkeniers en Staf Kiesekoms. In zaal Harmonie, Stoofstraat, om 20u. Inkom gratis. Org.: VU-Merchtem-Brussegem-Hamme-Peizegem i.s.m. Dosfelinstituut.

16 LENNIK: Het Groot Pajottenlands gesprek met VU-voorzitter Bert Anciaux. Om 19u. in de Gemeentelijke Bassischool, H. Ghyselenstraat 19 te Lennik. Org.: VU-Lennik en Etienne Van Vaerenbergh.

24 BUIZINGEN: Pensenkermis in de Don Boscokelder, Alsembergsesteenweg, vanaf 17u. Ook op 25/10 vanaf 11u.30. Org.: VU-Buizingen.

24 LENNIK: Steun de herstellingswerken aan de IJzertoren. Lekker eten en drinken in de Sporthal te Lennik, vanaf 17u. Ook op 25/10 vanaf 12u. Org.: IJzerbedevaartwerkgroep Pajottenland.

SUBSIDIES AAN FRANSTALIGE VERENIGINGEN IN VLAAMS-BRABANT

Bij de bespreking van de begroting 1992 van de Provincie Brabant legde VU-provincieraadslid *Juul Denayer* de Bestendige Deputatie pertinente vragen voor inzake de verfransingspolitiek die de Provincie in Vlaams-Brabant voert.

Dit naar aanleiding van de subsidiëring door de provincie van Franstalige biblioteken en sociokulturele verenigingen in Vlaams-Brabant.

De meerderheid in de provincieraad ook CVP, SP en PVV keurde deze begroting nochtans goed en stemde zo in met een verfransingspolitiek in Vlaams-Brabant.

Op 17 juni 1992 kaartte VU-kamerlid *Etienne Van Vaerenbergh* deze zaak aan bij de minister van Binnenlandse Zaken via een interpellatie. Hij kloeg o.m. de onmacht van de Bestendige Deputatie aan de begroting tijdig en gesplitst volgens de gemeenschappen voor te leggen.

— de onmacht van de provincie om de grondwet, de Belgische wetten en de Vlaamse dekreten na te leven waar zij uitdrukkelijk Franstalige verenigingen, biblioteken en toneelgezelschappen in Vlaams-Brabant betoelaagd.

— de geldtransfers van Vlaams-Brabant naar Waals-Brabant.

In zijn antwoord stelde de minister dat hij op het eerste zicht geen wettelijke basis zag om de begroting inzake betoelaging van Franstalige initiatieven in Vlaams-Brabant te vernietigen.

Kamerlid Van Vaerenbergh stuurde nog aanvullende informatie aan de minister waaruit bleek dat het de hiernavolgende initiatieven in Vlaams-Brabant betrof.

La Petite Chorale (Kraainem) ..... 20.000 fr.
Cayenne Asbl (Dilbeek) ..... 40.000 fr.
Les Amis de la Morale Laïque (Linkebeek) ..... 25.000 fr.
Excellentia (Linkebeek) ..... 15.000 fr.
Fédération Belge de Rugby (Wezembeek) ..... 68.000 fr.
Sporting '72 (Kraainem) ..... 5.000 fr.
Asbl réalisation de Mémento Loisirs (Brabant Wallon et Bruxelles)
250.000 fr. — crédits 1990
250.000 fr. — crédits 1990
100.000 fr. — crédits 1992

La subvention de 600.000 francs au total a été approuvée par décision de la Députation permanente du 19 décembre 1990.

BIBLIOTEKEN — SUBSIDIES 1991

Biblioteek (St.Genesius-Rode) ..... 12.500 fr. en 50.000 fr.
Biblioteek (Vilvoorde) ..... 12.500 fr. sub ord
Biblioteek (Linkebeek) . 12.500 fr. en 75.000 fr.
Biblioteek (Kraainem) . 12.500 fr. en 100.000 fr.

TONEELGEZELSCHAPPEN

Compagnie du double V (Wezembeek-Oppem) ..... 5.000 fr.
Théâtre des Parenthèses (Kraainem) . 10.000 fr.
Théâtre sans rideau (Kraainem) ..... 5.000 fr.

Het blijkt nu dat de minister deze subsidiebedragen uit de begroting van de Provincie Brabant geschrapt heeft.

EEN JONGEREN-TELEFOON VOOR HET PAJOTTENLAND

Zoals de naam het zegt: deze telefoon is er voor de jongeren (tot ± 35 jaar).

Zit je met vragen, heb je een probleem, je verveelt je, je hebt informatie nodig, je wil hulp... aarzel dan niet je kan bij ons terecht, wij staan steeds klaar voor een gesprek om te luisteren, of mee te helpen zoeken naar een antwoord of een oplossing, voor jouw vraag of probleem.

Met élk onderwerp kan je bij ons terecht. Enkele voorbeelden: schoolmoeilijkheden, vakantiewerk, seksuele voorlichting, samenwonen, drugs, echtscheiding, eenzaamheid, ruzie met je ouders, zwangerschap, moeilijkheden met je lief, info voor je spreekbeurt, enz...

De lijst is inderdaad te lang om op te noemen en kan nooit volledig zijn. Wanneer je ons kontakteert verzekeren we je volledige annonimiteit, het beroepsgeheim vormt de basis van een vertrouwensrelatie.

Wij zijn bereikbaar op het telefoonnummer: 02/532.14.41 van maandag tot vrijdag van 9 tot 17u.

Wanneer je ons liever persoonlijk wil ontmoeten, kan je ook terecht op het Pajottenlands Jongerencentrum, „Huize Zwartenbroek", Zwartenbroekstraat 127 te 1750 Lennik.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — 21-jarige drietalige (Ned., Fr., Engels) licentiaat T.E.W. (richting Financiewezen) van de KUL (1992) vrij van militaire dienstplicht zoekt een passende betrekking, bij voorkeur in Brabant of Oost-Vlaanderen eventueeel als RVA-stagiair. Hij is beschikbaar voor onmiddellijke indiensttreding. Voor inlichtingen zich wenden tot senator J. Valkeniers (02/569.16.04 of 515.87.09).

— **GEZOCHT** — 19-jarige juffrouw (kantoor: beroepsniveau) zoekt kantoorwerk in Zaventem of omgeving. Vlotte kennis Frans, schoolse kennis Engels, komp. + tekstverwerking. Kontakteer Eddie Luca: 02/646.33.50.

— **TE HUUR** — Groot kantoor te Mechelen, centrale ligging Meysbrug bij Europarking, gelijkvloers ruim 220 m² ontvangstlokaal met of zonder loketten, kleine keuken, archief, WC's, vloerverwarming, deels daglicht. Geschikt voor advokaten, architekten, reisbureau, winkel of andere bestemming. Prijs o.t.k. Onmiddellijk vrij. Inlichtingen en bezoek: Hilda Uytterhoeven (015/55.23.24).

— **GEZOCHT** — 30-jarige dame mat A1-diploma Boekhouden-Bankwezen en getuigschrift tekstverwerking zoekt na verschillende tijdelijke opdrachten in Banksektor en gemeentelijke diensten, betrekking bij voorkeur in de hoofdstad of in de driehoek Brussel-Halle-Ninove. Voor inlichtingen zich wenden tot senator J. Valkeniers, Ninoofsesteenweg 11 te Schepdaal (569.16.04 of 515.87.09).

WEGWIJZER JEUGD-VERENIGINGEN IN HET PAJOTTENLAND

Het Pajottelands Jongerencentrum brengt een brochure uit over jeugdverenigingen in het Pajottenland.

Deze brochure wil een wegwijzer zijn voor de jongere die in haar/zijn vrije tijd wel eens wat anders wil dan alleen maar TV-kijken, uitgaan...

Het is vooral voor die jongeren die: iets in groep willen gaan doen, zich vrijwillig willen inzetten voor een bepaald doel, ergens terecht willen voor een gezellige babbel met leeftijdsgenoten, andere dan deze van op school of het werk.

In de brochure zijn de jeugdverenigingen vermeld per gemeente met elk een kontaktpersoon en adres. De brochure is verkrijgbaar bij: Pajottenlands Jongerencentrum „Huize Zwartenbroek", Zwartenbroekstraat 127 te 1750 Lennik (02/532.14.41).

ARR. LEUVEN NAAR KONGRES

Om het vervoer naar het VU-kongres van 14 november a.s. op de Heizel vanuit Leuven te organiseren wordt aan arrondissementele car-pooling **(samen uit-samen thuis)** gedaan. Samenkomst voor deze gezellige formule aan het vroeger sekretariaat, Martelarenlaan te Kessel-Lo.

Alle info bij **Annie Ruytings,** 016/63 59 05.

VU-TIELT DANKT!

De Volksunie-afdeling Tielt bedankt alle Tieltenaren die haar oproep, om de nood te lenigen van meer dan 2 miljoen vluchtelingen uit ex-Joegoslavië, hebben beantwoord.

In geen enkele andere gemeente uit de regio werd meer opgehaald dan in Tielt. Vooral Schuiferskapelle was zeer gul. Hierbij het resultaat van de aktie. Suiker: 1.079 kg; zeep: 3.202 stukken; shampoo: 527 flessen; tandpasta: 606 stuks.

De hele ploeg was dan ook dankbaar en fier om even voor de volgepropte vrachtwagen te poseren voor de gevoelige plaat!

V.l.n.r. Geert Deraedt, F. Tallieu, Mariane Van Glabeke, Hilde Houwen, pascal Engels, José Lampaert, Jaak Pelgrims, Godfried Boudrez, Werner Tercaet.
(foto WIJ)

WEST-VLAANDEREN

OKTOBER

3 OOSTKAMP: Tweede Droge Lever Fuif in Oud Strijdershuis te Brugge. Om 21u. Org.: VUJO-Oostkamp.
4 IZEGEM: Vlaams Huis om 13u.30: verzamelen voor wandeling door het Tudorbos te Brugge o.l.v. T. Vansteenkiste. Org.: Wandelklub Vlaams Huis.
7 ROESELARE: Handjes in een hartje. Feest van de grootouders. Om 13u.30 in de H. Verrieststraat 4. Inkom 50. Meebrengen: kaasdoosjes, verfdoos. Org.: Vlanajo West-Flandria.
8 BRUGGE: Jongeren en Vlaamse Beweging. Debat in De Gulden Spoor. Om 20u. Org.: Informativa.
10 IEPER: VVI wordt meter van de Kapel van de Drie Maagden in Kaaster (Fr.Vl.). Om 11u. inhuldiging van het Vlaamse naambord. Info: Vlaamse Vrouwen Ieper.
10 KORTRIJK: Daguitstap naar Frans-Vlaanderen met bus. Om 9u. vertrek (Kortrijkse Hallen). Om 11u. inhuldiging gedenkplaat a.d. Kapel vd Drie Maagden te Kaaster. Deelname: 450 fr. Inschrijven voor 25/9 (21.26.99 — B. Damiens). Org.: FVV-nationaal en plaatselijke afdelingen.
13 IZEGEM: 't Spiegelaarken, om 20u.: kookavond. Org.: FVV-Izegem.
13 IEPER: Bzoek aan Retrospectieve Louise Dehem, Stedelijke Museum, Ieperleestraat. Om 14u. Info: Vlaamse Vrouwen Ieper (057/20.24.68).
15 KORTRIJK: Eerste vergadering Hendrik Brugmanskring. Om 20u. in KB, Leiestraat 21. Spreker: prof. Matheeussen over het Humanisme in Europa.
17 LOPPEM: New Orleans Jazz Night. Om 20u. in de Manège van het Kasteel van Loppem. Met The Almost Swinging Jazzband. Kaarten vvk. 150 fr. bij R. Vandecasteele (050/27.94.95) en E. Dewispelaere. Org.: VU-Zedelgem-vzw Trefpunt.
18 ZWEVEGEM: Braadfestijn-Ledenfeest in zaal Las Vegas, Avelgemstraat 236. Aperitief vanaf 11u.30. Gastspreker: Bert Anciaux. Inschrijven bij Silvère D'Haene (75.60.80) of Erik Maes (75.65.57). Org.: VU-Zwevegem en Vl. Klub Groot-Zwevegem.
19 IZEGEM: Oud Staduis om 15u.: diamontage „Frankrijk middendoor" door René Moeyaert. Org.: VVVG-Izegem.
21 IEPER: Kookavond van Vlaamse Vrouwen Ieper in het Jeugdstadion, om 19u.
22 IZEGEM: Bar auditorium Akademie om 20u.: prof. Schotsmans (KUL) en prof. Van den Enden (RUG): pro en contra eutanasie. Toegang 50fr. Abo's gratis. Org.: VSVK-Izegem.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — 25-jarige viertalige bediende met A1 expeditie diploma, met kennis van informatika, vrij van militaire dienst, zoekt passende betrekking, bij voorkeur in het Antwerpse. Hij is beschikbaar voor onmiddellijke indiensttreding. Voor inlichtingen burgemeester L. Van Dessel (03/481.76.15).

— **GEZOCHT** — 21-jarige dame (A2 + 2j. normaalschool) zoekt kantoorwerk in Zaventem of omgeving. Vlotte kennis Frans, schoolse kennis Engels. Kontakteer Eddie Luca: 02/646.33.50.

ADVERTENTIE

BROUWERIJ
MOORTGAT
Breendonk

Voor "AL" Uw bieren en frisdranken

Bijhuizen: Vosveld 8a
2110 Wijnegem
Tel. 03-353.08.77

Karel Bogaerdstraat 21
1020 Laken
Tel. 02-478.07.50

Duvel

ZOEKERTJE

— **TE HUUR** — Groot kantoor te Mechelen, centrale ligging Meysbrug bij Europarking, gelijkvloers ruim 220 m² ontvangstlokaal met of zonder loketten, kleine keuken, archief, WC's, vloerverwarming, deels daglicht. Geschikt voor advokaten, architekten, reisbureau, winkel of andere bestemming. Prijs o.t.k. Onmiddellijk vrij. Inlichtingen en bezoek: Hilda Uytterhoeven (015/55.23.24).

— **GEZOCHT** — 30-jarige dame mat A1-diploma Boekhouden-Bankwezen en getuigschrift tekstverwerking zoekt na verschillende tijdelijke opdrachten in Banksektor en gemeentelijke diensten, betrekking bij voorkeur in de hoofdstad of in de driehoek Brussel-Halle-Ninove. Voor inlichtingen zich wenden tot senator J. Valkeniers, Ninoofsesteenweg 11 te Schepdaal (569.16.04 of 515.87.09).

LIMBURG

OKTOBER

10 RIEMST: Bal n.a.v. 10 jaar schepenmandaat Jan Peumans. Eetfestijn met 5 keuzemogelijkheden: Stoofvlees, koninginnehapje, koude visschotel, mosselen, frikandel. Inkl. frieten en dessert. Info: Johnny Vangertruyden (012/45.48.94).

ANTWERPEN

OKTOBER

3 LIER: Ontmoetingsdag 1992 van FVK-Rodenbachfonds. In VNC, Berlarij 80. Programma: 10u. Alg. vergadering in VNC; 12u. gelegenheid tot middagmaal in Lier; 14u.: kadervorming, wandeling: Lier en de Vlaamse Beweging, o.l.v. Frank Seberechts; 16u.30: nabespreking.
4 MERKSEM: Herdenkingsmis wijlen VU-schepen Lieven Kalingart. Om 10u. in St.Bartholomeuskerk, Bredabaan te Merksem.
5 HOVE: Volksunie-avond in de benedenzaal van het Gemeentelijk Centrum ,,De Markgraaf'', Kapelstraat 6 (aan de kerk), om 20u. Gastspreker: algemeen voorzitter Bert Anciaux. Org.: VU-Hove.
5 DEURNE: Kwis o.l.v. Bob Bolsens. Info en org.: VVVG-Deurne.
6 BERCHEM: Daguitstap naar Luik. Vertrek om 7u.30 aan Berchem Station. Prijs: 1.300 fr.p.p. (bus, chauffeur, middagmaal, gids, beozek doopvont, bezoek kasteel, vieruurtje). Info en inschrijven voor 25/9 bij FVV-Berchem (321.73.60) na 18u.
9 SCHOTEN: Noten in Schoten. Zangavond o.l.v. Gust Teugels. Om 20u. in Zaal Forum, Markt. Inkom: FVV-leden 50 fr., niet-leden 100 fr. Org. en info: FVV-Schoten (645.86.50).
13 BORGERHOUT: Heeft het nog zin? Historische benadering en toekomstperspektieven van de Vlaamse beweging en de VU, door Alfred Borms.. Om 20u. in de bovenzaal van herberg 't Stoopke, Statielei. Org.: VU-Borgerhout.
13 MORTSEL: Kennismaking met Firmin Debusseré, voorzitter VVVG. Om 13u.30 in lokaal Johannes XXIII, naast Mark Liebrecht Centrum. Org.: VVVG-Mortsel.
14 ESSEN: Jeugdwerk, wat is het waard? Gespreksavond in Herman Lauwers in café Onder den Toren, om 20u. Info: Tom Bevers — 03/667.31.78). Org.: VUJO-Essen.
15 DEURNE: Bezoek aan Radio Antwerpen. Org.: VVVG-Deurne.
16 WOMMELGEM: Samen Zingen. Om 20u. in Zaal Familia, AD. Mortelmansstraat 18. Met Connie Neefs, Gust Teugels en Ortolaan. Org.: KK Jan Puimège en DF-Wommelgem.
16 TONGERLO/WESTERLO: Gaat het Kempisch volkskundig erfdeel verloren?, door E. Van Autenboer. Om 20u. in Kapellekeshoef. Org.: SMF-Kempen.
16 ANTWERPEN: 3de Eetmaal met Dans. Eregast: Algemeen voorzitter Bert Anciaux. Vanaf 20u. in zaal De Nieuwe Spiegel, Kioskplaats te Hoboken. Inkom: 400 fr.p.p. Met reuzetombola. Org.: VU-Antwerpen.
17 BERLAAR-HEIKANT: 18de Revue van de Zingende Heikneuters, met Vlaamse en volkse liederen uit bekende operetten. Opvoeringen om 20u. op 17, 21 en 23/10. Om 19u. op 18 en 24/10. Algemene leiding: F. Hendrickx. Reservatie: 015/24.72.16, na 13u.
18 MERKSEM: Vlaamse Kring Groeninghe-Merksem bezoekt ,,De zoo achter de schermen''. Meer info bij Ronnie Herbosch (03/6474.11.74).
18 EDEGEM: 2de Hands-boekenbeurs. Van 10 tot 18u. in Drie Eiken, Drie Eikenstraat 128. Info: Roos Stoffelen (440.09.38). Org.: VNSE.
19 KALMTHOUT: Voordracht ,,Geheugentraining'' door dhr. Vermeulen. Om 20u. in De Raaf, Withoeflei 2 te heide. Leden: 100 fr., niet-leden: 150 fr. Info: FVV-Kalmthout (666.57.77).
23 RIJMENAM: Derde grote kwis ,,Vlaanderen, in de meest brede zin van het woord''. Om 20u. in Ontmoetingscentrum St.Maartensberg te Rijmenam. Max. 5 deelnemers per ploeg. Inschrijving: 500 fr.p.ploeg. Ruime prijzenpot. Info: Mia Bogaerts-Billiet (015/51.31.69 — 03/886.80.97). Org.: VU-arr. Mechelen.

MANAGEMENT-STUDIES VOOR VROUWEN

Niet meer dan 16% van de direkteurs, kaderleden en bedrijfsleiders in België zijn vrouwen. Nochtans, aldus *Soroptimist International* biedt een funktie als manager ,,reële mogelijkheden tot zelfontplooiing en een open deur naar een aantrekkelijk sociaal leven''.

Daarom lanceert Soroptimist, een organisatie van vrouwen met ambities op beroepsvlak, de kampanje *Op naar de Top*. De organisatie wil daarmee jonge vrouwen aanzetten een hogere studierichting die naar management leidt te kiezen.

Want ondanks het feit dat ongeveer de helft van het aantal studenten vrouwen zijn, kiezen maar weinig jonge vrouwen voor ekonomische wetenschappen, handelswetenschappen en zo meer.

Soroptimist wil in de middelbare scholen een diskussie op gang brengen, waardoor meisjes worden aangezet managementstudies te doen. Daarvoor worden 1.200 videokassettes verdeeld in de scholen, 8.000 affiches verspreid en 60.000 informatiekranten. Telkens de helft in het Nederlands en de helft in het Frans.

Net als voor mannen is ook voor vrouwen in leidinggevende funkties het gezinsleven en de steun die ze daar krijgen heel belangrijk. Dat bleek ook uit de interviews met vrouwelijke managers. Op de voorstelling van de kampanje waarschuwden de vertegenwoordigsters van Soroptimist dan ook jonge meisjes bij het kiezen van een partner: die moet het immers eens zijn met hun beroepskeuze.

Soroptimist gaat er van uit dat vrouwen er belang bij hebben manager te worden: hun leven wordt er interessanter door. En voor de bedrijven is het goed meer vrouwelijk eigenschappen in huis te halen. De bedrijven kunnen er alleen maar beter bij varen.

Hilda Uytterhoeven

EG-EKSAMEN TYPISTEN

De Raad van de EG organiseert een vergelijkend onderzoek voor de vorming van een aanwervingsreserve van *Typisten voor de Nederlandse Taal*.

Plaats tewerkstelling: Brussel

Voorwaarden: volledig middelbaar voortgezet of lager sekundair onderwijs. Houder zijn van een typesdiploma na een opleiding van ten minste drie maanden in een naar behoren erkende instelling. Grondige kennis van Nederlands en voldoende kennis van een andere officiële taal. Geboren zijn na 21.12.42 en voor 31.12.72.

Inlichtingen: Raad EG-Wetstraat 170, 1049 Brussel — Publikatieblad C244A aanvragen.

Uiterste inschrijvingsdatum: 10 nov. '92.

ZOEKERTJES

— GEZOCHT — 21-jarige drietalige (Ned., Fr., Engels) licentiaat T.E.W. (richting Financiewezen) van de KUL (1992) vrij van militaire dienstplicht zoekt een passende betrekking, bij voorkeur in Brabant of Oost-Vlaanderen eventueeel als RVA-stagiair. Hij is beschikbaar voor onmiddellijke indiensttreding. Voor inlichtingen zich wenden tot senator J. Valkeniers (02/569.16.04 of 515.87.09).

— GEZOCHT — 21-jarige dame (A2 + 2j. normaalschool) zoekt kantoorwerk in Zaventem of omgeving. Vlotte kennis Frans, schoolse kennis Engels. Kontakteer Eddie Luca: 02/646.33.50.

— GEZOCHT — 19-jarige juffrouw (kantoor: beroepsniveau) zoekt kantoorwerk in Zaventem of omgeving. Vlotte kennis Frans, schoolse kennis Engels, komp. + tekstverwerking. Kontakteer Eddie Luca: 02/646.33.50.

ADVERTENTIE

MOTIE IN VERBAND MET DE BOELWERF-TEMSE

De arrondissementele raad van de Volksunie die maandag te Sint-Niklaas vergaderde, is solidair met de arbeiders van de Boelwerf die strijden voor het behoud van hun bedrijf en van de werkgelegenheid in het Land van Waas.

Bij monde van Boudewijn Vlegels, arrondissementeel voorzitter, en Nelly Maes, senator, meent de Raad dat de Boelwerf van essentieel belang was en moet blijven voor het scheppen van welvaart door werkgelegenheid, niet alleen voor de 1850 gespecialiseerde werknemers maar ook voor de KMO en de werkgelegenheid in middenstand en de toeleveringsbedrijven.

Zoals in alle andere landen ter wereld met een eigen zeescheepsbouw is de Vlaamse overheid geroepen om in deze sektor een rol te blijven spelen.

De Raad laakt dan ook een al te defensieve houding van de overheid. De overheid moet immers méér doen en blijven doen dan de privépartner die met zijn kapitaal overal in de wereld kan investeren terwijl de overheid vaststelt met prof. Chris Peeters dat voor elke 100 fr. geïnvesteerd geld 227 fr. terugvloeit aan belastingen en sociale bijdragen.

Al te vaak is het politiek getouwtrek in het verleden oorzaak geweest van onzekerheid, malaise en nutteloze vertragingen. Reeds jaren heeft VU-mandataris Nelly Maes aangedrongen op een vervanging van het sisteem van scheepsbouwkredieten aan de reders door rechtstreekse steun aan de werven.

Immers, 42% van deze kredieten werden in het verleden besteed aan de bouw van schepen op buitenlandse werven. De arbeiders van de Boelwerf en het hele Land van Waas eisen dat de overheid en de privésektor met geld over de brug komen, niet alleen voor de onmiddellijke toekomst. Daarom moet een sluitend toekomstplan worden opgesteld dat de leefbaarheid op langere termijn waarborgt.

Uit wetenschappelijke studies en uit de praktijk in andere bedrijven blijkt dat de scheepsbouw een industrie is die hoog technologische toegevoegde waarde kreëert waaraan ons sterk geïndustrialiseerd land behoefte heeft.

Naast een sluitend toekomstplan is tevens een beleidsaanpassing in het bedrijf noodzakelijk.

Ook intern moet er alles aan gedaan worden om de rendabiliteit van de scheepswerf te verbeteren door een aangepaste bedrijfsstruktuur.

De Vlaamse overheid en de privésektor moeten derhalve alles in het werk stellen om te vermijden dat een hoogtechnologisch bedrijf als de Boelwerf zou verloren gaan. De teloorgang van Nobels-Peelman heeft aangetoond welke onherroepelijke leemte dit in het ekonomisch weefsel achterlaat.

Het plan van de Vlaamse regering dat op 24 juli 1991 werd goedgekeurd, dient onverwijld uitgevoerd. De Europese Kommissie mag niet langer talmen met haar advies dat op 12 september '91, meer dan 1 jaar geleden, werd gevraagd.

De arr. raad doet een ultiem beroep op de Vlaamse regering en op alle instanties die in het verleden verantwoordelijkheid hebben gedragen en winsten geput uit de scheepsbouw om te getuigen van visie, moed en sociale verantwoordelijkheid om een leefbare industriële sektor ook daadwerkelijk te redden en toekomstkansen te geven.

OOST-VLAANDEREN

OKTOBER

3 GENTBRUGGE: Kleinkunstavond met Miel Cools en Louis Verbeeck. Voor info: kontakt opnemen met FVV-Belzele (Jenny).
3 ERPE-MERE: Eetfestijn in Sint-Janshof, Keerstraat 218 te Ottergem. Van 11u.30 tot 21u. Org.: VU-Erpe-Mere.
7 GENT: Vrouwen en de Islam, door Huguette de Bleecker. Om 20u. in zaal Van Eyck, Kruisstraat 4 te Gent. Org.: FVV-Gent-Wij Vrouwen.
9 NINOVE: Politiek Kollege VU-VVD-Ninove. Open bestuursvergadering. Om 20u. In zaal Berg en Dal.
11 GIJZEGEM: Jaarlijks steakfestijn. Van 11u.30 tot 15u. in feestzaal De Uil, Stationsstraat 62. Steakmenu: 300 fr., kindermenu: 200 fr. Aperitief gratis aangeboden door Mieke Blommaert. Org.: VU-Gijzegem.
16 SINT-AMANDSBERG: Gespreksavond i.v.m. Brussel, met Vic Anciaux. Zaal café 't Meuleken, Antwerpse stwg. 547. Om 20u. Org.: VU-St.Amandsberg i.s.m. VU-Gentbrugge.
17 SINT-GILLIS-WAAS: Volksuniebal in Katholieke Kring, Kerkstraat 58. Deuren: 20u.30. Toegang 100 fr. In aanwezigheid van voorzitter Bert Anciaux. Info: Romain De Grave (03/770.70.62).
22 AALST: Debatavond „Maastricht" met Jaak Vandemeulebroucke. In het KC De Werf. Org.: VU-arr. Aalst.
24 DENDERLEEUW: Groot jaarlijks eetfestijn. In zaal Breughel, Dorp, Denderleeuw. Vanaf 18u. Ook op 25/10 van 11u.30 tot 15u. Org.: VU-Denderleeuw-Iddergem-Welle.

VU-WAASLAND: INDUSTRIELE WILDGROEI VERSTIKT LINKEROEVER

Het arrondissementsbestuur van de Volksunie-Waasland boog zich over de Linkeroever-problematiek n.a.v. een wandeling door het Verdronken Land van Saeftinge. Hiermede wil de Volksunie nogmaals de aandacht trekken op voortschrijdende industrialisatie op de Linkeroever. Een industrialisatie die de laatste polders in dit gebied bedreigt en die ook een bedreiging vormt voor het Verdronken Land van Saeftinge zelf.

OPTIES

Voor de Volksunie komt de leefbaarheid van de streek in het gedrang indien men de wetmatigheid van de industrie blijft achternahollen. Daarom wil de Volksunie dat:

1. de industrialisatie ophoudt aan de lijn-De Bondt;

2. er geen Baalhoekkanaal komt noch een tweede ontsluiting boven Doel van de Waaslandhaven;

3. er werk wordt gemaakt van een transportzone in het Linkeroevergebied, dit om de nu chaotische inplanting van transportfirma's en aanverwanten te centraliseren (verkeerstechnische redenen). Bovendien betekent de realisatie van een transportzone een belangrijke kans voor bijkomende werkgelegenheid;

4. er een milieueffektenrapport (MER) komt voor het Verrebroekdok dat rekening houdt met de 3 bovengenoemde opties en eveneens met de verkeerstechnische problemen die een grotere goederentrafiek op Linkeroever zou meebrengen door de realisatie van dit Verrebroekdok.

Indien het Verrebroekdok en de trafieken die men daarbij oogt aanleiding zouden geven tot bijkomende ontsluitingen langs de weg (vb. Grote Ring) en kan dit dok er niet komen.

HOE VER?

Er moet dan ook dringend duidelijk gesteld door de politieke verantwoordelijken, te beginnen met die in het Waasland, hoe ver men wil gaan met de opoffering van de streek voor opspuitingen en industrialisatie. De bevolking heeft het recht dat te weten.

Nu verschuilt bijna iedereen zich steeds achter de zogenaamde „logika" van de ekonomische ontwikkeling en bewijst daardoor lippendienst aan de industriële belangen. Het belang van een duidelijke stellingname geldt niet alleen voor de polderdorpen zelf maar heeft eveneens rechtstreeks betrekking op de leefbaarheid van gans de gemeenten Beveren, Kruibeke en zelfs St.-Gillis. Bovendien betekenen nieuwe verkeersstromen een belasting voor gans het Waasland.

Bezinning in plaats van grootse ekonomische objektieven is daarom dringend nodig indien men tenminste de leefbaarheid van het Waasland centraal stelt. Pertinenter dan ooit komt de vraag op ons af waar we met onze streek naar toe willen. Juist omdat we alles meer en meer naar onze hand kunnen zetten, is die vraag van beslissende betekenis. Wil men de bestaande evolutie doorzetten of acht men een radikale herziening van de toekomstplannen nodig met grondige korrekties?

De Volksunie Waasland opteert voor dit laatste en wil daarover een gesprek op gang brengen in het Waasland. Een gesprek dat er nu niet is, een duidelijkheid die er nu nog minder is.

Boudewijn Vlegels,
arr. voorzitter Volksunie

HECTOR PLANCQUAERT HERDENKING

Op zaterdag 3 oktober a.s. organiseert het Priester Daensfonds, in samenwerking met het gemeentebestuur en het Davidsfonds van Wortegem-Petegem, een Hector Plancquaerthulde in Wortegem-Petegem.

Hector Plancquaert (Wortegem 1863 — Outer 1953) was een van de voornaamste figuren uit de daensistische beweging.

14u.: Samenkomst aan 't Stokerijtje, Pontstraat 1, 9790 Wortegm-Petegem.

't Stokerijtje, Waregemseweg 137 in Wortegem, is gemakkelijk te bereiken via de autobaan Gent-Kortrijk, afrit Waregem; 200 m richting Ronse; dan links door nijverheidszone, voorbij het Amerikaans kerkhof, rechtdoor richting Oudenaarde. 't Stokerijtje ligt op 3 km van de dorpskom.

FEEST VOOR JAN (PEUMANS) EN ALLEMAN

Op zaterdag 10 oktober a.s. wordt er in het Kultureel centrum te Millen-Riemst gefeest. En terecht, want precies dag op dag 10 jaar geleden werden *Jan Peumans* en leraar Gabi Konings tot gemeenteraadslid verkozen, Jan werd een schepenmandaat toegewezen.

EEN TEMPERAMENT

Jan werd op driekoningendag 1951 te Maastricht geboren en maakte zich tijdens zijn jeugdjaren verdienstelijk in het jongerenwerk en in de Chiro van Valmeer. Het kon moeilijk anders dan dat hij zich vanuit deze betrokkenheid ook aan welzijnszorg en leefmilieu zou interesseren. Dit engagment bracht hem ook naar de VU, hij werd sekretaris van het arrondissement Tongeren-Maaseik.

Maar tussendoor vond de zoon, één van de zeven kinderen van de "ontvanger" zoals men in Herderen vader Peumans pleegt te noemen, nog tijd om met vrucht politieke en sociale wetenschappen te studeren.

In 1985 werd Jan ook verkozen tot provincieraadslid en werd VU-fraktieleider. Met z'n stem als een klok maar vooral met zijn dossierkennis wist Peumans daar vlug de aandacht van de persjongens op zich te trekken. Zo lezen wij in *Het Belang van Limburg* van 11 december '87:„Op momenten dat publiek en joernalisten tijdens de provincieraadszitting dreigen in te dommelen, onder een deken van droge agendapunten neemt Jan Peumans het woord. Ook in ons interview houdt hij geen blad voor de mond."

En dat is Jan Peumans ten voeten uit: een temperament! Alleen al door zijn krachtige volle stem waarmee hij zijn standpunten onderlijnt dwingt Jan alle aandacht af. En hij heeft bovendien nog iets te zeggen ook.

In 1987 wordt Peumans ondanks zijn 1.971 voorkeurstemmen, waarvan 1.652 in Riemst, niet meer verkozen. Het is niet gemakkelijk om dat te begrijpen. In een mededeling aan de inwoners van Riemst legt Jan uit waarom. 2.157 kiezers van Riemst, dat was bijna 1 op 4 Riemstenaren, hadden voor de VU gestemd. De VU-zetel was echter door het apparenteringsspel naar het kanton Borgloon verschoven.

Voor wie aan het ingewikkelde kiessisteem geen kop kreeg zette de afdeling de deur van het eigen sekretariaat open en verschafte tekst en uitleg. Het verlies van de zetel zette echter geen domper op de inzet.

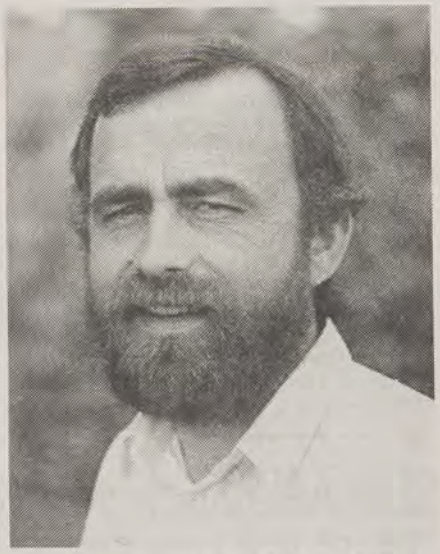

Jan Peumans wordt in de bloemetjes gezet. De viering voor Jan zal geen besloten VU-feest zijn. Jan en alleman is er welkom! (foto WIJ)

Een jaar later riep minister *Sauwens* Jan Peumans naar Brussel om zijn adjunkt kabinetschef te worden. Hij zou er de minister o.m. bijstaan in de uitbouw van *De Lijn* om in 1991 direkteur te worden van deze nieuwe en dinamische *Vlaamse Vervoersmaatschappij*.

SPAARPOT

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1988 kon schepen Peumans aan de inwoners van Riemst een prachtig palmares voorleggen. In 1983 zeulde de gemeente een financiële put achter zich aan, als schepen van Financiën had Peumans er voor gezorgd dat deze gedelgd werd en dat een reserve kon worden opgebouwd. Een krant titelde dan ook terecht „Riemst heeft weer een spaarpot." Een andere krant:„Een spaarvarken van 21 miljoen"

Deze spaarpot was er meer dan nodig want de schepen van Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening, Jan Peumans, had grote plannen. Een greep uit de verwezenlijkingen: dorpsverfraaiing van Kanne tot Membruggen, groenaanleg, vrijwaring van natuurgebieden, een speelpleinwerking voor 1.500 kinderen. Maar ook op het vlak van inspraak en informatie werd vernieuwend gewerkt middels hoorzittingen, perskonferenties en een gemeentelijk informatieblad.

Schepen Peumans wordt herhaaldelijk geloofd voor zijn kennis van zaken. Als de begroting ter sprake beheerst hij het debat. De korrespondent van dienst noteert in zijn krant:„ Bij de artikelsgewijze voorlezing van de gemeentelijke begrotingswijziging verpulverde Peumans al zijn kollega's. Zijn perfekte uitleg snoerde iedereen gewoonweg de mond. De meeste raadsleden deden alsof zij wisten waarover het ging, knikten bevestigend, maar begrepen er — zachtjes uitgedrukt — geen jota van. Ze bladerden enigszins verward en verwarrend in hun nota's of droomden van moeder bij de haard."

De lijst van schepen Peumans steeg bij de verkiezingen van 2 naar 4 verkozenen, ei zo na — want 20 stemmen te kort — waren er dat 5!

Bij de parlementsverkiezingen van 24 november '91 werd Jan Peumans opnieuw tot provincieraadslid verkozen en binnen zijn fraktie opnieuw tot voorzitter aangeduid.

„KLEIN HARTJE"

Zaterdag 10 oktober wordt „de Peumans" dan gevierd, het wordt geen eng partijonderonsje want Jan is schepen van àlle Riemstenaren. Daar hebben hij en zijn fraktie zich steeds aan gehouden: de verkozenen zijn van iedereen. Daarom ook zullen op het feest álle gemeenteraadsleden, dus ook van andere partijen, die 10 jaar en meer in de Riemstse raad zetelen in de viering worden betrokken. En er zal hartelijk gelachen worden, zoals ze dat aan de Maaskant gewoon zijn.

Wij hebben zo hier en daar in Riemst ons licht opgestoken over de figuur van Jan Peumans. Men is het er over eens dat de man „een ietwat ruwe bolster met een hart van goud" is.

„Peumans, vraagt u ? Een politieker die bereid is om iedereen altijd te helpen." Een andere bron zegt dan weer: „Jan? Graag gezien, hé meneer. Peumans kent iedereen en iedereen kent Peumans."

Een zéér nauw familielid: „Oh, Jan heeft een heel klein hartje. Hij kan wel eens uithalen en opvliegend zijn, maar is alles vlug weer vergeten. Natuurlijk is Jan veel uithuizig dat brengt zijn mandaat mee, maar ik ben trots op hem."

Een medestander:„Een bekwame schepen, een doordouwer en iemand die volhoudt."

FEEST

Zaterdag 10 oktober is het dan zover. Het wordt geen besloten VU-feest wel een schepenbal waar Jan en alleman van harte welkom is.

Vanaf 18 u. kan iedereen die ingeschreven is aan tafel.

Op het menu: stoofvlees (350fr.), koude visschotel (390fr.), koninginnehapje (290fr.), mosselen (490fr.), kindermenu (200fr.).

In de prijs is tevens inbegrepen: inkom bal, hoofdmenu met frieten, dessert en drankje.

Inschrijven bij de bestuursleden. Kontakt-tel: Johnny Vangertruyden 012/45.48.94.

(m.v.l.)

Schepen Peumans bij beheerswerken in de Molenbemd in Membruggen-Riemst. Dit natuurreservaat werd op Jans initiatief als natuurgebied beschermd door minister Waltniel in april 1991. (foto WIJ)

N.V. BERT Cars en Trucks
Assesteenweg 101-103 **Tel.: 02/582.13.12**
TERNAT **02/582.04.10**
Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944
Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26
Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Houtzagerij
DE ROOSE N.V.
Algemene hout- en platenhandel
Schaverij
AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86
AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

Kostuums naar maat
HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

BLOEMEN ROUWKRANSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING
PETRA P.V.B.A.
HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

D.H. cv. **DELILLE Jan**
D.D.H. Verzekeringen & Hypoteken
Kempenstraat 3, 3590 Diepenbeek
Grotestraat 83, 3631 Maasmechelen
Tel.: 011/32.49.86/81.46.25
011/76.49.33

U bent van harte welkom bij
Karel Van den Berghe B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS
— Steeds ruime kortingen
— Kwaliteitsprodukten
— Uitstekende service
— Keuze uit meer dan 600 soorten
GENTSESTEENWEG 377 9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

PROMO PUZZLE
Kies zelf het onderwerp van uw puzzel
Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:
Silhouette
Marwitz
Rodenstock
Herentalsebaan 340, 2100 Deurne
Tel. 03-321.08.96
Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac
migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16
drukkerij
typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050/35 74 04

HS
N.V. ZAKENKANTOOR HERMAN STEENHOUDT
1 STATIONSPLEIN, 9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44
Woonkrediet steeds iets beter!

PVBA
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesen
Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50
algemene decoratiewerken — schilderen — behangen — vloerbekledingen — parket — louverdrape — luxaflex — ....

MEVROUW PEETERS

Aan het overlijdensbericht van mevr. Peeters-Nicasie (WIJ, 25 sept. j.l.) zou ik nog dit willen toevoegen.

Op 24 september j.l. namen vrienden afscheid van een uitzonderlijke getuige van de geboorte van de Volksunie.

De vierde verdieping van een huis in de Brusselse Kartuizersstraat, waar ze met haar merkwaardige man Karel Peeters woonde, was voor de VU-stichters een veilig oord voor politieke ,,samenzweringen''.

Acht krakende trappen werden elke dag de weg naar het gastvrije echtpaar Peeters Iedereen noemde Delphine Nicasie ,,mevrouw Peeters'', want zij was een echte dame die voor iedereen, ook de gewoonste plakker, een vriendelijk woord had.

Wij dachten dat ze eeuwelinge ging worden, toen verleden jaar haar negentigste verjaardag werd gevierd.

In het eenvoudige kerkje van Raversijde-Oostende speelde het zuchtende harmonium voor haar een overtuigende Vlaamse Leeuw. Zij wist dat hij voor haar zou gespeeld worden...

J.D., Brussel

De redaktie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redaktie.

TAK-BETOGING

De TAK-betoging in Voeren van zondag 20 september j.l. werd met een week vervroegd en dat zal wel zijn gevolgen gehad hebben op het aantal aanwezigen. Ik betreur dat er zo weinig VU-parlementairen (1) aanwezig waren. Het Vlaams Blok daarentegen viel wel in de kijker, door zich nogmaals specialist te tonen in het niet naleven van alle afspraken.

Betogers met Blok-truitjes, stickers op de parking waar de bussen vertrokken, op de bussen zelf, op wagens van de pers, op voorbijrijdende wagens (zelfs die van VU-parlementair Hugo Olaerts), enz... De arrogantie van de Blokkers liep weer de spuitgaten uit en was bron van irritatie bij vele niet-Blokkers.

Het probleem is niet nieuw en het is dan ook hoog tijd dat de TAK-verantwoordelijken ingrijpen. Als zij dit niet doen, moeten ze nadien niet klagen dat TAK-manifestaties in de pers (o.a. BRTN-nieuws) afgedaan worden als een gezamenlijke TAK-Vlaams Blok-aktie.

Wim Desloovere, Zaventem

PRINCIPES

Als overtuigd Vlaams-nationalist en leeftijdsgenoot van Bert Anciaux, wil ik de VU-voorzitter bedanken voor zijn moedig ,,engagement'' en loven voor zijn radikale houding tijdens de afgelopen maanden.

Degenen die ons nu verlaten voor de ,,vernieuwde PVV'' zijn, wat mij betreft, mensen die gedreven zijn door karrière-drang. Ik heb dan ook redenen om te twijfelen aan hun vroeger beleden Vlaams-nationalisme.

Een reden te meer om ons demokratisch bevrijdend Vlaams-nationalisme op een radikale manier te blijven verkondigen. Overloperij werd nog nooit beloond. Duidelijkheid en konsekwent vasthouden aan principes des te meer.

Johan Deleu, Opwijk

CLAES

Het *Ernest Claesgenootschap* vraagt ons mee te delen dat haar in WIJ (25 sept. j.l.) besproken jaarboek *In die nacht, zo schoon en stil...* (tevens lidmaatschapsbijdrage) 850 fr. bedraagt en niet 820, zoals vermeld. Storting kan op rek.nr. 431-0313761-33.

ADVERTENTIE

VERENIGING VLAAMSE ZIEKENFONDSEN

U, ALS VLAMING BENT U REEDS AANGESLOTEN BIJ EEN V.V.Z. ZIEKENFONDS?

SEKRETARIATEN OVER HET GANSE LAND:

PROVINCIE ANTWERPEN:
ANTWERPEN, HEIST O/D BERG, HERENTHOUT, LIER, MECHELEN, MOL, NIJLEN, WILLEBROEK.

PROVINCIE BRABANT:
BRUSSEL, HOEILAART, LENNIK, LEUVEN, OVERIJSE.

PROVINCIE LIMBURG:
BREE, GENK.

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN:
AALTER, BEVEREN, BRAKEL, EEKLO, EKE, GENT, MELLE, MERELBEKE, SINT-NIKLAAS, ZELE.

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN:
BRUGGE, IEPER, IZEGEM, KORTRIJK, MENEN, ROESELARE.

V.V.Z.-doelstellingen:
— Uitbouw van een Vlaams, niet partij-politiek gebonden, ziekenfondswezen
— Vlaamse autonomie in de ziekteverzekering en de gezondheidzorg
— Medewerking aan de uitbouw van een Vlaams Sociaal Kultureel front.

V.V.Z.-sekretariaat: Graaf Gwijde van Namenstraat 7 — 8500 Kortrijk
Tel. 056/22.56.98. Fax: 056/22.94.87.

14 NOVEMBER FEEST V/D VOORZITTER GRIMBERGEN

HHD Ogilvy & Mather 9359

Waar je telefoon staat, daar heb je de ASLK bij de hand. Want met Phone Banking van de ASLK regel je het grootste deel van je bankzaken gewoon vanuit je makkelijke zitje in de living of van aan de ontbijttafel.

Telefoon bij de hand? OK. Het nummer van ASLK-Phone Banking en van je rekening intoetsen plus je geheime code en je bent zó aan het bankieren. Nagaan wat er op je rekeningen staat, betalingen en overschrijvingen uitvoeren, cheques bestellen en noem maar op. En 't gaat helemaal gratis. Je betaalt enkel de prijs van je gesprek.

ASLK-Phone Banking, da's zoveel als je bankier naast je bed. Bij wijze van spreken dan.

ASLK

Bankier waar ik best mee opschiet.

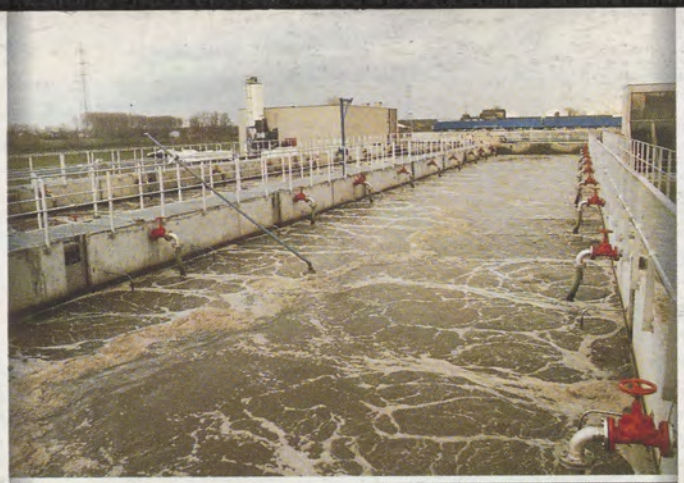

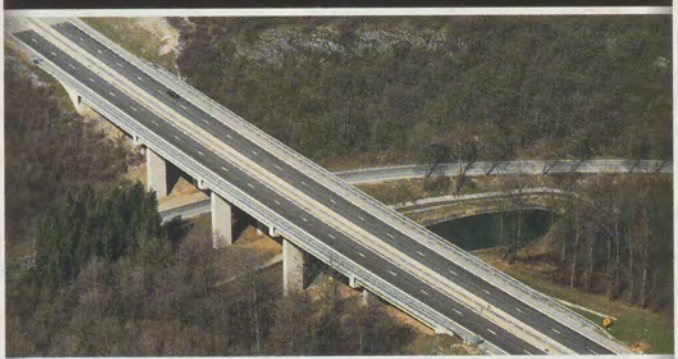

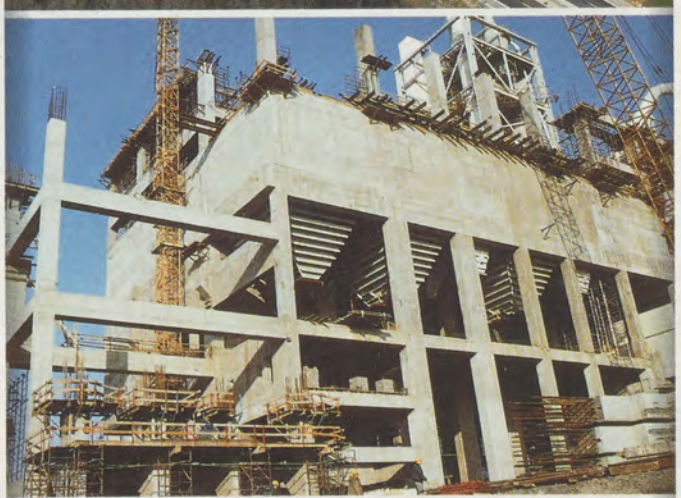

Jan De Nul N.V.

Tragel, 23
9308 Hofstade-Aalst
Belgium
Phone (53) 760.511
Telex 12340 de nul
Fax (53) 78.17.60
(53) 77.28.55